

UNIVERSITETET
I OSLO

Læringsmiljøundersøkelsen

2023

SENTER FOR
FREMTRAGENDE
UTDANNING

Læringsmiljø på Det juridiske Fakultet 2023

CELL Forskningsprosjekt

Forfattet av Nasjida Noorestany, Alva Nåmdal Kjensli, Malcolm Langford,
Dan Uehara, Sehoya Cotner og Karoline Stensvik,

Lanseres 4.3.2024

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn	4
2. Tidligere evalueringer på fakultetet	5
Figur 1. En kultur for å dele blant medstudenter	6
3. Data og metode	8
3.1 Utvikling av spørsmål	8
Tabell 1: Punkter/spørsmål fra undersøkelsen	8
3.2 Promotering	11
3.3 Data	12
Tabell 2: Andel respondenter fra hvert studieprogram som deltok i undersøkelsen	13
Figur 2. Andel respondenter fra hvert studieprogram som deltok i undersøkelsen	13
Figur 3. Andel respondenter fra hvert semesterkull i Master i rettsvitenskap	14
3.4 Metode	14
Tabell 3: Begreper brukt i rapporten	14
4. Analyse og mønstre	15
4.1 Samhandling med lærere	15
Figur 4. Interaksjon med lærere	15
Figur 5. Læringsdesign	16
4.2 Fysisk læringsmiljø	17
Figur 6. Bruk av fysiske steder	17
Tabell 4: Kategoriinndeling av fritekstsvar	17
4.3 Personlig relevans og mestring	19
Figur 7. Troen på egen mestring	19
4.4 Opplevelse av tilhørighet	21
Figur 8. Tilhørighet og relaterte opplevelser	21
Tabell 5. Kategorier av fritekstsvar	22
4.5 Sosialt miljø og konkurransekultur	24
Figur 9: Konkurranse, karakterer og rollen av stress	24
4.6 arakterpress	26
4.7 Nærmere om eksamensstress	27
Figur 10. Eksamensstress	27
5. Implikasjoner	28
5.1 Å skape flere plasser for faglig og sosialt samarbeid	28
5.2 Oppfordre til bedre og mer inkludering av studenter i sosialt liv på fakultetet	28
5.3 Økt følelse av relevans av studiet og et mer aktivt samarbeid i undervisnings- og vurderingsformer	29
5.4 Å skape et trygt miljø for muntlig deltakelse	29
5.5 Samarbeid med arbeidsgivere og medstudenter om realistisk formidling av betydningen og forventingen av karakterer	30

5.6 Tiltak for å hjelpe studenter med å takle negativt stress og eksamensangst.....	30
Referanser	32
Vedlegg: Alle indikatorer	33
1. Bakgrunnsdata.....	33
1.1 Alder	33
1.2 Kjønn	33
1.3 Fødested.....	34
1.4 Videregående skole.....	34
1.5 Foreldres bakgrunn	35
1.6 Språket man bruker mest	36
1.7 Hva gjorde studenten før.....	37
1.8 Deltagelse i læringsaktiviteter.....	38
1.9 Roller på fakultetet.....	38
2. Fysisk læringsmiljø	39
2.1 Lesesaler	39
2.2 Grupperom	39
2.3 Grupperomsofaene	40
2.4 Leseplasser i gangene	40
2.5 Biblioteket.....	41
2.6 Skriveplass	41
3. Interaksjon med forelesere og seminarledere	42
3.1 Tid til å svare studenter	42
3.2 Trygt miljø	43
3.3 Tilbakemelding	43
3.4 Tilrettelegger for deltakelse	44
3.5 Setter pris på bidragene.....	44
3.6 Anerkjenner mangfold	45
4. Læringsdesign	45
5. Sosialt miljø	46
5.1 Samarbeid med andre studenter	46
5.2 Arrangementer organisert av studentforeninger.....	47
5.3 Møte med medstudenter utenfor fakultetet	48
5.4 Deler informasjon	48
6. Sosiale medier	49
7 Følelse av tilhørighet.....	49
7.1 Aksept.....	49
7.2 Verdssettelse.....	50
7.3 Følelse av tilhørighet.....	50
7.4 Bidragene verdsatt	51
7.5 Komfortabel muntlig.....	51
7.6 Opplevelse av å være ubetydelig	52
7.7 Ensomhet	52
7.8 Ekskludering	53
8. Tro på egen mestring.....	53
8.1 Det vanskeligste lestoffet.....	54
8.2 Forståelse av grunnleggende begrep	54
8.3 Forstå det mest komplekse stoffet.....	55
8.4 Vise hva man har lært	55
9. Evnen til å mestre ferdigheter	56
9.1 Skriveferdigheter	56
9.2 Leseferdigheter	57
9.3 Muntlige ferdigheter	57
9.4 Forskningsferdigheter	58
9.5 Samarbeidsferdigheter	58
9.6 Digitale ferdigheter.....	59

10. Personlig relevans	59
10.1 Tema som interesserer	60
10.2 Hverdagserfaring i undervisningen	60
10.3 Fremtidig karriere	61
11. Eksamen	61
11.1 Ser fram til eksamen	62
11.2 Gruer seg til eksamen.....	62
11.3 Engstelige under eksamen.....	63
11.4 Nervøs under eksamen.....	63
11.5 Hvor dårlig man gjør det under eksamen	64
12. Karakterpress og stress.....	65
12.1 Usunn konkurranse	65
12.2 Press for å oppnå gode karakterer	65
12.3 Stress som gjør det vanskeligere å lære	66
12.4 Stress som hjelper å lære.....	66
12.5 Hvor karakterpress kommer fra	67

1. Bakgrunn

Denne rapporten er utarbeidet på bakgrunn av resultatene fra læringsmiljøundersøkelsen gjennomført høsten 2023 av Senter for erfaringsbasert juridisk læring (CELL). Bakgrunnen for undersøkelsen er tredelt.

For det første har tidligere evalueringer av læringsmiljø på Det juridiske fakultet vist en del utfordringer ([Khrono, 2019](#)). For eksempel har læringsmiljø, i det årlige Studiebarometeret, scoret relativt lavt sammenlignet med studieprogrammer i andre disipliner og til tider sammenliknet med andre juridiske læresteder. Denne tendensen er ikke begrenset til Norge. Siden 1957 har forskning vist store utfordringer med det psykososiale læringsmiljøet i særlig jusutdanning ([Sheldon & Krieger, 2007](#)). Mange studier viser at nivået av stress, depresjon og misbruk av narkotika og alkohol er tre ganger høyere i jusutdanning enn i befolkningen generelt ([Skead et al., 2018](#)), og dette fortsetter i arbeidslivet ([Kelk et. al., 2019](#)).

Forskning peker på at det er uheldige konsekvenser av å ha en kultur dominert av konkurranse og karakterpress, svak tilhørighet, og faglig motivasjon. Det påvirker studenters prestasjon, tilegnelse av kunnskap og mental helse ([deBeer et al 2009](#), [Cwik and Singh 2022](#); [O’Keefe 2013](#); [Scarf et al., 2016](#)). I utdanningsfeltet er det derfor et økende fokus på «hearts and minds» (hjerne og sinn), og en anerkjennelse av at en bedret utdanning løfter behov for mer oppmerksomhet på både «effektiv pedagogikk og inkluderende undervisningspraksis, som begge er opptatt av studenters tanker og følelser» ([Whitcomb et. al. 2023:526](#)). Samtidig kan det bidra til å avbøte utfordringer med psykisk helse og velvære gjennom studiet og senere i den juridiske profesjonen og andre relevante profesjoner ([Riskin 2002](#)).

For det andre har fakultet forsøkt å forbedre læringsmiljøet ved å gjennomføre en rekke ulike tiltak. Dette inkluderer blant annet flytting til og samlokalisering i Domus Juridica, etablering av en pedagogisk enhet (CELL) og konkrete tiltak slik som fjerning av karakter i det første juridiske emnet, på første semester, i det 5-årige programmet Master i rettsvitenskap, fakultetets største studieprogram. Samtidig har det vært en bekymring for læringsmiljøet og tilhørigheten til kriminologi- og rettsosialogstudentene, som før samlokaliseringen hadde sitt eget bygg. Det er derfor viktig å måle om tiltakene har ført til endring.

For det tredje er det et behov for bedre og oppdatert informasjon og kunnskap om læringsmiljøet på fakultet. Arbeidsgruppen for bedring av læringsmiljøet på Det juridiske fakultet, nedsatt av studentdekanen og CELL våren 2022, gikk gjennom resultater fra de seneste års resultater på både Studiebarometeret og SHoT og konkluderte med at den lave svarprosenten adresserte et behov for en lokal og tilpasset undersøkelse som tok sikte på en høyere svarprosent. En oppdatert innsikt er avgjørende for at arbeidsgruppen skal kunne gjennomføre ¹[[100%](#)]. Dessuten har CELL poengtert at introduksjon av mer erfaringsbasert læring i studieprogrammer er avhengig av en bedre samarbeidskultur blant studentene og tillit til medstudenter og fakultetet²[[100%](#)].

I denne rapporten redegjør vi for tidligere evalueringer på fakultetet (del 2) og beskriver metodene og datainnsamling (del 3). En overordnet analyse av funnene vil bli presentert (del 4), samt en kort

¹ Mandat og opprinnelig sammensetning av arbeidsgruppen kan leses i sin helhet her: [mandat-for-arbeidsgruppe-for-leringsmiljo_2022.pdf \(uio.no\)](#)

² Arbeidet med undersøkelsen er også en del av doktorgraden til stipendiaten ved CELL, Dan Uehara. Resultatene fra undersøkelsen vil bli evaluert i doktorgradsprosjektet, som omhandler hvordan jusstudenters læringsmiljø påvirker deres læringsutbytte. Videre vil doktorgradsprosjektet undersøke hvordan erfaringsbaserte læringsaktiviteter kan bidra til å redusere negative aspekter ved læringsmiljøet, som for eksempel karakterpress og stress.

konklusjon av implikasjonene (del 5). Resultatene til hver indikator finnes i vedlegget. Vi understreker at siktemålet i rapporten er å beskrive resultater, ikke sammenhenger og forklaringer. Men vi referer til en innledende forskningsartikkel med fokus på tilhørighet, som har sett på årsakssammenhengen gjennom bl.a. statistikkanalyse og analyse av fritekstsvar.

2. Tidligere evalueringer på fakultetet

Den forrige sammenlignbare undersøkelsen om studiemiljøet på Det juridiske fakultet er fra 1995, av Karen Jensen fra Pedagogisk forskningsinstitutt, UiO. Undersøkelsen resulterte i rapporten *Studiemiljø og kunnskapsutvikling: en undersøkelse av studiemiljøet på Det juridiske fakultet ved Universitet i Oslo*. Spørreskjemaet i undersøkelsen ble kun sendt ut til studenter på tredje og fjerde studieår høsten 1994, og hadde en svarprosent på 72,80 prosent. På spørsmålet om studentene følte tilhørighet til fakultetet svarte 20,1 % (n=242) at de overhodet ikke følte en tilhørighet til fakultetet, og en omtrent like stor andel (19,3 %, n=232) følte de hadde stor grad av tilhørighet. 60,6 % (n=729) hadde en viss grad av tilhørighet. Funnene viste også en forskjell på menn og kvinner, der en større andel av mennene følte tilhørighet sammenliknet med kvinnene. Andelen som ikke følte en tilhørighet, var nokså lik mellom kjønnene. Undersøkelsen tar opp flere temaer som er interessante i vår sammenheng, og vi vil henvise til undersøkelsen når vi presenterer resultatene.

En annen undersøkelse som ser på studie kvaliteten ved ulike universitet og høyskoler, er Studiebarometeret som er en nasjonal undersøkelse, sendt ut til over 70 000 studenter i Norge hver høst. Studenter på andre studieår på bachelor- og masterprogrammer, samt femte studieår på integrerte masterprogrammer og profesjonsutdanninger blir invitert til å svare. I studiebarometerundersøkelsen fra 2019 ble læringsmiljøet (både faglig og sosialt) på Master i rettsvitenskap målt til 3 (fra en skala fra 1-5 der 1 = ikke tilfreds, 5 = svært tilfreds). Siden 2019 har tallene fra Studiebarometeret vist at tilfredsheten med læringsmiljøet på rettsvitenskap ved UiO har økt fra 3 til 3,3 i 2022. Tallene fra 2022 er derimot slått sammen med tallene fra 2021 fordi det var for få som svarte. Svarprosenten var på 19,8 % (n= 275) sammenlagt for både 2021 og 2022.³ Det viser en viss forbedring i jusstudenters opplevelse av deres læringsmiljø på UiO. Nasjonalt var gjennomsnittet for læringsmiljø på 3,8 i 2019 og 3.5 i 2022, som viser at Master i rettsvitenskap har nærmet seg det nasjonale gjennomsnittet, selv om et nasjonalt gjennomsnitt på 3,5 ikke er helt tilfredsstillende. Resultatene fra Studiebarometeret 2023 ble nylig lansert⁴. For de fleste studieprogrammene ved Det juridiske fakultet var svarprosenten for lav til at resultatene vises i portalen på Studiebarometeret.no. Dette gjelder også tidligere resultater fra 2019 til 2022. Det har derfor ikke vært mulig å utføre en sammenligning basert på disse resultatene, og det reiser tvil over i hvilken grad tidligere tall kan brukes.

SHoT (Studentenes helse- og trivselsundersøkelse) er en landsomfattende undersøkelse som ser nærmere på helse og trivsel hos studenter. Undersøkelsen gjennomføres med fire års mellomrom. I 2022 deltok 677 studenter ved Det juridiske fakultet i undersøkelsen. På spørsmålet om hvor fornøyd studentene var med det fysiske læringsmiljøet på Det juridiske fakultet svarte 56,6 % av studentene at de er fornøyd (fra en skala fra 1-100). Tallet er noe lavere enn det samlede tallet for Universitet i Oslo generelt (57,5 %). På spørsmålet om eksamensangst svarte 20 % at de hadde svært mye eksamensangst, mens 37 % hadde en del eksamensangst. Disse tallene er litt høyere enn for UiO generelt (henholdsvis

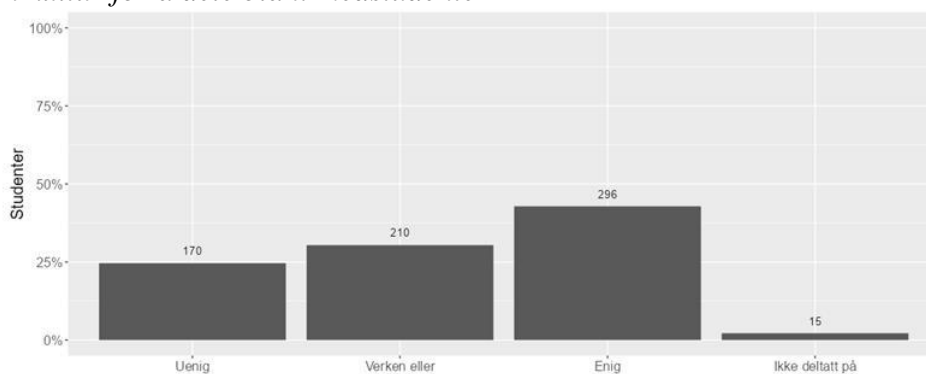
³Nettsiden til resultatene i 2022 https://studiebarometeret.no/no/student/studieprogram/1110_jfm5-rv/tidsserie

⁴ Legg til 2023-lenke

17 % og 31 %) og hele landet (16% og 30%).⁵ På Det juridiske fakultet var det kun små endringer fra resultatene i 2018. I 2022 er det kun noen få færre studenter som svarer at de har svært mye eksamensangst, og færre studenter svarer at de ikke har eksamensangst i det hele tatt. Svarprosenten er høy, men undersøkelsen går ikke mer konkret inn på læringsmiljøet, og spørsmålene er stilt på et veldig overordnet nivå.

En CELL-undersøkelse (2021) av de obligatoriske fagene på Master i rettsvitenskap i høsten 2020 og våren 2021 stilte noe mer konkrete spørsmål rundt læringsmiljøet. Om påstanden «Om det var en kultur for å dele blant medstudentene» var bare 43 % som være enig (n = 691). Flertallet var enten uenig eller hverken enig eller uenig. Se Figur 2 nedenfor.

Figur 1. En kultur for å dele blant medstudenter

Lignende resultater fant de om konkurransekulturen. På påstanden om at det var lite konkurranse blant medstudentene svarte 41 % at de var uenig. Det samme gjaldt påstanden om det var lite press på å oppnå gode karakterer i emnet, der var kun 14 % enig. På spørsmålet om det var lett å stille faglærere faglige spørsmål, var resultatene noe mer positive; 47 % svarte at de var enig, men det var betydelige variasjoner mellom fagene.

Fra høsten 2015 foreligger det også en rapport⁶ fra minoritetsutvalget nedsatt av Likestillings- og mangfoldsutvalget ved Det juridiske fakultet, om studenter med minoritetsbakgrunn på Master i rettsvitenskap. Undersøkelsen hadde en svarprosent på 21,58 %. Funnene i denne rapporten ble vurdert av utvalget å ha få markante utslag, og utvalget konkluderte med at det ikke var særskilte tiltak som utpekte seg som adekvate. For arbeidet med undersøkelsen om læringsmiljøet ble funnene i denne rapporten vurdert til å være for snevre og delvis utdaterte da de ikke ga et oppdatert bilde av dagens situasjon for minoritetsstudenter på fakultetet i dag.

Når det gjelder læringsmiljø og opplevelse av tilhørighet på de øvrige studieprogrammene som tilbys på fakultetet, foreligger det så vidt oss bekjent ingen konkrete undersøkelser. Det eneste som peker seg ut var en undersøkelse gjennomført av CELL, våren 2020, under koronapandemien (Dekker-Olsen and Langford, 2020). Her viste det seg at en høyere andel av studentene på spesialistprogrammene rapporterte om mangel på teknisk utstyr. Mange opplevde utfordringer med nettbasert undervisning på grunn av covid-19-nedstengingene, herunder omsorg for barn, sykdom, og tilstrekkelige arbeidsforhold hjemme, og mangel på tilstrekkelig internett. Andre spesifikke utfordringer var bevegelsesfrihetsbegrensninger (36 %), migrasjonsutfordringer (21 %) og opprettholdelse av tilstrekkelig inntekt (30 %). Halvparten av de internasjonale studentene opplevde veldig lite interaktiv læring, og de reiste spørsmål om kvalitetsarbeid kun var forbeholdt studieprogrammet Master i rettsvitenskap.

⁵ Presentasjon av resultater lokalt ved Det juridiske fakultet, UiO: [shot-2022_2.pptx \(live.com\)](#)

⁶ [minoritetsundersokelsen-endelig.pdf \(uio.no\)](#)

Temaene lærings- og studiemiljø og karakterpress ved de juridiske fakultetene i Norge har vært debattert i flere omganger i mediene de siste årene, som er tydelig i disse ti artiklene fra 2021-2024.⁷ Debattene gir et innblikk i ulike perspektiver fra både arbeidsgiverne, studiestedene og studentene i de juridiske miljøene. Gjennomgående viser sakene at studentene er delt i synet på karakterpress og kvaliteten på studiemiljøet. Resultatene fra vår undersøkelse og analysen kan vise hvorfor.

⁷ VÅR 2024:

<https://www.advokatbladet.no/jusstudent-uib-uo/ferske-undersokelser-viser-at-jusstudentene-leser-mer-enn-noen-andre-men-de-trives/208065>

<https://www.advokatbladet.no/jusstudent-uib/mener-miljoet-pa-jussen-er-veldig-darlig-aldri-hort-noe-positivt-fra-en-jusstudent/207241>

HØST 2023:

<https://www.advokatbladet.no/juridisk-fakultet-jusstudent-karakterer/fakultetene-ma-ikke-bekjempe-karakterpresset-men-nyansere-det/202264>

<https://www.advokatbladet.no/karakterer/karakterpress-fra-a-til-forga/201784>

<https://www.advokatbladet.no/jusstudent-karakterer-uib/dette-er-karakterene-til-jusstudentene/201281>

<https://www.advokatbladet.no/jusstudent-karakterer-uib/mange-fremtidige-arbeidsgivere-legger-altfor-stor-vekt-pa-karakterutskriften/201391>

<https://www.advokatbladet.no/jusstudent-rettsvitenskap-uo/de-beste-fra-videregaende-far-ikke-a-hos-oss-de-fleste-far-c-eller-d/198425>

<https://www.khrono.no/gar-fra-6-pa-videregaende-til-d-pa-jussutdanningen/798008>

Debatt fra VÅR 2021:

<https://www.dn.no/innlegg/jus/utdannelse/student/innlegg-fra-jusstudent-jusens-jag/2-1-993538>

<https://www.dn.no/innlegg/jus/student/akademia/innlegg-studentene-ma-finne-sin-indre-motivasjon-ogsaa-jusstudentene/2-1-1001910>

3. Data og metode

3.1 Utvikling av spørsmål

Prosessen med å kartlegge og fastlegge rammene for undersøkelsen ble påbegynt september 2022. Sammensetningen i arbeidsgruppen reflekterer firepartssamarbeidet i alle CELL sine prosjekter, nemlig med faglig ansatte (1), studenter (2), administrativ ansatte (1) og pedagogiske eksperter (2).

Før spørsmålsbanken ble utviklet, samlet vi litteratur og kjente, validerte undersøkelser som har sett på opplevelse av tilhørighet, som blant annet en undersøkelse på Aarhus Universitet (særlig om følelse av mestringsevne), STEM-undersøkelsen for tilhørighet (Møgelvang et al., 2023) og University of Oslo Student Mental Health Survey (Fostervold et al., 2022). Spørsmålsbanken ble designet rundt studentenes læringsmiljø, som innebærer et komplekst samspill mellom det fysiske og psykososiale læringsmiljøet. Det fysiske læringsmiljøet omfatter omgivelser/steder, verktøy og utstyr som påvirker studentenes læring. Det psykososiale læringsmiljøet refererer til psykologiske og sosiale faktorer som påvirker studentenes tilfredshet og helse ved utdanningsinstitusjonen. Disse konseptene danner strukturen og det teoretiske grunnlaget for vår undersøkelse.

Etter å ha valgt det teoretiske rammeverket var neste steg å utvikle spørsmålsbanken. Over 100 ulike spørsmål ble designet eller foreslått. Disse spørsmålene ble diskutert over flere møter med hovedfokus på deres validitet og relevans. En komprimert liste over spørsmål ble gjort til en foreløpig undersøkelse, som ble testet ut på en liten gruppe av studenter i CELL. Studentene snakket norsk og var hovedsakelig fra Master i rettsvitenskap. I disse fokusgruppene ble spørsmålene diskutert med tanke på hvordan studentene ville reagere, om spørsmålene var relevante og om de ga mening. Disse tilbakemeldingen ble brukt til å plukke ut og fjerne spørsmål.

Dekanatet, programlederne for LLM-ene, studieadministrasjonen, fakultetsdirektøren og arbeidsgruppen for læringsmiljø, samt LINK fikk fortløpende anledning til å bidra med tilbakemeldinger på utkast til spørsmål. Imidlertid ble siste avgjørelse tatt av arbeidsgruppen i CELL. I forbindelse med arbeidet med å optimalisere og tilpasse spørsmålsbanken ble det gjennomført ulike fokusgrupper bestående av studenter fra flere studieprogrammer på fakultetet. Dette resulterte i at flere av spørsmålene ble justert etter tilbakemeldinger fra deltagerne i fokusgruppene. For å kartlegge hvor lang tid studenter bruker på å svare på undersøkelsen, samt designet på nettskjemaene, ble spørsmålsbanken testet ytterligere av flere studenter og ansatte i CELL.

I den siste fasen ble spørsmålsbanken pilottestet. Et lite utvalg av studenter fra alle studieprogrammene ble bedt om å fullføre undersøkelsen. Formålet var å finne spørsmål som ikke fungerte godt (dvs. ingen av deltakerne besvarte dem) og hvor lang tid det ville ta å gjennomføre undersøkelsen. Det ble konstatert at undersøkelsen tok 6-15 minutter å besvare. Noen elementer ble fjernet eller endret på dette stadiet. For å gi alle studenter en reell mulighet til å svare på undersøkelsen uavhengig av arbeidsspråk, ble det også besluttet å utforme tre versjoner av undersøkelsen: en på bokmål, en på nynorsk og en på engelsk.

Den komplette listen over elementene er inkludert i tabellen nedenfor.

Tabell 1: Punkter/spørsmål fra undersøkelsen

	<i>Spørsmål</i>	<i>Kategorier</i>
<i>Bakgrunnsdata</i>	Studieprogram	
	Påbegynt semester	
	Alder	
	Kjønn	
	Fødested	

	Videregående skole	
	Foreldrene sin bakgrunn	
	Språket man bruker mest	
	Hva gjorde studenter før	
<i>Fysisk læringsmiljø</i>	Lesesal	Aldri Sjelden Noen ganger Ofte Daglig
	Grupperom	
	Grupperom	
	Leseplasser i gangene	
	Biblioteket	
	Skriveplass: Rom for aktiv læring	
<i>Fritekstspørsmål</i>	Hva kan forbedres ved det fysiske læringsmiljøet på fakultetet?	
<i>Samhandling med forelesere og kursledere</i> <i>Skaper et trygt miljø for samarbeid mellom studenter</i>	Tar seg tid til å svare studentene	Svært uenig Uenig Hverken uenig eller enig Enig Svært enig
	Skaper et trygt miljø for samarbeid mellom studenter	
	Gir tilstrekkelige tilbakemeldinger på mine oppgaver	
	Tilrettelegger for deltakelse i undervisningsemnet sitt	
	Setter pris på mine bidrag	
	Anerkjenner mangfold (f.eks. kjønn, etnisitet, funksjonsevne, politisk synspunkt)	
<i>Læringsdesign</i>	Jeg har mulighet til å påvirke utformingen av undervisningen	Svært uenig Uenig Hverken uenig eller enig Enig Svært enig
	Læringskravene i emnene er tydelige for meg	
<i>Sosialt miljø</i>	Jeg samarbeider godt med andre studenter	Svært uenig Uenig Hverken uenig eller enig Enig Svært enig
	Jeg deltar ofte på arrangementer organisert av studentforeninger	
	Jeg møter ofte medstudenter utenfor fakultetet	
	Jeg føler at medstudenter ikke deler informasjon	
<i>Sosiale medier</i>	Hvor ofte bruker du sosiale medier?	Aldri Sjelden Noen ganger Ofte Konstant
<i>Opplevelse av tilhørighet</i>	Jeg føler meg akseptert	Svært uenig Uenig Hverken uenig eller enig

		Enig Svært enig
	Jeg føler meg verdsatt	
	Jeg føler tilhørighet til fakultetet	
	Jeg føler at mine bidrag blir verdsatt av medstudenter	
	Jeg føler meg komfortabel med å delta muntlig i undervisningen	
	Jeg føler meg ubetydelig	
	Jeg føler meg ensom	
	Jeg føler meg ekskludert	
<i>Fritekstspørsmål</i>	Hvilke faktorer påvirker din opplevelse av tilhørighet i studieprogrammet ditt?	
<i>Troen på egen mestringsevne</i>	Å kunne forstå det vanskeligste lesestoffet	Svært uenig Uenig Hverken uenig eller enig Enig Svært enig
	Å kunne forstå grunnleggende begreper som undervises	
	Å kunne forstå det mest komplekse stoffet som presenteres av lærere	
	Å kunne vise hva jeg har lært	
<i>Hvordan vurderer du din evne til å mestre disse ferdighetene?</i>	Skriveferdigheter (f. eks. akademiske og/eller juridiske tekster)	Veldig dårlig Dårlig Tilstrekkelig Godt Veldig godt Vet ikke
	Leseferdigheter (f. eks. lesing av akademiske artikler, primærkilder)	
	Muntlige ferdigheter (f. eks. argumentere, presentere)	
	Forskningsferdigheter (f. eks. kvantitative og kvalitative analyser)	
	Samarbeidsferdigheter	
	Digitale ferdigheter	
<i>Personlig relevans</i>	Jeg kan følge temaer som interesserer meg i undervisningen	Svært uenig Uenig Hverken uenig eller enig Enig Svært enig
	Jeg kan bruke min egen hverdagserfaring i undervisningen	
	Jeg føler at det jeg lærer kan brukes i min fremtidige karriere	
<i>Eksamen</i>	Jeg ser frem til eksamen	Svært uenig Uenig Hverken uenig eller enig Enig Svært enig
	Jeg bekymrer meg mye før en eksamen	
	Jeg er engstelig når jeg tar eksamen	
	Jeg er så nervøs i eksamenssituasjonen at jeg ikke klarer å huske ting jeg har lært	

	Når jeg tar eksamen, tenker jeg på hvor dårlig jeg gjør det	
<i>Karakterpress og stress</i>	Jeg opplever at det er en usunn konkurranse blant medstudenter	Svært uenig Uenig Hverken uenig eller enig Enig Svært enig
	Jeg føler press for å oppnå gode karakterer	
	Stress gjør det vanskeligere å lære og utvikle meg som student	
	Stress kan hjelpe meg å lære og utvikle meg som student	
<i>Karakterpresset kommer fra</i>		Medstudenter Lærere Arbeidsgivere Familie og venner Andre Meg selv Ingen
<i>Fritekstspørsmål:</i>	Hvilke spesifikke utfordringer har du møtt som student ved fakultetet? Dersom du har det, hvordan har du håndtert disse utfordringene?	
<i>Fritekstspørsmål:</i>	Hvilke utfordringer har du møtt når det gjelder samarbeid med andre studenter? Dersom du har det, hvordan har du håndtert disse utfordringene?	
<i>Andre læringsaktiviteter</i>		Kollokvium Prosedyre- og/eller forhandlingskonkurranse Selvorganisert praksisplass hos studierelevante organisasjoner (f. eks. traineeopphold, praktikantopphold o.l.) Fengsels- og/eller rettsbesøk Forskningsseminarer Legal Hackathon Utvekslingsopphold Manuduksjon holdt av advokatfirmaer o.l. Utført intervju i forbindelse med oppgave/avhandling
<i>Engasjement ved fakultetet</i>		Læringsassistent Vitenskapelig assistent Studentmedarbeider på Infosenteret, Student-IT, Juridisk bibliotek eller CELL Lederrolle i en studentforening på fakultetet

3.2 Promotering

Det ble satt et mål om å få inn svar fra minst 1/3 av studentene på hvert studieprogram. Oversikt over antall aktive studenter ble innhentet fra administrasjonen i august 2023. Undersøkelsen åpnet 12. september 2023 og ble lukket 2. oktober 2023. Kommunikasjonsavdelingen sendte på vegne av studiedekanen ut én e-post 12. september til alle registrerte studenter ved fakultetet med informasjon om og oppfordring til å svare på undersøkelsen. Det ble på samme måte sendt en påminnelse 21. september.

For å nå ut til flest mulig studenter og oppnå minimumsmålet for antall svar, ble det satt i verk flere tiltak for å øke både svarprosenten og representativiteten.

For det første opprettet vi en landingsside under fanen «Læringsmiljøundersøkelser» på nettsidene til fakultetet, med informasjon om undersøkelsen og lenker til de ulike språkversjonene.⁸ Kommunikasjonsressursene i CELL utarbeidet en promoteringspakke med innhold til informasjonsskjermene, videoer til sosiale medier, herunder Instagram; plakater og flygeblader med QR-kode til undersøkelsen.

For det andre tok vi kontakt med noen store og noen mindre studentforeninger på fakultetet og inviterte dem til å bidra til promoteringsarbeidet. Her er oversikt over studentforeningene og studentutvalgene som stilte opp i en promoteringsvideo til sosiale medier og bidro i sine egne sosiale medier-kanaler til å oppfordre studentene til å svare undersøkelsen: Juridisk Studentutvalg, Fagutvalget på bachelor og årsenhet i kriminologi, Fagutvalget for masterprogrammene i kriminologi og retts sosiologi, Juristforeningen, Congregatio Forensis (CF Oslo) og European Law Student Association Oslo (ELSA Oslo)

For det tredje trakk vi en vinner av universalgavekort annenhver dag blant de som hadde svart, for å gi et ekstra insentiv til studentene til å svare på undersøkelsen. Påmelding til trekningen ble gjort i et separat Nettskjema.

For det fjerde arrangerte CELL løpende stands på Domus Juridica gjennom perioden undersøkelsen var åpen, for å oppfordre studenter til å svare på undersøkelsen. Under standene delte ble det delt ut boller, sjokolade, og det ble trukket tilleggsvinnere av universalgavekort. Ved å avholde stands kom vi også i dialog med mange studenter om læringsmiljøet og fikk fortløpende tilbakemeldinger på hva som er bra og hva som kan forbedres.

For det femte monitorerte vi antall studenter, og fra hvilke studieprogram, som svarte på undersøkelsen underveis. Dette gjorde at vi kunne ha målrettet promoteringstiltak. Disse tiltakene var blant annet å mobilisere programansvarlige til å oppfordre sine programstudenter, samt oppmøte i forelesninger med oppfordring om å svare på undersøkelsen.

De tre siste tiltakene økte muligheten for å få svar fra en representativ andel av studentene. Det er av og til en bekymring for at kun studenter som er negative til et tema, svarer på en undersøkelse. Ved å innføre disse tiltakene er det en høy sannsynlighet for at vi nådde et mangfoldig utvalg av studentene.

3.3 Data

Totalt var det 624 studenter som svarte på undersøkelsen. Imidlertid ble to (2) av respondentene forkastet. Dette ga en svarprosent på 24,06 %. Sammenlignet med tidligere og lignende undersøkelser er det et ganske høyt antall og prosentandel.

Av de som svarte utgjør 75 % (n=465) kvinnelige studenter, mens 25 % (n=153) er mannlige studenter, hvilket reflekterer kjønnsfordelingen på fakultetet generelt. Totalt var det 605 som oppga alder, og gjennomsnittet var på 23,91 år (SD. 5,38). Som grafene i vedlegget viser, er 84 % (n= 522) født i Norge, mens 15 % (n= 96) er født utenfor Norge. På spørsmålet om foreldrene sitt utdanningsnivå svarte 59 % (n=409) at *begge foreldrene* har gått på høyskole eller universitet, 24 % (n=151) svarte at *én av foreldrene* har gått på høyskole eller universitet, og 16 % (n= 100) svarte at *ingen av foreldrene* har gått på universitet eller høyskole. 78 % (n=489) av studentene bruker norsk mest, mens 9 % (55) bruker både norsk og engelsk like mye. 3 % (18) bruker norsk og et annet språk like mye. På spørsmålet om

⁸ [Læringsmiljøundersøkelser - Det juridiske fakultet \(uio.no\)](https://www.uio.no/laringsmiljoundersokelser)

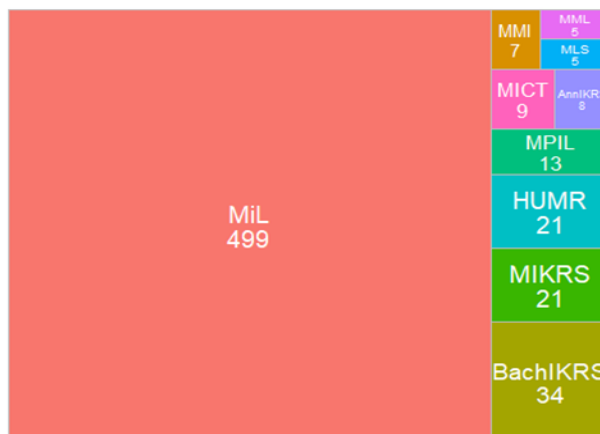
hva studenter gjorde før de begynte på studiet, svarte 30 % (n=190) at de kom rett fra videregående, 28 % (n=177) har tidligere tatt høyere utdanning, mens 21 % (n=132) har arbeidet før studiet.

Tabell 2: Andel respondenter fra hvert studieprogram som deltok i undersøkelsen.

Studieprogram	Antall aktive studenter ⁹	Antall respondenter	Svarprosent
Rettsvitenskap master	2171	499	22,98%
Kriminologi årsenhet	30	8	26,66%
Kriminologi bachelor	136	34	25,00%
Kriminologi master	48	21	43,75%
Rettsosiologi master	16	5	31,25%
Forvaltningsinformatikk	21	7	33,33%
Theory & Practice of Human Rights	61	21	34,43%
Information and Communication Technology Law	31	9	29,03%
Maritime Law	17	5	29,41%
Public International Law	54	13	24,07%
Totalt	2585	622	24,06%

Som tabell og figur 2 viser går 92 % (n=574) av studentene som svarte, på et norsk studieprogram, mens 8 % (n=48) går på internasjonale studieprogrammer. 80 % (n = 499) av de som svarte går Master i rettsvitenskap mens 5 % (n = 32) går Bachelor i kriminologi og 3 % (n=21) går Master i kriminologi. På de internasjonale programmene går 3 % (n=21) Theory and Practice of Human Rights mens 2 % (n=13) går Public International Law.

Figur 2. Andel respondenter fra hvert studieprogram som deltok i undersøkelsen

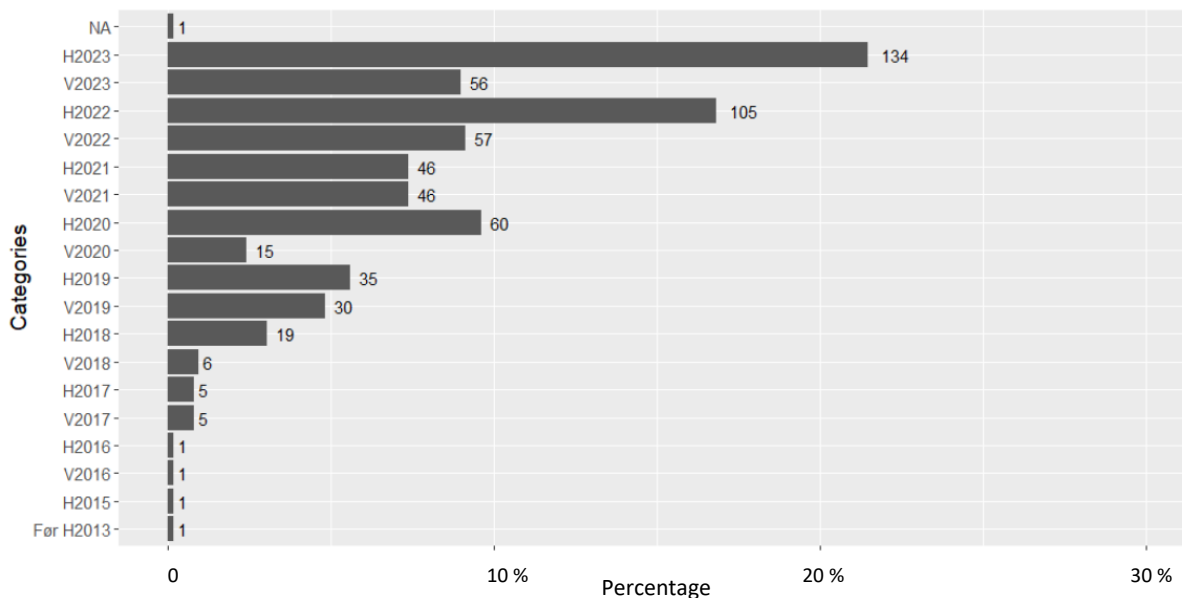

Tabell 2 viser tydelig at det er en relativ god representasjon av alle studieprogrammene (rundt en fjerdedel fra hvert program). Studenter på Master i kriminologi og Master i menneskerettigheter er imidlertid noe overrepresentert, og studenter på Master i rettsvitenskap litt underrepresentert. Vi har testet om det er en sterk forskjell mellom svarene fra Master i rettsvitenskap og de andre programmene, og det gis utslag på enkelte indikatorer. For eksempel er opplevelsen av tilhørighet litt høyere på Master i rettsvitenskap, men samtidig er det rapportert høyere karakterpress på dette studieprogrammet.

⁹ Tallene er hentet av Christine Havgar, 23.08.23

Når det gjelder *fordelingen innenfor Master i rettsvitenskap* er det en overrepresentasjon av kullene høst 2023 og høst 2022. Se Figur 3. Grafen viser at 21 % (n=134) begynte høsten 2023, 17 % (n=105) begynte høsten 2022 og 10 % (n=60) begynte høsten 2020. Ellers er det ganske likt fordelt mellom vår 2023, høst 2021, og vår 2021. Totalt 19 % (n=119) begynte før høst 2020. Vi har testet om skjevhet har en konsekvens for svarene om læringsmiljø, og vi fant ingen statistisk signifikant forskjell.

Figur 3. Andel respondenter fra hvert semesterkull i Master i rettsvitenskap

3.4 Metode

I denne rapporten oppsummerer vi datasettet hovedsakelig gjennom deskriptiv statistikk. Vi bruker gjennomsnittet for å forstå svarene fra studentene, i kombinasjon med standardavviket, som viser variasjonen i dataene. Siden mesteparten av dataene våre er kategoriske, betyr det at dataene ikke har en kontinuerlig karakter (f.eks. tid), i stedet har de fem til seks kategorier (f.eks. sterkt uenig til sterkt enig). Dette betyr at vi også har brukt medianen for å bestemme midtpunktet i et datasett. Vi har også brukt skjevhet for å forstå asymmetrien i fordelingen av svarene for et spesifikt element. Til slutt har vi også målt sammenhengen eller forholdet mellom to variabler ved å bruke Kendall's tau korrelasjonsmål.

På enkelte steder har vi kommentert på korrelasjonsanalysen, som utvikles i to separate artikler. Vi ser nærmere på i hvilken grad *bakgrunnsvariabler* (som alder, kjønn språk, foreldres akademiske utdanning, nasjonalitet, regional bakgrunn, overgang til universitet, *læringsdesign variabler* (graden av erfaringsbasert læring, studieprogram, årskull, bruk av fysisk læringsrom og 'co-curricular' aktiviteter), samt *adferdsvariabler* (bruk av sosiale medier, betalt arbeid utenfor og innenfor fakultet, deltagelse i sosiale aktiviteter). Denne analysen kan gi oss et nærmere innblikk i hvordan vi forstår resultatene og hvordan vi kan påvirke læringsmiljøet i en positiv retning.

Tabell 3: Begreper brukt i rapporten

Begrep	Definisjon
Gjennomsnitt (M)	Gjennomsnittlig svar
Standardavvik (SD)	Spredningen eller variasjonen av data fra gjennomsnittet
Median (Med)	Midten av et ordnet datasett
Skjevhet (skew)	hvordan datapunkter er fordelt i forhold til gjennomsnittet i datasettet.
Korrelasjon	Forholdet mellom to variabler, tallet viser styrken og retningen på sammenhengen

4. Analyse og mønstre

Her oppsummerer vi de overordnede funnene på syv ulike områder og sammenligner dem med tidligere evalueringer, der dette er mulig:

- Samhandling med lærere og læringsdesign
- Fysisk læringsmiljø
- Mestring og personlig relevans
- Tilhørighet og relaterte opplevelser
- Sosialt miljø og konkurransekultur
- Karakterpress
- Eksamensstress

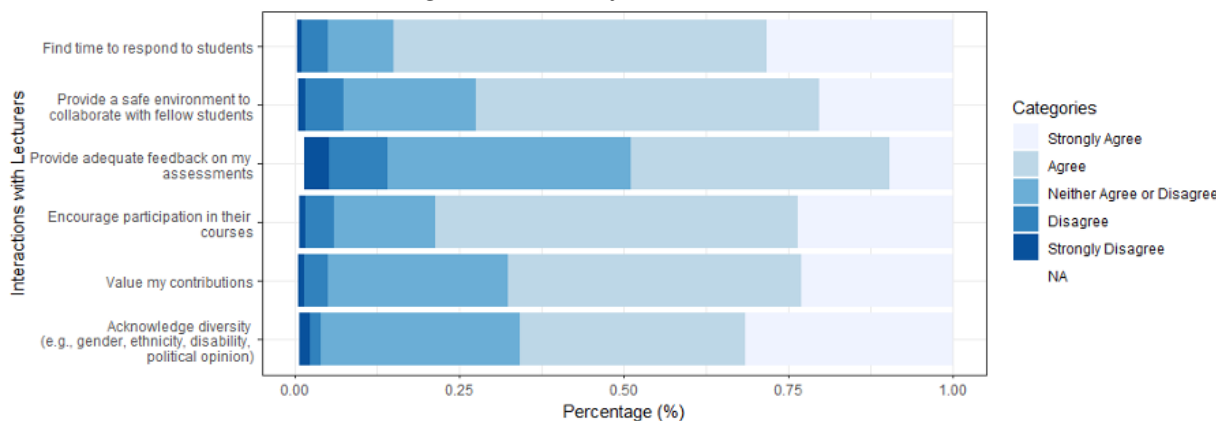
De første tre elementene har et sterkere fokus på opplevelsen av det faglige og fysiske miljøet for utdanning, de to neste elementene har et større fokus på det sosiale, og de siste er en blanding. I praksis overlapper disse hverandre, siden det faglige og fysiske påvirkes av det sosiale og omvendt.

Vi fokuserer på beskrivende statistikk, men på noen få punkter viser vi til de første resultatene vi har om årsakssammenheng. Til slutt vil vi komme med forslag til mulige tiltak der det er klare indikasjoner på dette. Samtidig vil vi også kommentere hvorvidt det er behov ytterligere forskning.

4.1 Samhandling med lærere

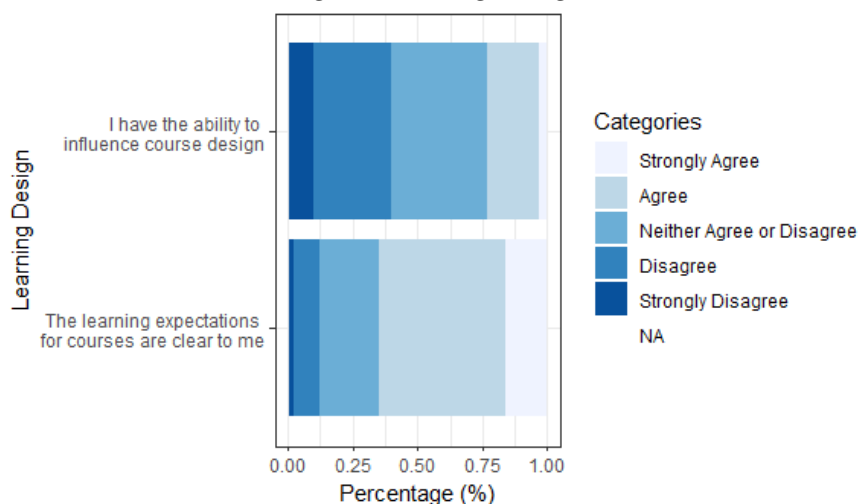
Når det gjelder samhandling med lærere, er resultatene for det meste positive. Dette gjelder særlig når det kommer til å bruke tid på å svare studenter, skape et trygt miljø og oppmuntre til deltagelse – her er det et klart flertall av studentene (72-85 %) som er positive. Svarene knyttet til tilbakemeldinger, mangfold og verdsetting av studenters bidrag er derimot litt mer blandet. Bare 50 % var enig i at de fikk adekvate tilbakemeldinger på oppgaver, 68 % mente at deres bidrag var verdsatt og 66 % mente at lærerne anerkjente mangfold.

Figur 4. Interaksjon med lærere

Vi har ikke et klart referansegrunnlag å sammenligne disse spørsmålene med, men vi merker oss at i CELL-undersøkelsen av obligatoriske emnene i Master i rettsvitenskap i 2020/2021 svarte 47 % at det var enkelt å stille faglærerne spørsmål. At de fleste studentene i 2023 er positive – når det kommer til et trygt miljø – kan tyde på en forbedring av samhandling mellom studenter og faglærerne. Samtidig viser kvalitative data at det ikke alltid er enkelt å samhandle med lærere. Hele 97 av 222 studenter som svarte på dette spørsmålet nevnte utfordringer med samhandling med både forelesere og medstudenter.

Figur 5. Læringsdesign

Når det kommer til spørsmålet om hvorvidt læringskravene er tydelige for studentene, svarte 65 % (n=404) at de var enige. Det kan tolkes positivt, men man kunne også håpet på en høyere andel, spesielt med tanke på at læringskravene utgjør grunnsteinen for hvert emne og studieprogram. Pågående arbeid med læringskrav i obligatoriske fag og valgemner i Master i rettsvitenskap og de engelske masterprogrammene kan potensielt forbedre denne opplevelsen. Læringskravene i Master i rettsvitenskap har blant annet nettopp blitt oppdatert. Tydeligheten av læringskravene henger også sammen med de vurderings- og undervisningsformer som blir benyttet.

På spørsmålet om studentene følte de hadde mulighet til å påvirke utformingen av undervisningen svarte et mindretall (23 %) at det var enige. Se figur 5 ovenfor. Den statistiske analysen viser at denne faktoren var viktig for læringsmiljøet. Studenter som følte at de kunne påvirke studiet var mer sannsynlig til å oppleve bedre interaksjon med lærere, var mer komfortable med å snakke i kursene, og opplevde et bedre sosialt miljø og følte mer tilhørighet på fakultetet.

Det er selvfølgelig visse begrensinger i hvor mye studenter kan påvirke læringsdesignet, og fakultetet har etablert flere arenaer for studenter til å påvirke undervisningsutvikling, gjennom komiteer, studentstillinger i CELL, samt økning i antall undersøkelser som spør om studenters interesse (f.eks. valgemner, vurderingsform og hjemmeksamen). Samtidig er det mye forskning som peker på ulike måter for å bedre involvere studenter i emnenivået (Ferguson et. al., 2011), og det bør vurderes om prosessene for å involvere studenter på studieprogramnivået er tilstrekkelig effektive (se del 5).

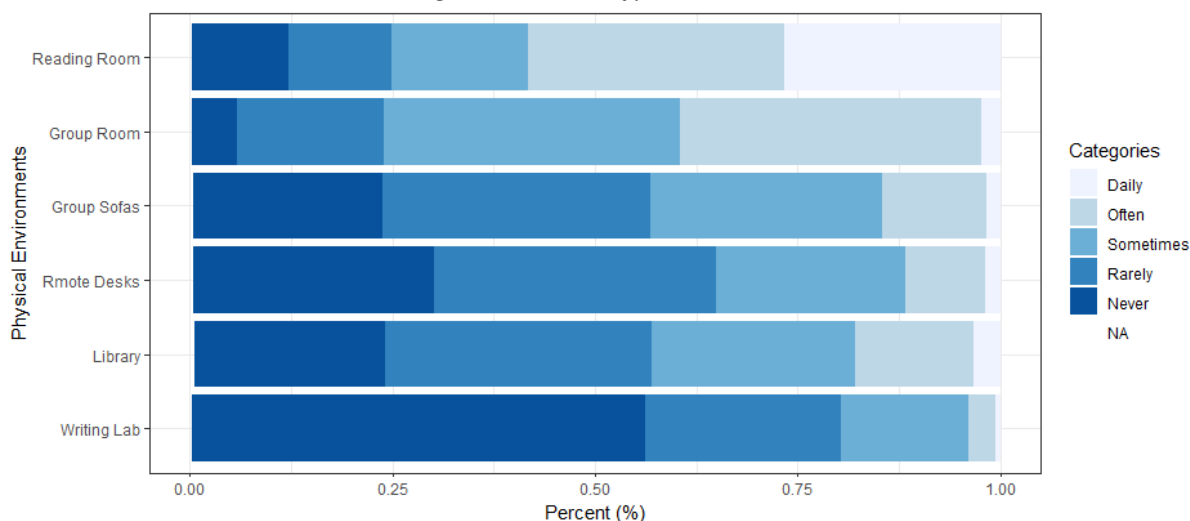
4.2 Fysisk læringsmiljø

I SHoT-undersøkelsen fra 2022 svarte 56,6 % av studentene at de var fornøyde med det fysiske læringsmiljøet på Det juridiske fakultet. Vår undersøkelse går mer konkret til verks og kartlegger hvilke ulike læringsmiljø studentene bruker, og hva studentene eventuelt vil forberede.

Grafen nedenfor viser en oversikt over hvor ofte studentene bruker de ulike fysiske læringsmiljøene. Oversikten viser at lesesaler og grupperom blir mest brukt, mens biblioteket og Skrivelab blir minst brukt. Skrivelaben har imidlertid bare vært tilgjengelig de to siste årene – og fysisk siden mars 2023 – noe som kan ha stor betydning for den lave prosentandelen på 20 % som sier de bruker skrivelaben noen ganger eller ofte.

Samtidig viser vår analyse at bruk av fellesområder forsterker positive opplevelser av det psyko-sosiale miljøet. Studenter som aktivt brukte grupperom, gruppesofaer og Skrivelab opplevde et bedre sosialt miljø. Et bra sosialt miljø var den viktigste faktoren for at studentene opplevde tilhørighet på fakultet.

Figur 6. Bruk av fysiske steder

De kvalitative dataene bidrar til å supplere de kvantitative dataene. 268 av 624 studenter svarte på fritekstspørsmålet om det fysiske læringsmiljøet på fakultet. Tabell 4 gir en oversikt over de ulike kategoriene og temaene studentene nevnte i sitt fritekstsvare i forbindelse med det fysiske læringsmiljøet. Det er her viktig å nevne at selv om studenter rapporterer mindre bruk av enkelte steder, og samtidig etterlyser mer av det i fritekstsvarene, er ikke det en kontradiksjon. Tvert imot kan det bety at studenter ville ha brukt mer av de nevnte arealene/tjenestene dersom de var mer tilgjengelige.

Tabell 4: Kategoriinndeling av fritekstsvare

Kategorier	Antall
Flere sitteplasser, bord og stoler	127
Bedre ventilasjon, luftkvalitet, og mulighet til å justere lysnivå og temperatur	53
Flere steder å kunne samarbeide	35
Mer kunst og mindre sterile omgivelser	29
Flere sosiale områder	23
Flere plasser å spise	17
Renslighet (toaletter, bord osv.)	8
Mer dempet lydnivå og bedre akustikk	6

Flere stikkontakter	6
Bedre tilgang på PC/PC-skjerm	3
Tilgang til flere stilleområder	2
Andre tilbakemeldinger	38

De fleste som svarte (n= 127) foreslo å ha flere sitteplasser og bord, inkludert flere plasser for å samarbeide. For eksempel nevnte studenter at:

«Jeg er veldig glad i gruppesofaene, og mindre glad i lesesaler hvor det er helt stille. Det er veldig fint å ha en plass hvor man enten kan sitte alene, men med behagelig støy rundt seg, eller med andre hvor det er lov å prate uten at det er behov for å bli hysjet på (som på biblioteket). Flere arenaer som gruppesofaene er ønskelig.»

«Flere plasser i utearealene ettersom de få som allerede finnes ofte er opptatt, og disse egner seg for gruppediskusjon når grupperom er fullbooket!»

Andre studenter nevnte et ønske om plasser som verken var stille eller sosiale, som forklart her:

«Studentene trenger flere åpne soner med mulighet for å diskutere faglig. Dette bør være stoler/ bord og ikke sofaer. Sonene bør ikke være stillesoner men heller ikke ren sosial sone. En mellomting.»

53 studenter etterspør bedre ventilasjon (f.eks. luftkvalitet), temperaturkontroll og lys. Dette blir blant annet uttrykt i dette svaret:

«Varmere på lesesalen sånn at det går an å sitte der en arbeidsdag. Må ofte gå hjem fordi det er for kaldt, selv om jeg har på meg flere lag med klær. Dumt å ikke greie å være på skolen fordi det er så kaldt.»

Enkelte studenter kommenterte atmosfæren på Domus Juridica og Det juridiske fakultet, og sa at vi ikke har det brede, sosiale tilbudet som man for eksempel til dels kan finne på Blindern:

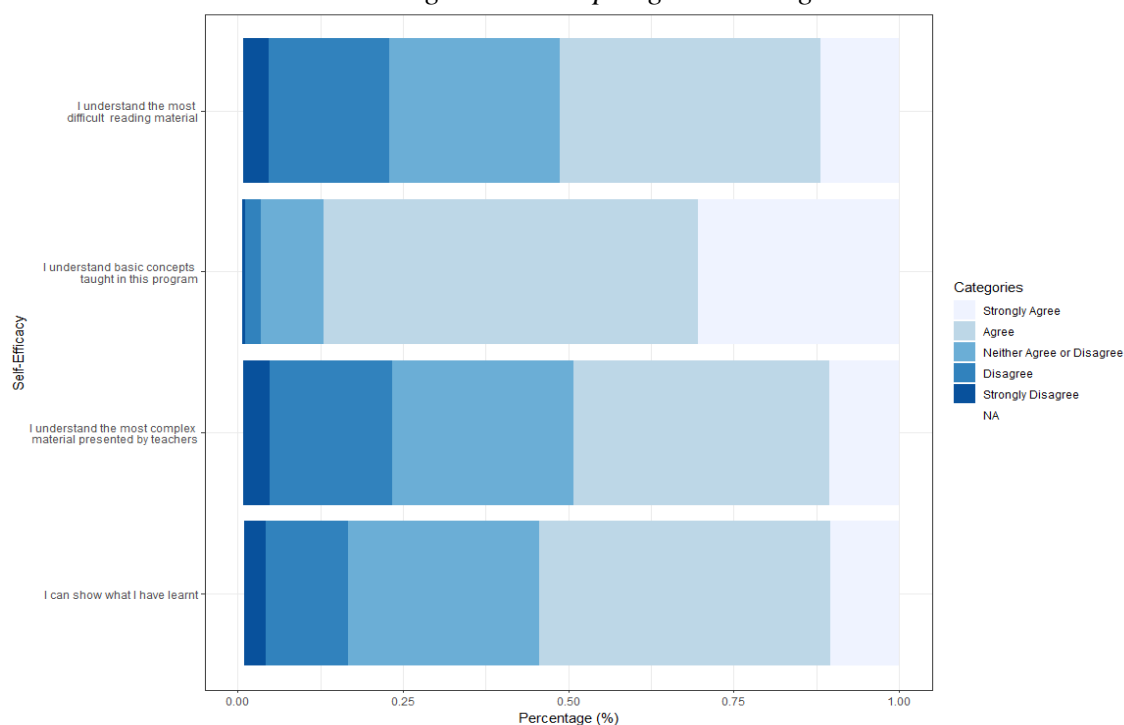
«At man kan bruke universitetet til mer enn bare studier. Ingenting med DJ som minner om et sted å bare være, slappe av eller mingle. Ingen fysiske oppslagstavler, sosiale møtesteder (sofagrupper, rom til avkobling e.l.) eller fritidsaktiviteter (bordtennis, brettspill e.l.)»

4.3 Personlig relevans og mestring

Studentene var veldig positive til den personlige relevansen ved studiet, som er en viktig faktor for læring. 90 % (n=557) av studentene er enige i at de kan følge temaer som interesser dem. Videre er 86 % (n=531) enige i at det de lærer kan brukes i fremtidige karriere, og bare 3 % (n=17) var uenig. En noe lavere andel, på 62 % (n=383) var enige i at de kan bruke sin hverdagserfaring i undervisningen, mens bare 10 % (n=63) var uenig.

Vår statistiske analyse viser at personlig relevans var viktig for læringsmiljøet. Studenter som fant studiet mer relevant var mer sannsynlig til å oppleve bedre interaksjon med lærere og sosialt miljø, samt var mer komfortable til å snakke i kursene og følte mer tilhørighet på fakultetet.

Figur 7. Troen på egen mestring

Studentene ble også spurt om troen på egen mestring, se Figur 7. Whitcomb et.al. (2023: 523) skriver at det er «belief in one's ability to succeed in a domain» som har vist å være viktig for akademisk prestasjon. En stor andel på 88 % svarer at de kan forstå grunnleggende begreper som undervises. De fleste studentene svarer at de har gode leseferdigheter (71%), skriveferdigheter (70 %) og samarbeidsferdigheter (85 %). En mindre andel på 59 % mener derimot at de har gode muntlige ferdigheter, og bare 28 % mener de har gode forskningsferdigheter. Det samme gjaldt forståelse av det vanskeligste lesestoffet og det mest komplekse stoffet gitt av lærerne (henholdsvis 52 % og 50 %). Dessuten er det bare 55 % som mener de har mulighet til å vise hva de har lært, mens 16 % mente de ikke hadde denne muligheten. I alle disse svarene var det en markant forskjell mellom kvinnelige og mannlige studenter, i deres opplevelse av deres egen mestring. I

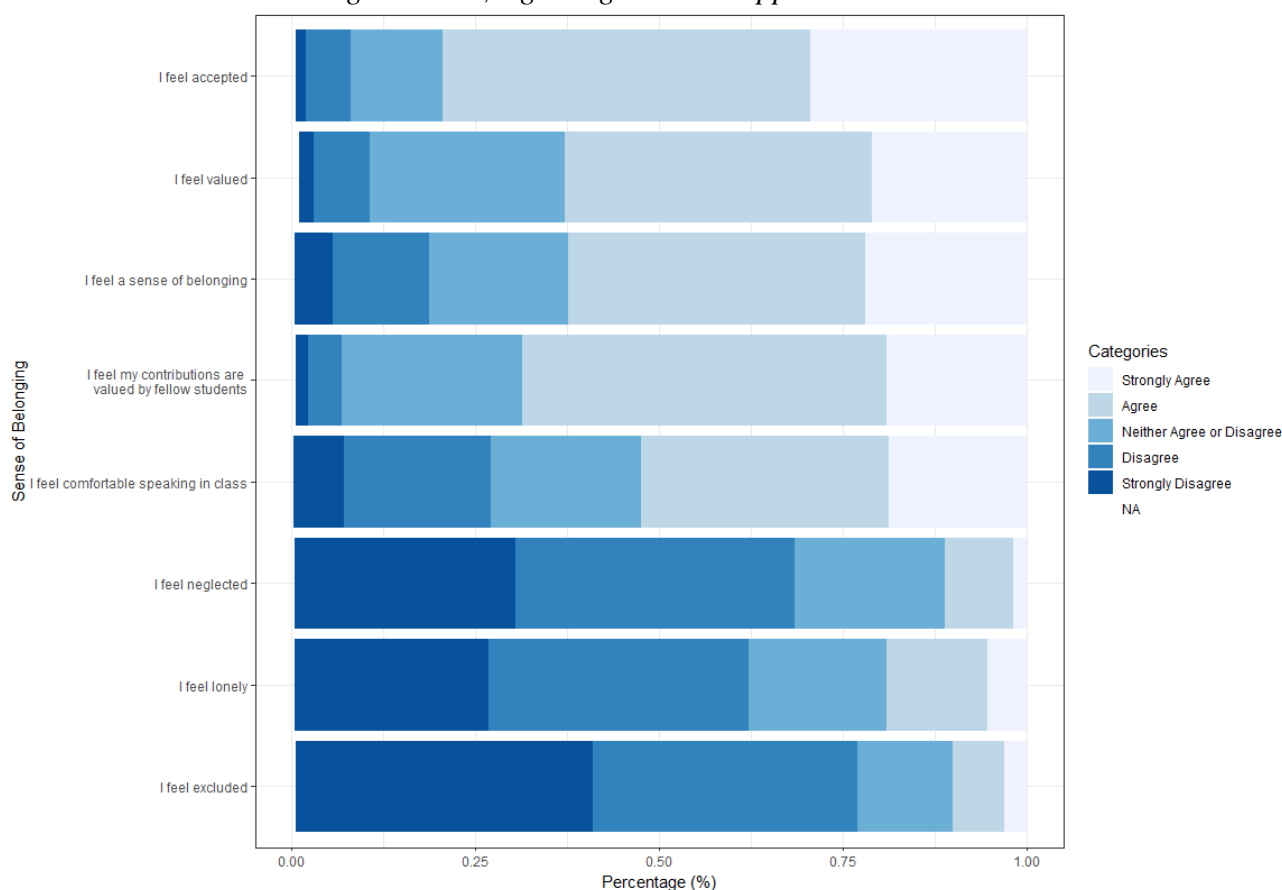
Studien fra Karen Jensen fra 1995 viste at litt under halvparten (45 %) av studentene mente de hadde problemer med å forstå det de leste og komme med på kurs (44 %). Sammenlignet med mannlige studentene rapporterte de kvinnelige studentene i større grad problemer med dette. Det viser at det har vært en oppgang i andelen studenter som rapporterer at de forstår lesestoffet, fra 23 % til 45 %. I undersøkelsen fra 1995 ble det imidlertid stilt et ja/nei-spørsmål om man hadde problemer og ikke en gradering med ulike påstander som vi har i vår undersøkelse. Denne sammenligningen er derfor ikke helt nøyaktig.

4.4 Opplevelse av tilhørighet

For å få et mer representativt svar på om studentene opplever tilhørighet til fakultetet ble studentene presentert for åtte påstander knyttet til opplevelse av tilhørighet. En oversikt over påstandene og svarene er vist i grafen nedenfor. Når vi ser på påstanden som direkte omhandler tilhørighet, svarer 63 % av studentene (n=389) at de opplever en form for tilhørighet til fakultetet. En betydelig andel på 19 % (n=118) var hverken uenig eller enig i om de opplevde en tilhørighet. 18% (n=115) svarte at de ikke opplever tilhørighet.

Disse tallene er grovt sett sammenfallende med tallene vi ser fra undersøkelsen til Karen Jensen fra 1995. Da svarte 60,6 % (n=729) av 3. og 4. års studentene på Master i rettsvitenskap at de hadde en viss grad av tilhørighet til studiemiljøet, 19,3% følte de hadde en stor grad av tilhørighet og 20,1% (242) følte de overhodet ikke hadde en tilhørighet. Disse siste to kategorier kan sammenlignes med svarene i vår undersøkelsen for dem som var sterkt enig eller uenig/sterkt uenig – og her finner vi lignende tall. Undersøkelsen i 1995 hadde derimot bare tre kategorier (i stor grad, i en viss grad og overhodet ikke) mens vår undersøkelse har fem kategorier, som gjør sammenligningen noe krevende. Dessuten har vi rapportert her figurer til hele fakultet.

Figur 8. Tilhørighet og relaterte opplevelser

Når det gjelder studentenes svar på de andre påstandene, observeres det et tydelig mønster. Studentene var mer positive når det kom til opplevelse av grunnleggende respekt og inkludering. En større andel mente at de følte seg aksepterte (80 %), at deres bidrag var verdsatt av medstudenter (69 %) og at de ikke var ekskludert (77 %) eller følte seg ubetydelige (68 %). Når det gjelder sterkere opplevelse av tilhørighet, var svarene like (63 % av studentene følte seg verdsatt og 62 % var ikke ensomme) eller betydelig mer negative (bare 52 % var komfortable med muntlig deltagelse i undervisningen).

Når man skal tolke disse nye figurene, er det verdt å merke seg at de viser tre ulike resultater samtidig. For det første er det en betydelig andel av studenter (cirka tre femtedeler) som er enig eller sterk enig at de opplever tilhørighet på fakultet. For det andre er det cirka en femtedel som gir et blandet svar. Det vil si at de opplever grunnleggende tilhørighet, men føler seg ikke aktivt inkludert eller verdsatt, og tør ikke delta på en merkbar måte. For disse studentene kan enkelte intervensjoner potensielt være til hjelp – for eksempel endring i læringsformer og -design som kan gjøre deltagelse tryggere, og mer målrettet sosial inkludering, slik som de matematisk-naturvitenskapelige og medisinske fakultetene på UiO har gjort med førstesemesterstudenter. Den tredje tendensen figuren viser er at en femtedel av studentene føler seg totalt ekskludert.

Vi har også forsket på hva som statistisk sett kan forklare studenters opplevelse av tilhørighet.

Den kvantitative og kvalitative analysen antyder at interaksjoner med faglærere (se del 4.2), sosialt miljø (del 4.5) og følelse av konkurranse (del 4.6) er viktige faktorer for å variasjonen i opplevelsen av tilhørighet. Det faglige og sosiale miljøet er dermed sentralt. Samtidig finner vi at disse faktorer er påvirket av studenters sosial identitet (kjønn, alder), akademisk motivasjon (studiets personlige relevans, innflytelse på kursdesign), sosial interaksjon (bruk av skrivebarn, grupperom), og gruppesofaer, fakultetsansettelser, karakterpress fra andre) og til dels kognitiv vurdering (bruk av sosiale medier).

Når det kommer til om studentene føler seg komfortable med å delta i timen er det mer sannsynlig at mannlige studenter føler seg mer komfortable. Det samme gjelder for studenter som ikke går på første år, deltar i aktiviteter utenom undervisningen, finner studiet relevant eller bruker sosiale medier litt mindre.

I tillegg svarte 222 på fritekstspørsmålet om hvilke faktorer knyttet til opplevelse av tilhørighet. Disse funnene er referert til i analysen nedenfor. Gjennom kategorisering av fritekstsvarene finner vi tre store og gjennomgående mønstre blant studentene; sosiale forbindelser, inkluderende og ekskluderende miljøer, med manglende respekt for mangfold, samt utenomfaglige aktiviteter.

Tabell 5. Kategorier av fritekstsvaer

Kategorier	Antall (av 222 svar)
Sosiale forbindelser (med medstudenter, forelesere osv.)	102
Inkluderende/ekskluderende miljøer, (manglende) respekt for mangfold	48
Utenomfaglige aktiviteter	42
Gruppearbeid og gruppedynamikk	28
(Mangel på) aktiv og/eller inkluderende undervisning	30
(U)vennlig atmosfære/miljø	21
Konkurranse og akademisk press	15
Akademiske strukturer	16
Betydningen av å være på campus og delta på kurs	9
Følelse av (u)tilstrekkelighet, mestring av læringskrav	7
Covid-følger	6
Annet	12

En student nevnte særlig at

«Det burde være flere muligheter til å stille forelesere spørsmål. Man burde også hatt mentorer på hvert studieår, som hadde ansvar for å rette oppgaver og å veilede studenten i videre valg på studiet. Videre burde fakultetet legge opp til flere gruppeoppgaver og muntlige oppgaver, som gjør at ulike studenter må samarbeide. Vi

burde også ha obligatorisk praksis på fakultetet eller i en bedrift Ila slutten av studiet i en gruppe med flere studenter, for da kan man knytte bånd på tvers av 4. og 5.året.»

De kvalitative dataene bygger videre på dette. En student fortalte at hen følte seg ukomfortabel ved å snakke i kursene og var redd for å gjøre seg til latter for andre:

«Det er ikke alle som er like komfortable med å snakke i timene, synes lærere kan være flinkere til å tilrettelegge for dette.»

Den kvalitative dataen viser derimot at 45 (av 222) studenter hadde problemer med å føle seg inkludert eller følte seg ekskludert. En student skrev:

«Jeg tror det er veldig mye arrangementer som har med alkohol å gjøre, og for en som ikke drikker er det lett å falle utenfor»

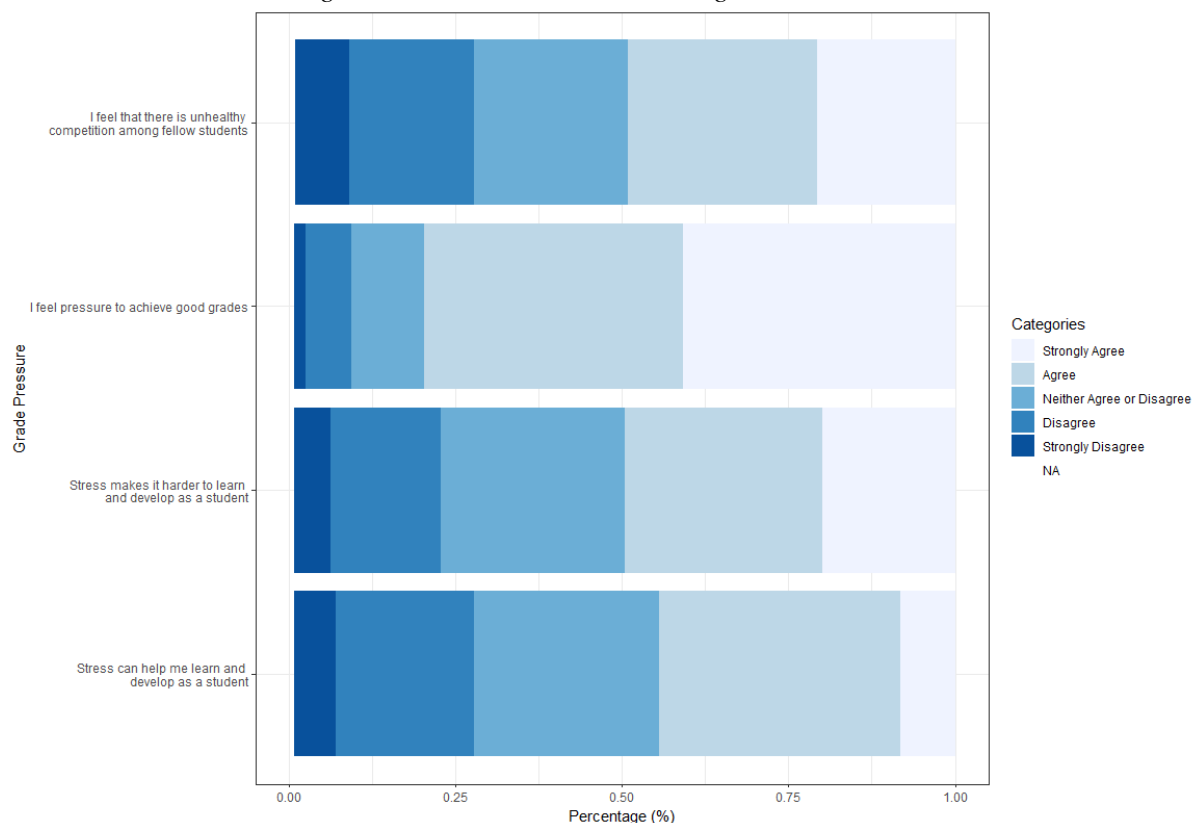
4.5 Sosialt miljø og konkurransekultur

På spørsmålet om man samarbeidet godt med andre studenter, svarte 83 % (n=518) at de var enige. Det var også et flertall (59%) som mente at medstudenter delte informasjon. Det ser ut som det har oppstått en forbedring rundt deling av informasjon siden 2020/2021, da bare 43 % svarte at de var enige i at det var en kultur for å dele informasjon. Mange har også et sosialt miljø med andre medstudenter. Til sammen var 60 % (n=373) enige i at de ofte møter medstudenter utenfor fakultetet, og 48 % svarte at de ofte deltar på arrangementer organisert av studentforeninger. En student skrev:

«Det er lettere å dra på lesesalen og skolen for å jobbe og jeg får mer ut av studiene ved å føle at jeg kan spørre medstudenter om hjelp og å jobbe sammen osv.»

Sammenlignet med andelen studenter som i 1995-undersøkelsen rapporterte at de deltok ofte på arrangementene til studentforeningene (om lag en femtedel), finner vi en dobling av andelen studenter som svarer at de ofte deltar på arrangementene til studentforeningene i vår undersøkelse. Dette bør ses i sammenheng med at tilfanget av studentforeninger har økt siden 1995, og at det dermed er flere arrangementer å delta på. Likevel er andelen som rapporterer at de opplever en tilhørighet i vår undersøkelse, tilsvarende andelen i 1995-undersøkelsen.

Figur 9: Konkurranse, karakterer og rollen av stress

På påstanden «Jeg føler at det er en usunn konkurranse blant medstudenter» svarte en av to (50 %, n=306) at det var enige, mens 27 % (n=168) svarte at de var uenige.

Samtidig er det et sterkt mindretall som er kritiske til det sosiale miljøet. På påstanden «Jeg føler at det er en usunn konkurranse blant medstudenter» svarte en av to studenter (50 %, n=306) at det var enige.

En av påstandene studentene skulle ta stilling til i CELL-undersøkelsen fra 2020.¹⁰, var: «Det er lite konkurranse blant medstudenter», hvor 41 % svarte at de var uenige. Dette vil si at to av fem studenter mente at det var mye konkurranse blant medstudenter. Vi ønsket å undersøke hvor stor andel opplevde usunn konkurranse for å kartlegge opplevelsen av konkurranse som sådan ytterligere. Sammenholdt med resultatet fra CELL-undersøkelsen i 2020, kan dette tyde på at en betydelig andel av studentene som rapporterer at det er mye konkurranse blant medstudentene, også opplever denne konkurransen som usunn. Dette viser igjen at mange mener at miljøet på fakultetet er preget av en usunn konkurransekultur. Som en student skrev:

«Folk er svært «beskyttende» over kollokviegruppen sin i den forstand de ikke aksepterer nye medlemmer. Jeg har spurt flere grupper om å få være med, men de har sagt «da blir vi for mange» (de var 3 fra før, noen var 4). Synes generelt folk er lite inkluderende. Er veldig lei av konkurransen og karakterpresset.»

Vår analyse viser at på tross av at en sunn konkurranse kan være positivt for akademisk suksess, er det likevel slik at for mange studenter kan en sterk eller usunn konkurransekultur ha negativ påvirkning på deres opplevelse av tilhørighet, som påvirker da akademisk prestasjon.

¹⁰ Fra CELL sin undersøkelse i 2020 se punkt 2

4.6 Karakterpress

Når det gjelder opplevd press for å oppnå gode karakterer, svarer et overveldende flertall på 80 % (n=497) at de er enige i at de føler et slikt press, mens kun 9 % (n= 54) svarer at de ikke deler denne oppfatningen.

På spørsmålet om hva som er kilden for dette presset, hadde studentene mulighet til å oppgi flere alternative kilder. Andelen studenter som mener karakterpresset kommer fra lærere på fakultetet er ganske lav (17%, n=108). Det er tre kilder som peker seg ut som klare hovedkilder for karakterpress. Først og fremst svarer 76 % (n=484) at dette presset er selvindusert, altså at det kommer fra dem selv. Tett etter følger arbeidsgivere, med 71 % (n=442) som oppgir dem som en hovedkilde, mens 60 % (n=372) peker på medstudenter som hovedfaktor for opplevd karakterpress. En student skrev for eksempel:

«At folk er nedlatende bare fordi jeg ikke har så høyt snitt. Jeg har bare C-snitt. Jeg føler ikke så sterk tilhørighet når folk ser til meg som jeg er en idiot.»

Resultatene gir derfor en avgjørende innsikt i hvordan man kan håndtere usunt karakterpress. Forslag til tiltak kan være å ha mer samarbeid med arbeidsgivere om bedre og realistisk formidling av karakterforventing¹¹ og dialog med studenter om forventinger man stiller til seg selv og hverandre. Når det er en så stor andel som mener at karakterpresset kommer fra arbeidsgivere, kan det også være tilrådelig å vurdere å begrense hvor mye studentene eksponeres for arbeidsgivere i starten av studiet, herunder studiestartsuken.

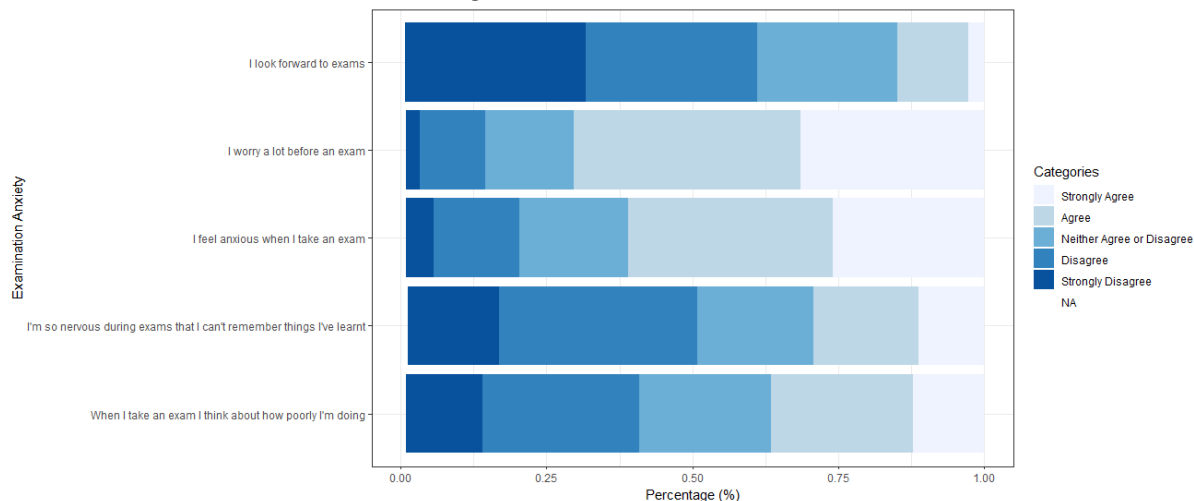
Resultatene avdekker en delt oppfatning blant studentene om påvirkningen av stress. Halvparten (50 %) mener at stress kan hjelpe dem å lære og utvikle seg som student, mens den andre halvparten (50 %) mener stress gjør det vanskelig å lære, se figur 9. Det som derimot er positivt, er at mange studenter ser og bruker karakterpress på en proaktiv måte for å lære bedre. Det kan imidlertid stilles spørsmål om hvorvidt enkelte studenter er mer opptatt av prestasjon enn læring. Forskning viser at denne innstillingen kan skape utfordringer senere i arbeidslivet. Resultatene viser at karakterpress kan håndteres på forskjellige måter, og kan bli en drivende faktor for læring, utvikling og mestring. Dette peker igjen på mulige tiltak for hvordan studenter best kan forberedes. Forskning viser at visse psykososiale intervensjoner, som åpen dialog og selvrefleksjon om karakterpress, samt varierte vurderingsformer, kan bidra til at studenter kan se karakturvurderinger i et mer positivt lys.

¹¹ S. Høgestøl, 'C er ikke en dårlig karakter på jussen!', [Advokatbladet](#), 21 desember 2021.

4.7 Nærmere om eksamensstress

Undersøkelsen gir et mer nyansert bilde av hva eksamensstress innebærer enn tidligere undersøkelser. Dette kommer av at vi spør studenter både om de gleder seg til eksamen og om deres opplevelse av stress på forskjellige tidspunkt (i forkant av og under eksamen).

Figur 10. Eksamensstress

Når det kommer til perioden før eksamen, rapporterer studentene et veldig høyt nivå av negativt stress. Det er bare 15 % (n=93) som er enig i påstanden om at man gleder seg til eksamen, mens 61 % (n=376) er uenige. Disse funnene gjenspeiles i spørsmålet om man gruer seg til eksamen. Der svarer 71 % (n=439) at de er enig i at de gruer seg, og bare 14 % (n=84) gruer seg ikke. Under eksamen blir derimot stresset litt mindre for en del studenter. Det er 62 % (n= 381) som svarer at de er engstelige under eksamen, og bare 30 % (n=182) er så nervøse at de under eksamen ikke klarer å huske ting de har lært. Det viser at forklaringene til de som opplever høyt stressnivå i forkant av og under eksamen kan endre seg, og at det dermed kreves forskjellige tiltak for å håndtere dette. Vi vet fra innledende og induktiv forskning på CELL at dette forklares delvis av bakgrunnsfaktorer (særlig kjønn, men også av akademisk bakgrunn til studentenes familier). Vi skal undersøke nærmere om dette også påvirkes av vurderingsformen og studenters forankring i det faglig og sosiale livet på fakultetet.

Dersom man sammenligner med tallene fra SHoT presentert under punkt 2 (20 % svarte at de hadde svært mye eksamensangst mens 37 % hadde en del eksamensangst), viser vår undersøkelse en høyere prosentandel som gruer seg til eksamen og har eksamensangst. Det er verdt å merke seg at sammenligningen ikke er helt korrekt ettersom spørsmålene og svaralternativene som er gitt er ulike. I SHoT ble det bare spurt om man hadde eksamensangst og gitt fire ulike kategorier (ja, svært mye; ja en del; i liten grad og ikke i det hele tatt). I vår undersøkelse ble det gitt ulike påstander og fem kategorier å velge mellom (fra svært uenig til svært enig). Vår undersøkelse gir derimot en mer konkret og nyansert fremstilling av hva som kan ligge i eksamensangst.

5. Implikasjoner

Analysen og studenters fritekstsvar peker på både kortsiktige og langsiktige løsninger:

1. Å skape flere plasser for faglig og sosialt samarbeid og bevissthet rundt viktigheten av inkludering.
2. Oppfordre til bedre og mer inkludering av studenter i sosialt liv på fakultetet
3. Økt følelse av relevans av studiet og et mer aktivt samarbeid i undervisnings- og vurderingsformer
4. Å skape et trygt miljø for muntlig deltakelse
5. Samarbeid med arbeidsgivere og medstudenter om bedre og realistisk formidling av karakterforventning
6. Tiltak for å hjelpe studenter til å håndtere negativt stress og eksamensangst

Fakultetet har satt ned en arbeidsgruppe til å jobbe videre med læringsmiljø, og vurderingen av den rapporten er en del av deres mandat. Vi diskuterer derfor noen tiltak som kan bli relevant for dem, samt andre tiltak som kan gjennomføres allerede nå av faglærere, arbeidsgivere og studentorganisasjoner.

5.1 Å skape flere plasser for faglig og sosialt samarbeid

Svarene fra undersøkelsen viser at det finnes endringer i det fysiske læringsmiljøet man kan gjennomføre. Vår statistiske analyse viser at studenter som bruker grupperom, gruppesofaer og Skrivelab rapporterer et bedre sosialt miljø. Gjennom fritekstsvarene ser vi at studentene peker på mangel på fysiske plasser som fungerer som sosiale møtesteder. Vi anbefaler at fakultetet utforsker muligheten for å skape flere slike fellesområder.

Dessuten ønsker studenter et rom for avkobling, med fasiliteter som brettspill, bordtennisbord og lignende. Dette kan bidra til å skape et mer avslappet og uformelt læringsmiljø som igjen kan være egnet for lavterskel sosialt samvær og diskusjon. For slike tiltak kan Juridisk bibliotek, SiO-kantinen og Skrivelab være aktuelle arenaer og aktører som kan bidra, og man kan undersøke om det finnes muligheter i underetasjen. Et slikt tilbud bør ta sikte på å fungere som et supplement til tilbudene fra studentforeningene. Det er avgjørende at fakultetet ikke konkurrerer direkte med tilbudene fra studentforeningene, men heller bidrar til å tilrettelegge for et udekket behov hos studenter som ikke er aktive gjennom studentforeningene.

Vår statiske analyse viser at studentforeningene har en viktig plass på fakultet. Studenter som deltok oftere i deres aktiviteter opplevde bedre tilhørighet. Studentorganisasjoner har som hovedmål å skape sosiale og faglige møteplasser. Et viktig spørsmål er derimot om man kan komme med et bredere og i større grad inkluderende tilbud som tiltrekker flere.

Til slutt nevnte flere studenter et behov for bedre ventilasjon, bedre lyssetting og temperaturkontroll.

5.2 Oppfordre til bedre og mer inkludering av studenter i sosialt liv på fakultetet

Både fritekstsvarene og analysen vår viser at å ha et godt sosialt miljø er en av de viktigste faktorene for at man føler en tilhørighet på og til fakultetet. Det er derfor viktig å undersøke hvilke andre typer tiltak man kan innføre for å forbedre det sosiale miljøet utover å det å skape flere fysiske plasser og uformelle sosiale arenaer.

Et eksisterende tiltak som tar sikte på å skape et godt læringsmiljø og legge rammer for å fremme samarbeid, er kollokvieveilederordningen for studenter som tar JUS1111 på Master i rettsvitenskap.

Det er gode holdepunkter i resultatene for at denne ordningen bør styrkes og videreføres. Videre bør det undersøkes om kollokviementorordningen for studenter på Master i rettsvitenskap også skal innføres på flere studieprogrammer. Spesielt bør det ses på om det

Studenter etterlyser også mer interaktivlæring i deres fritekstsvær. Tidligere studentevalueringer har vist at studenter vil ha flere vurderingsformer som er erfaringsbasert (CELL/JSU, 2022). Vi arbeider med å analysere om studenter som deltok i mer aktive læringsformer i det ordinære studieløpet opplevde et bedre læringsmiljø og tilhørighet. Videre viser den store andelen som rapporterte usunn konkurranse at det er et behov for at fakultetet fremmer samarbeidskultur som fokuserer på personlig utvikling fremfor konkurranse.

Resultatene viser at den formelle læringsarenaen kan bli et viktig sted for å forbedre læringsmiljøet. En ferdighetsstige holder på å utvikles i flere studieprogram på fakultet og dette kan være et viktig tiltak. I ferdighetsstigen står interaktive utdanningsformer sentralt. Et bedre formelt læringsmiljø kan for eksempel oppnås gjennom prosjekter og oppgaver som bygger på samarbeid, der målet er at studentene samarbeider om læreprosessen og vektlegger læring og utvikling fremfor kun prestasjon. Dette kan også føre til at man fokuserer på anerkjennelse av innsats og fremgang, uavhengig av karakter.

5.3 Økt følelse av relevans av studiet og et mer aktivt samarbeid i undervisnings- og vurderingsformer

Resultatene tyder på at et klart flertall opplever studiet som relevant, og som diskutert i del 4 har denne relevansen positive konsekvenser for opplevelsen av læringsmiljøet.

Det er derimot et mindretall som opplever at studiet ikke er relevant. Dette kan skyldes flere faktorer. Noen forklaringer kan være at studenter vil jobbe på et mer bestemt felt innenfor jussen, at mangfoldige karrieremuligheter ikke er godt nok kommunisert eller at emnene føles for teoretiske og ikke relevante til arbeidslivet. Det kan være relevant å se på hva som har blitt utviklet i det pedagogiske paradigmet 'work-integrated-learning' og undersøke hvordan man kan få studenter til å oppleve at studiet er relevant og meningsfylt på flere områder.

Bare 23 % mente de hadde muligheten til å påvirke utformingen av studiet. Vår statistiske analyse viser at studenter som følte de kunne påvirke studiet følte også mer tilhørighet til fakultetet. Det bør derfor kartlegges om prosessene for å involvere studenter på studieprogramnivået er tilstrekkelig effektive. Fakultetet har gjennomført flere ulike tiltak som opprettelsen av CELL og mer aktiv bruk av undersøkelser og evaluering, inkludert i samarbeid med JSU.

Til slutt er det bare 55 % som mener de har mulighet til å vise hva de har lært, mens 16 % mente de ikke hadde denne muligheten. En av to mener at de har mulighet til å vise hva de har lært, som tyder på at det er behov for å finne en løsning som tar sikte på å øke andelen studenter som opplever at de har mulighet til å vise hva de har lært. Dette spørsmålet relaterer seg også til den pågående prosessen med ferdighetsstigen.

5.4 Å skape et trygt miljø for muntlig deltakelse

Analysen viser at bare halvparten av studenter var komfortable med å delta muntlig i undervisningen. Den statistiske analysen indikerte at det var flere mulige forklaringer på dette. Studenters interaksjon med lærere og opplevelse av det alminnelige sosiale læringsmiljøet med studenter var de viktigste faktorene. Flere av fritekstkommentarene pekte på de samme faktorene. I tillegg er det mer sannsynlig at mannlige studenter føler seg komfortable med å snakke i undervisningen. Det samme gjelder for studenter som ikke går på første år, deltar i aktiviteter utenom undervisningen, finner studiet relevant eller bruker sosiale medier litt mindre.

Vi oppfordrer dermed kursholdere og forelesere til å være bevisste på atmosfære som skapes i undervisningsrommet, og å ta i betraktning disse forskjellene når de underviser. Spesielt avgjørende kan det være å ta i bruk øvelser som tar sikte på å skape psykologisk trygghet for studentene, slik at terskelen for å delta muntlig i undervisningen senkes. Forskning, samt erfaring fra fakultetet, viser at enkelte teknikker kan være effektive. Blant annet kan det hjelpe å få alle studenter til å bruke stemmen på begynnelsen (f.eks. å si navnet sitt), bruke summegrupper tidlig i prosessen, og snakke om forventinger om at alle skal delta selv om det kan føles ubehagelig. Langsiktige tiltak som å øke andelen muntlige vurderingsformer kan også bidra til å gi et insentiv til å delta mer aktivt. Flere forslag blir diskutert i den vitenskapelige artikkelen. Til slutt kan alle tiltak som overordnet forbedrer det sosiale miljøet også hjelpe med å skape et trygt sosialt miljø i selve undervisningen.

5.5 Samarbeid med arbeidsgivere og medstudenter om realistisk formidling av betydningen og forventingen av karakterer

Resultatene viste at arbeidsgivere og medstudenter bidrar betydelig til et karakterpress som har et negativt utslag på læringsmiljøet.

Her er det flere tiltak som kan være hensiktsmessige. For det første er det viktig å skape en dialog rundt hva karakterer det er realistisk å forvente på studieprogrammer med høye poenggrenser for opptak. For det andre er det viktig å formidle til studentene et mer nyansert og helhetlig bilde av hvilken kompetanse, i tillegg til ferdigheter og karakterer, som kreves i arbeidslivet.

Vår anbefaling er at det er tilrådelig at fakultetet begrenser graden av tilrettelegging for møter med et fåtall pengesterke arbeidsgivere som ofte bidrar til karakterpress og et ensidig syn på arbeidsmulighetene for ferdigutdannede jurister. Rapporten viser at mange studenter trenger bedre tilknytning til faglærere. Vi anbefaler derfor at studiestartsuken bør innrettes slik at fokuset blir på møter med faglærere, introduksjon i studievaner og opplæring i gruppedynamikk. Rapporten viser at mange studenter trenger bedre tilknytning til faglærere og dette har vært et fokus under studiestartsuken. Det kan være nyttig å se på ordninger i andre land der store advokatfirmaer har begrenset kontakt med studentene frem til de når sitt fjerde studieår. Videre bør fakultetet i samarbeid med et bredt utvalg av arbeidsgivere formidle et nyansert bilde av hvordan studenter kan fremme bredden i sin kompetanse, utover karakterer alene.

Det bør satses på tiltak som gir et realistisk bilde av hverdagen som student ved fakultetet. Dette vil hjelpe studentene med å bli bedre forberedt på studiehverdagen og de potensielle utfordringene de kan møte på. Innslaget «Livet som jusstudent» i studiestartsuken bør videreføres og også tilbys på andre studieprogrammer på fakultetet. Dette henger dels sammen med at dette foredraget treffer studentene tidlig i studieløpet, og dels at det bøter på flere utfordringer som er skissert i denne rapporten.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har innført ulike tiltak, som blant annet å avprivatisere studiestarten med en samling på Sundvoll-hotellet over to dager (med fokus på faglig innhold, selvutvikling og gruppedynamikk), samt å inkludere videoer om utviklende læringsmiljø i en obligatorisk modul for HMS-opplæring. I sum har disse konkrete og målrettede tiltakene ført til en forbedring av læringsmiljøet. Det bør kartlegges om lignende tiltak også bør implementeres ved Det juridiske fakultet.

5.6 Tiltak for å hjelpe studenter med å takle negativt stress og eksamensangst

Tiltak for hvordan man kan takle negativt stress og eksamensangst henger sammen med de øvrige tiltakene skissert i denne rapporten. En mer realistisk formidling av betydning og forventning av karakterer kan hjelpe å redusere eksamensangst. Å forbedre det sosiale og faglige miljøet på fakultet

generelt kan også bidra til å skape et mer støttende læringsmiljø ved å oppmuntre til samarbeid og deltakelse isteden for å fremme en konkurransekultur. Vi vil likevel peke på noen konkrete forslag.

En variasjon i vurderingsformer er tilrådelig. Gjennom å variere ulike vurderingsmetoder som prosjekter, presentasjoner og gruppearbeid kan det bidra til å redusere en ensidig vekt på tradisjonelle skriftlige eksamener. Dette gir muligheten for studenter som ikke trives under eksamensforholdene å demonstrere sin kunnskap på alternative måter. Resultatet vil være en potensiell reduksjon av eksamensangst blant disse studentene.

Fakultetet bør også tilby støttesystemer og ressurser som kan hjelpe studenter å håndtere eksamensangst og negativt stress. Per i dag finnes det veiledningstilbud for studieplanen og karriere. Spørsmål og utfordringer som faller utenfor dette er det ikke et konkret veiledningstilbud for. Vi anbefaler derfor å utrede muligheten for å innføre et veiledningstilbud som omhandler spørsmål knyttet til studielivet, herunder studiehverdagen, arbeidsbelastning, eksamenstress, forventninger til studiet og gjennomføring av studiet. Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet har blant annet innført en mulighet for en personlig utviklingssamtale for alle studenter på andre året, og har fått positive tilbakemeldinger på dette (Mørken et al). Slike utviklingssamtaler bør også innebære veiledning om realistiske målsettinger.

Referanser

Cwik, S., & Singh, C. (2022). Students' sense of belonging in introductory physics course for bioscience majors predicts their grade. *Physical Review Physics Education Research*, 18(1), 010139.

De Beer, Joseph, Ubbo Smith & Carol Jansen (2009) 'Situated' in a separated campus – Students' sense of belonging and academic performance: A case study of the experiences of students during a higher education merger, *Education as Change*, 13:1, 167-194, DOI: 10.1080/16823200902944922

Dekker-Olsen, Gidske, and Malcolm Langford (2020), *Online Teaching, International Students & Specialist Programmes*, CELL: Centre for Experiential Legal Learning, 2020/4 Version 1, 1 July 2020.

Ferguson, D. L., Hanreddy, A., & Draxton, S. (2011). Giving students voice as a strategy for improving teacher practice. *London Review of Education*. <https://doi.org/10.1080/14748460.2011.550435>

Jensen, K., & Universitetet i Oslo Det juridiske fakultet. (1995). *Studiemiljø og kunnskapsutvikling : en undersøkelse av studiemiljøet på Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo* (Vol. 1995:6, p. 72 , 13 bl). Pedagogisk forskningsinstitutt. <https://www.nb.no/items/b543cc2af7b8c9a593a9e2a31169e153?page=0&searchText=studiemilj%C3%B8%20og%20kunnskapsutvikling%20karen%20jensen>

Mørken, K., Sølna, H., & Villanger, I. D. (2015). Hvordan skaper vi gode betingelser for læring?. *Uniped*, 38(4), 264-273.

O'Keeffe, P. (2013). A sense of belonging: Improving student retention. *College student journal*, 47(4), 605-613.

Riskin, L. L. (2002). The contemplative lawyer: On the potential contributions of mindfulness meditation to law students, lawyers, and their clients. *Harv. Negot. L. Rev.*, 7, 1.

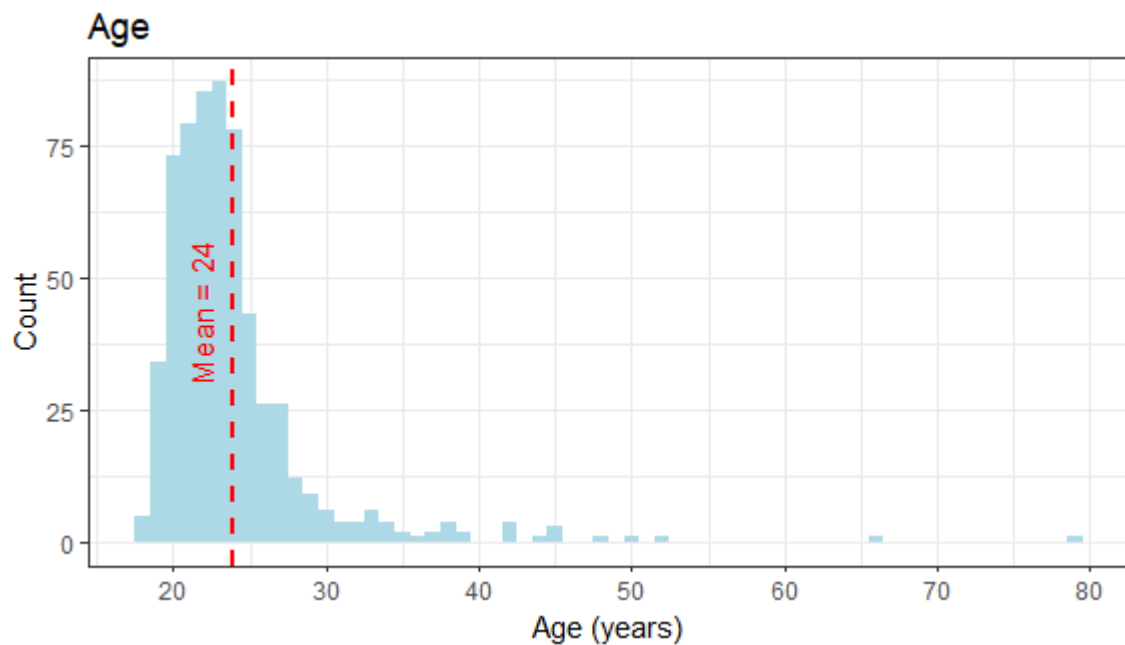
Scarf, D., Moradi, S., McGaw, K., Hewitt, J., Hayhurst, J. G., Boyes, M., ... & Hunter, J. A. (2016). Somewhere I belong: Long-term increases in adolescents' resilience are predicted by perceived belonging to the in-group. *British Journal of Social Psychology*, 55(3), 588-599.

Whitcomb, K. M., Maries, A., & Singh, C. (2023). Progression in self-efficacy, interest, identity, sense of belonging, perceived recognition and effectiveness of peer interaction of physics majors and comparison with non-majors and Ph. D. students. *Research in Science Education*, 53(3), 525-539.

Vedlegg: Alle indikatorer

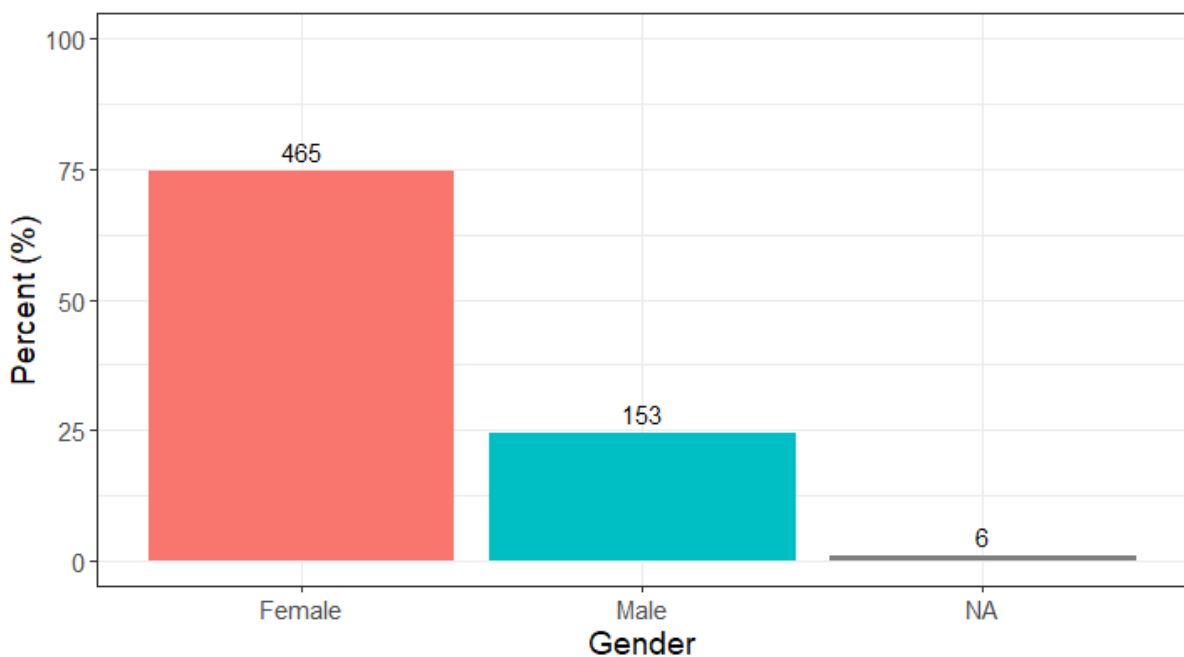
1. Bakgrunnsdata

1.1 Alder

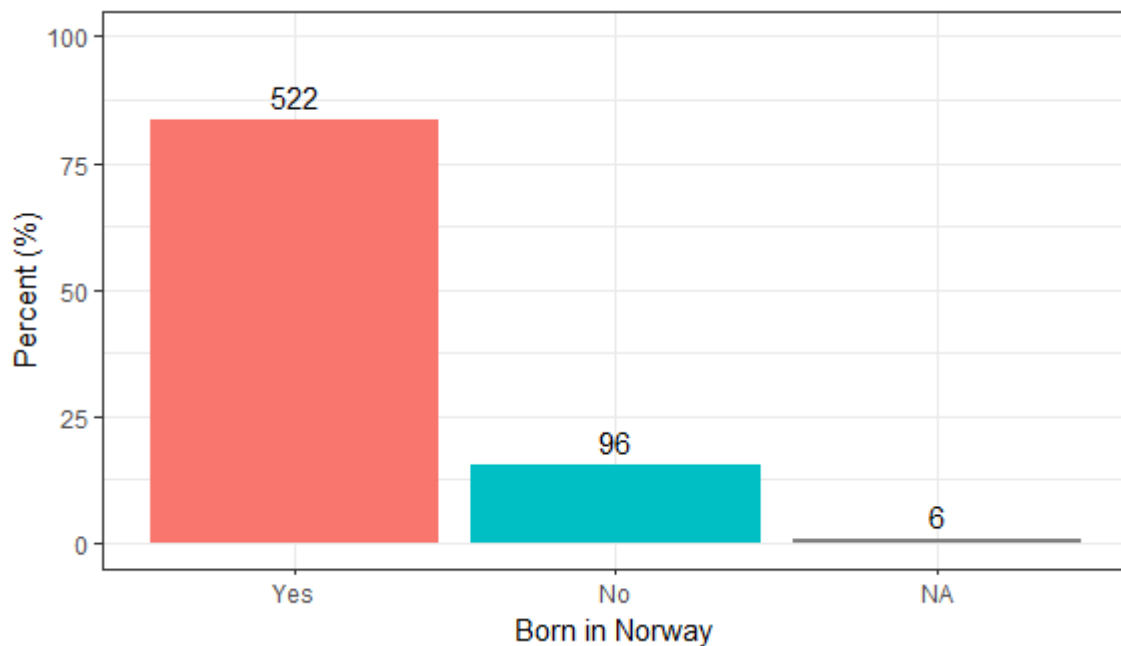
Av de 605 som oppga sin alder var gjennomsnittsalderen på 23.91 (SD. 5.38).

1.2 Kjønn

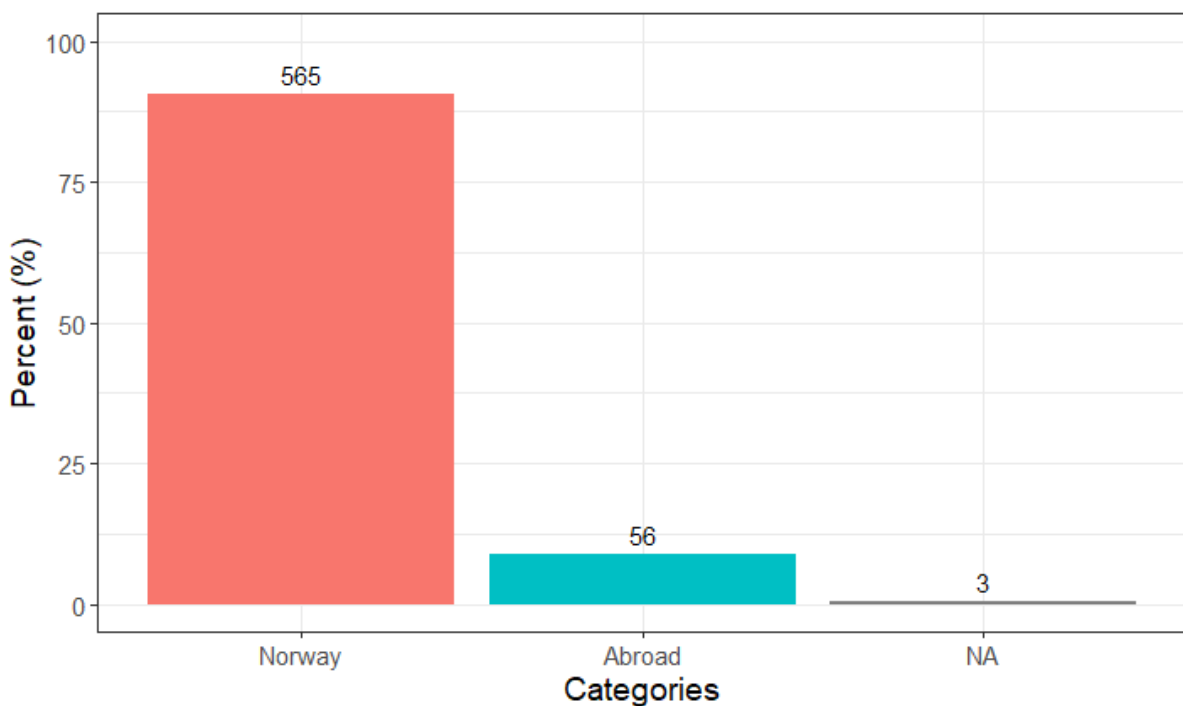
Det er 624 personer som har svart på undersøkelsen. 75 % (n= 465) er kvinner mens 25 % (n= 153) er menn.

1.3 Fødested

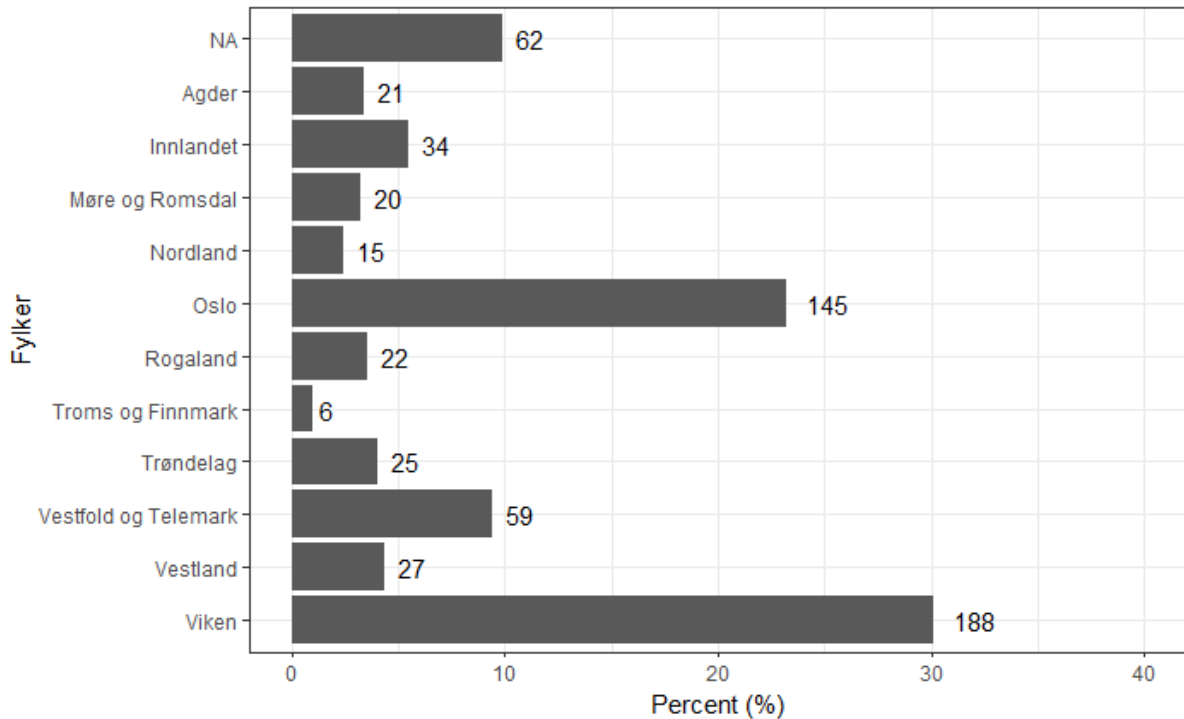

Grafen viser at 84% (n= 522) er født i Norge, mens 16% (n= 96) er født utenfor Norge.

1.4 Videregående skole

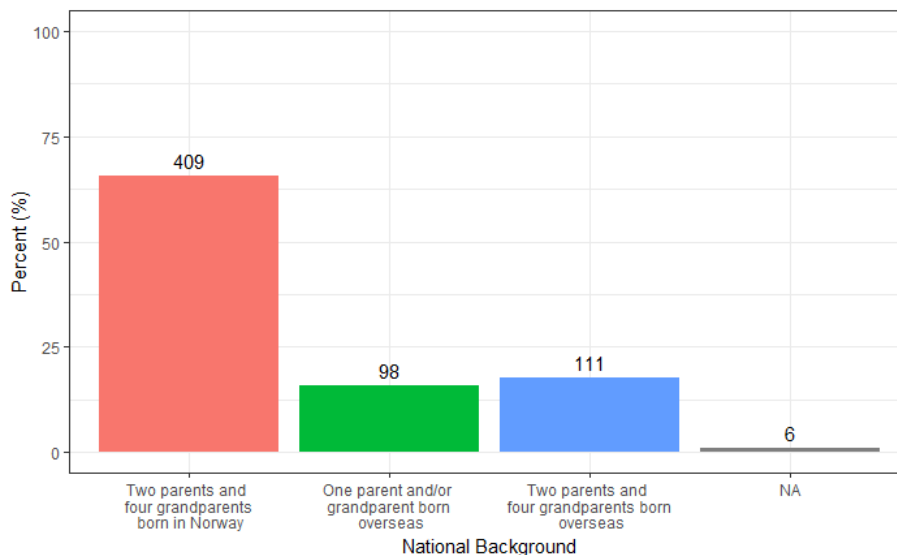

91% (n= 565) av studentene har gått på videregående i Norge, mens 9% (n=56) har gått på videregående i utlandet.

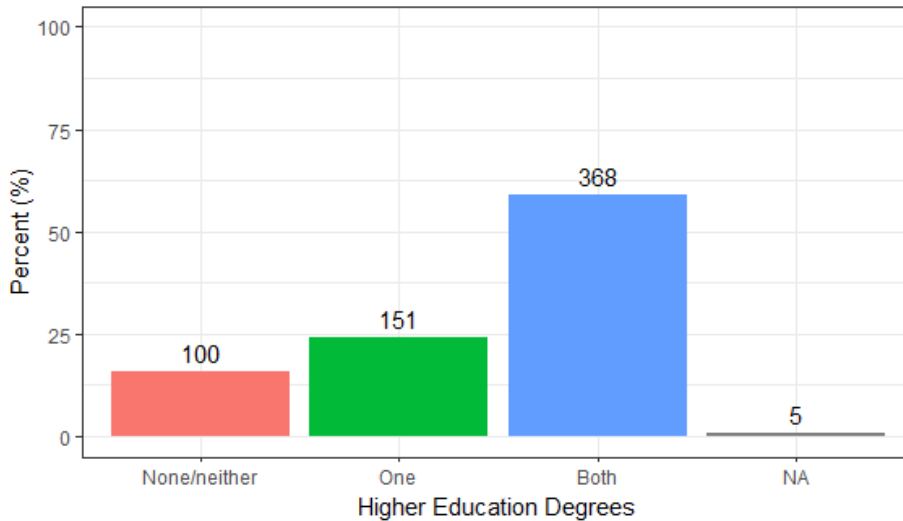

Av de som har gått på videregående i Norge har 30% (n=188) gått i Viken og 23% (n=145) i Oslo. 10% (n= 62) oppgav ingen svar. 53% (n=333) har gått på videregående i Viken eller Oslo mens 37% (n=229) har gått andre steder i Norge.

1.5 Foreldres bakgrunn

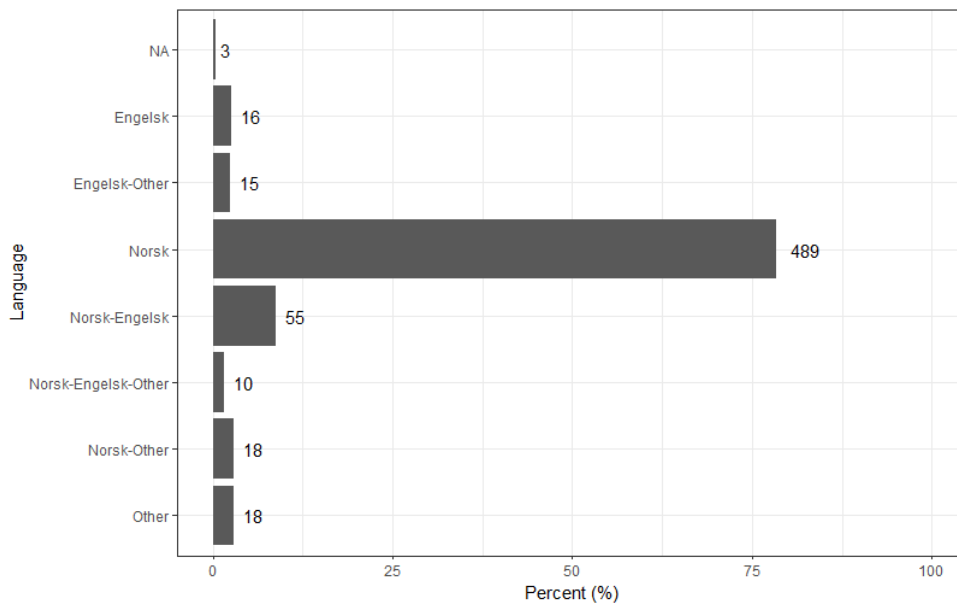

66% (n= 409) har to foreldre og fire besteforeldre som er født i Norge, mens 18% (n= 111) har to foreldre og fire besteforeldre som er født i utlandet. 16% (n= 98) har en foreldre eller besteforeldre som er født i utlandet.

På spørsmålet om foreldrene sitt utdanningsnivå svarte 59% (n=368) at *begge foreldrene* har gått på høyskole eller universitet, 24% (n=151) svarte at *én av foreldrene* har gått på høyskole eller universitet og 16% (n= 100) svarte at *ingen av foreldrene* har gått på universitet eller høyskole. Gjennomsnittet var på 2,43 (SD=0.78). Den gjennomsnittlige student på fakultetet har dermed én foreldre som har gått på universitet eller høyskole.

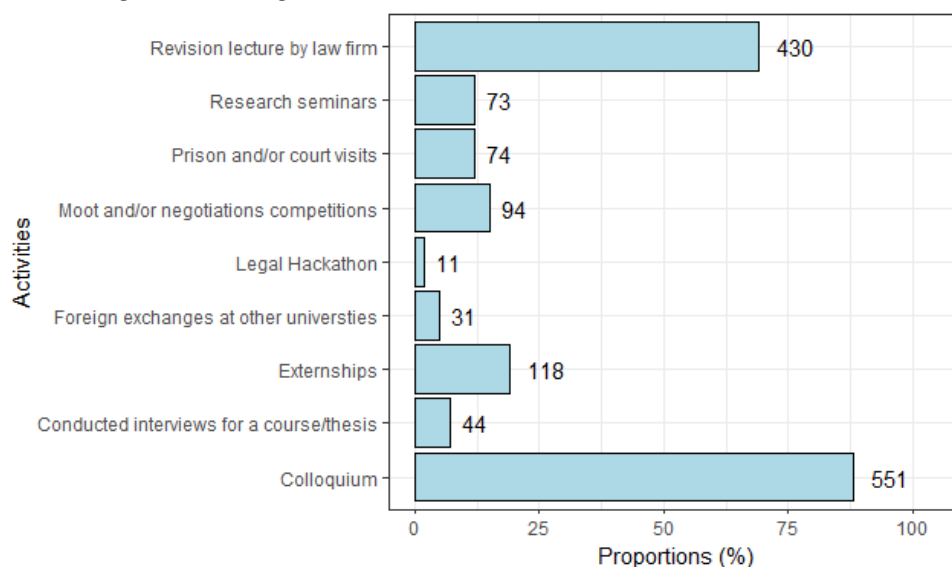
1.6 Språket man bruker mest

99.5% (n=489) av studentene bruker norsk mest, mens 9.8% (55) bruker både norsk og engelsk like mye. 3.7% (18) bruker norsk og et annet språk like mye.

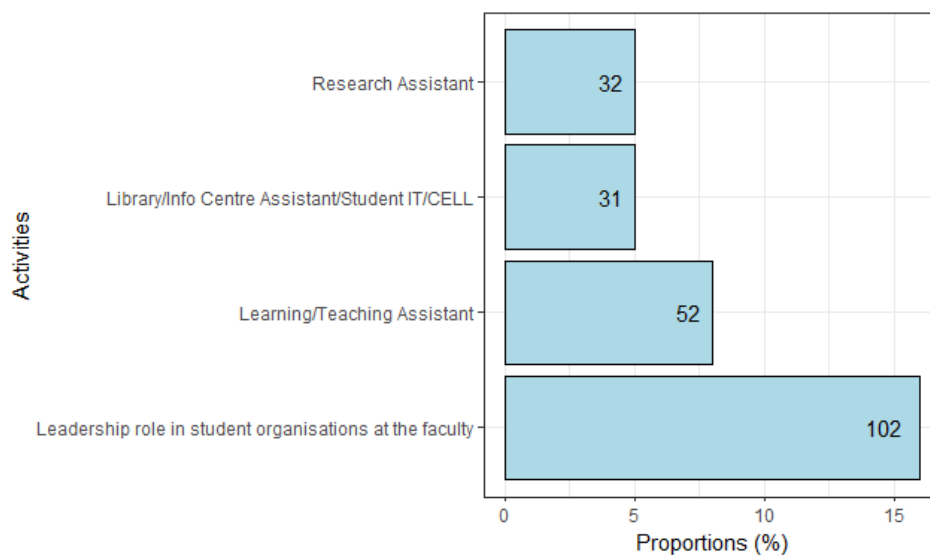
Her er en fremstilling av språkene som flerspråklige studenter rapporterte at de brukte like mye som norsk:

1.8 Deltagelse i læringsaktiviteter

Studentene ble bedt om å angi hvilke av disse aktivitetene de har deltatt på. 88 % (n= 551) svarte at de har deltatt på kollokvium. Videre svarte 69 % (n = 430) av deltakerne at de har deltatt på manuduksjoner som ble holdt av advokatfirmaer. 19 % (n = 118) av respondentene har deltatt på selvorganiserte praksisplasser hos studierelevante organisasjoner, for eksempel trainee- eller praktikantopphold.

1.9 Roller på fakultetet

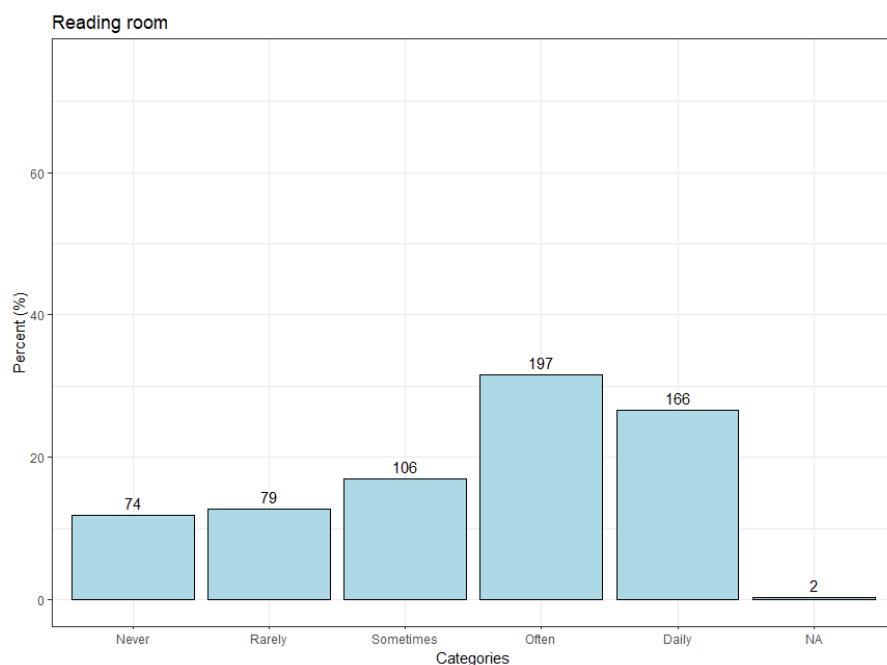

På spørsmålet om hvilke roller studentene har eller har hatt på fakultetet svarte 16 % (n=102) at de har hatt lederrolle i en studentforening på fakultetet. 8 % (n=52) svarte at de har vært læringsassistent, mens 5% (n=32) svarte at de har vært vitenskapelig assistent. 5 % (n=31) har vært studentmedarbeider på Infosenteret, Student-IT, Juridisk bibliotek eller i CELL.

2. Fysisk læringsmiljø

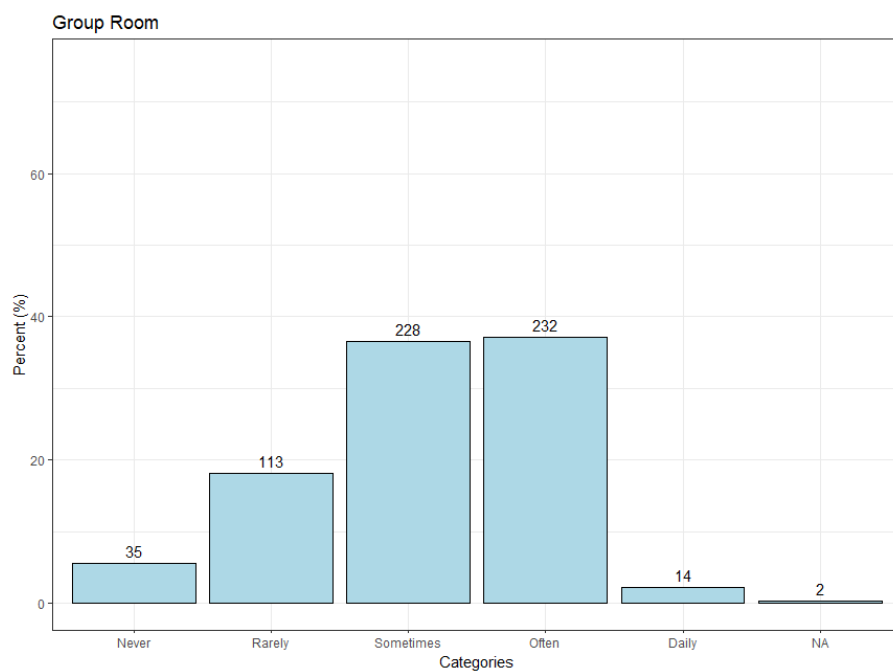
Den første grafen viser sammenhengen mellom de ulike læringsstedene, mens grafene under går konkret inn på hver kategori. Grafen viser at lesesaler ofte brukes daglig, mens skrivekabinen er den som blir minst brukt.

2.1 Lesesaler

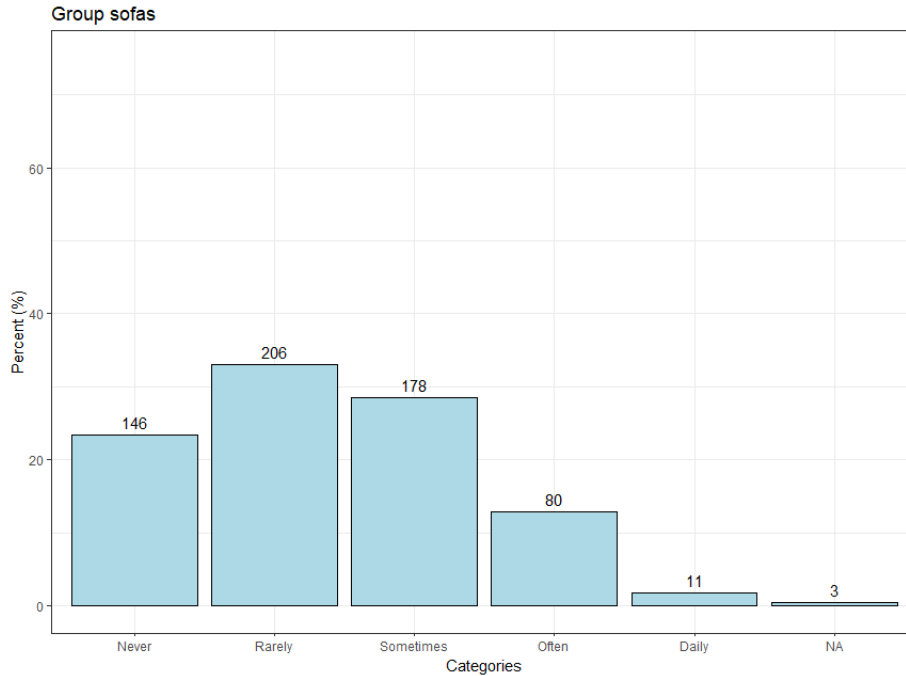
32% (n=197) forteller at de bruker lesesalene ofte, mens 27% (n=166) bruker lesesalen daglig. 25% (n= 153) bruker lesesalen sjelden eller aldri. Gjennomsnittet er på 3.49 (SD =1,32) noe som tyder på at de fleste bruker lesesaler noen ganger eller ofte.

2.2 Grupperom

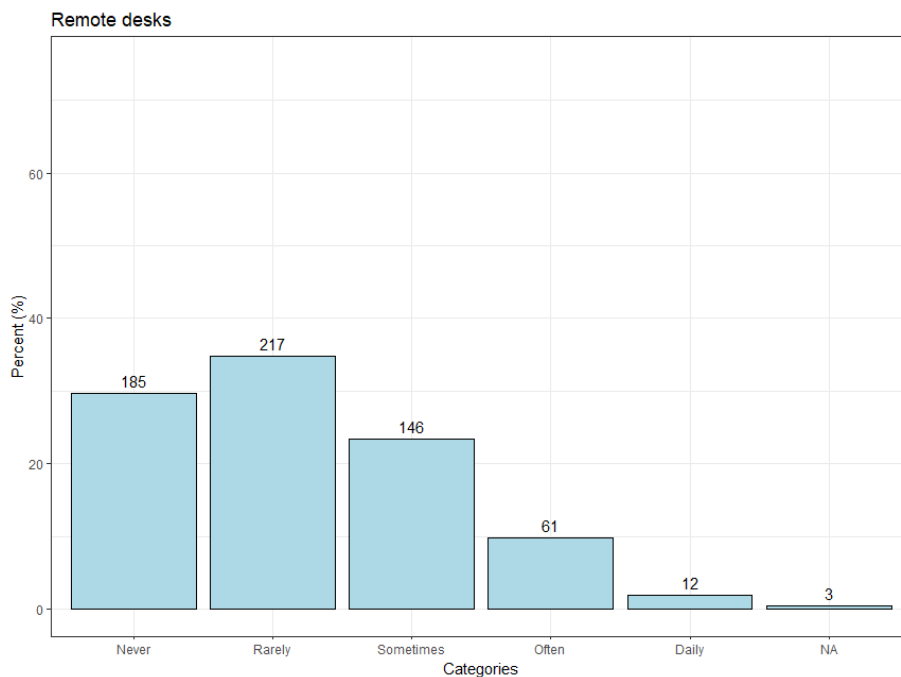
37% (232) bruker grupperom ofte, og 37% (n= 228) bruker grupperom noen ganger. Bare 2% (n=14) bruker grupperom daglig. Gjennomsnittet er på 3,12 (SD=0,93) som viser at grupperom gjennomsnittlig blir brukt noen ganger.

2.3 Gruppesofaene

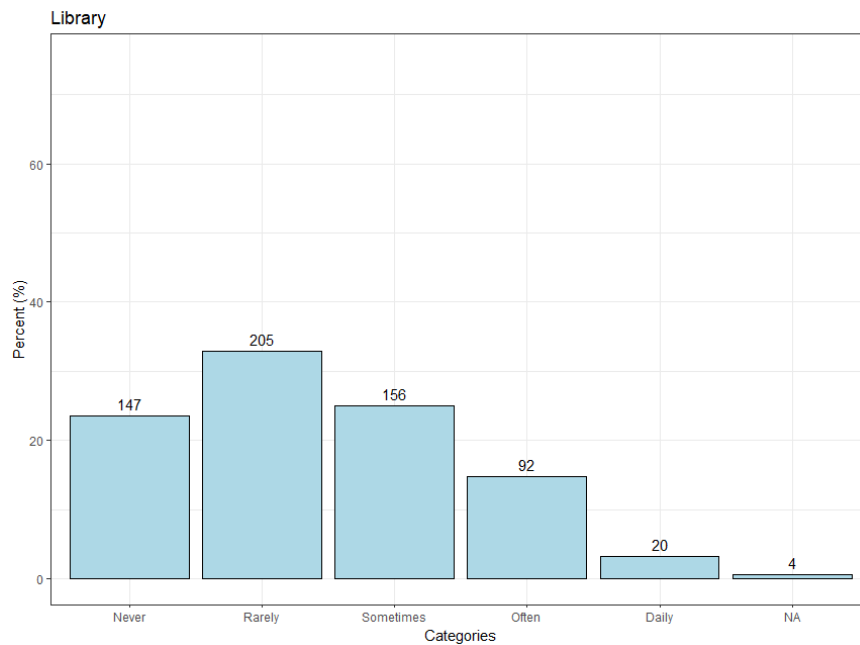
33% (n= 206) bruker sjelden gruppesofaene og 24% (n= 146) bruker de aldri, mens 29% (n= 178) bruker de noen ganger. Basert på gjennomsnittet på 2.36 (SD=1,03) kan vi si at studenter bruker sofaene sjelden eller bare noen ganger.

2.4 Leseplasser i gangene

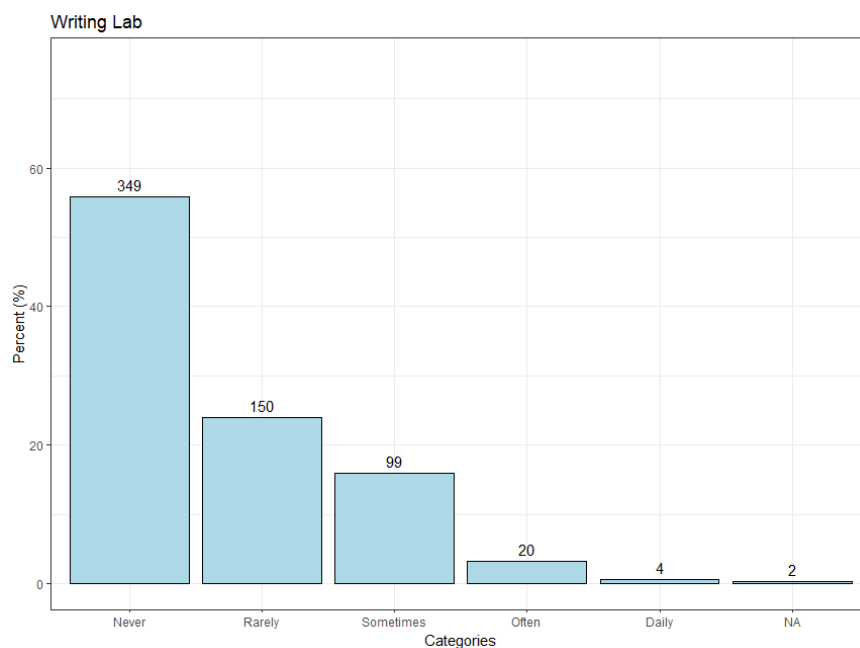
Leseplassene i gangen blir av 35% (n= 217) brukt sjeldent, 30% (n=185) bruker de aldri, mens 12% (n=73) bruker de ofte eller daglig. Gjennomsnittet er på 2,19 (SD =1,03) som viser at studentene sjeldent bruker disse leseplassene.

2.5 Biblioteket

57% (n= 352) seier de nesten ikke bruker biblioteket, der 33% (205) bruker biblioteket sjeldens mens 24% (147) bruker det aldri. 18% (n=112) bruker biblioteket daglig eller ofte. Gjennomsnittet er på 2,49 (SD =1,10) som viser at studentene sjeldent eller noen ganger bruker biblioteket.

2.6 Skrivelab

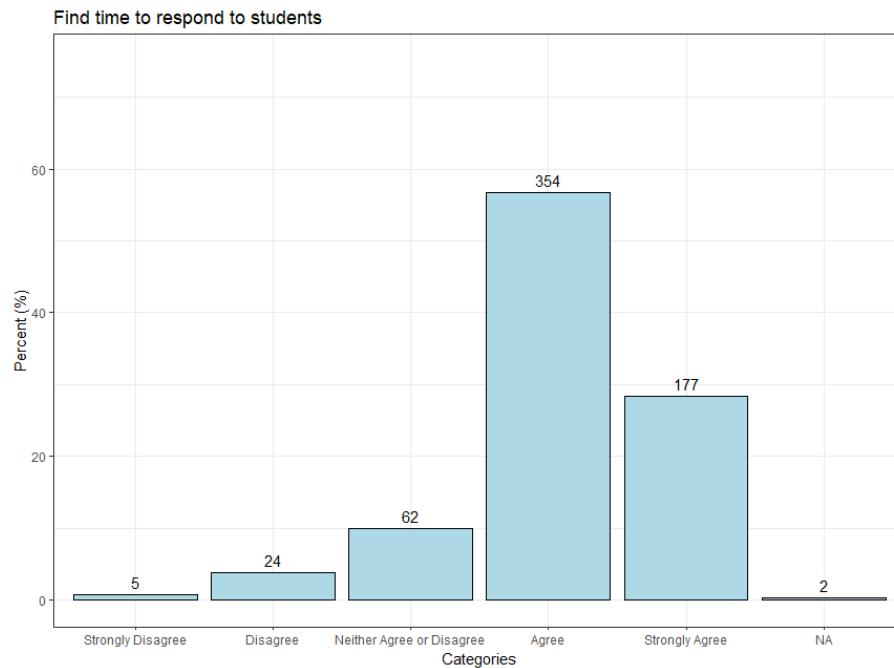

80% (n=499) bruker sjelden eller aldri Skrivelaben, der 56% (n=349) bruker aldri Skrivelaben mens 24 % (n=150) bruker den sjeldent. 16% (20) bruker skrivelaben noen

ganger mens 4% (n=4) bruker den ofte eller daglig. Gjennomsnittet er på 1,68 (SD=0,90) som viser at den gjennomsnittlige studenten sjelden eller aldri bruker Skrivelaben. Det skyldes at Skrivelaben er et nytt tilbud og som per dags dato tilbyr skrivetrening- og opplæring primært til studenter på første studieår på MiR.

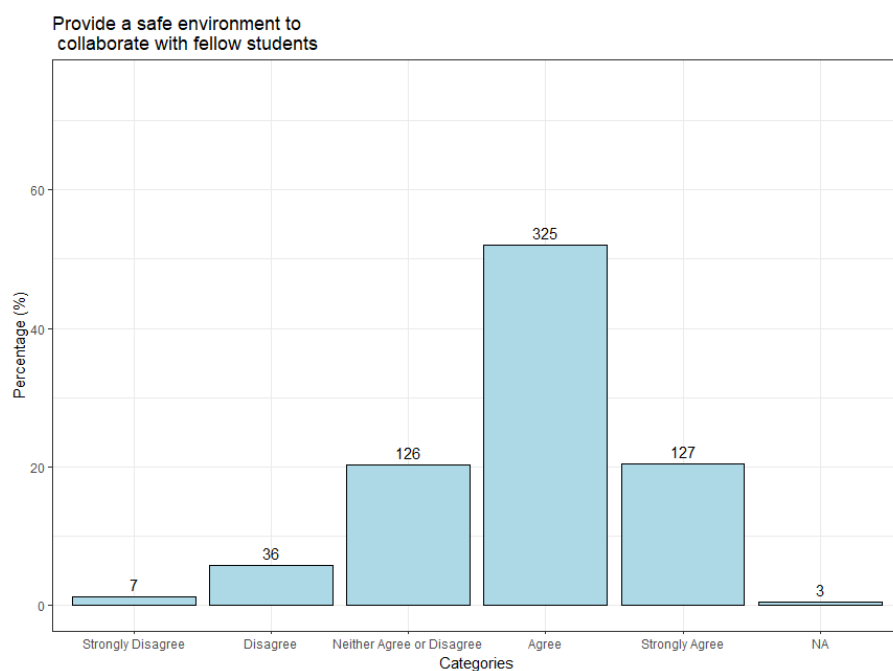
3. Interaksjon med forelesere og seminarledere

3.1 Tid til å svare studenter

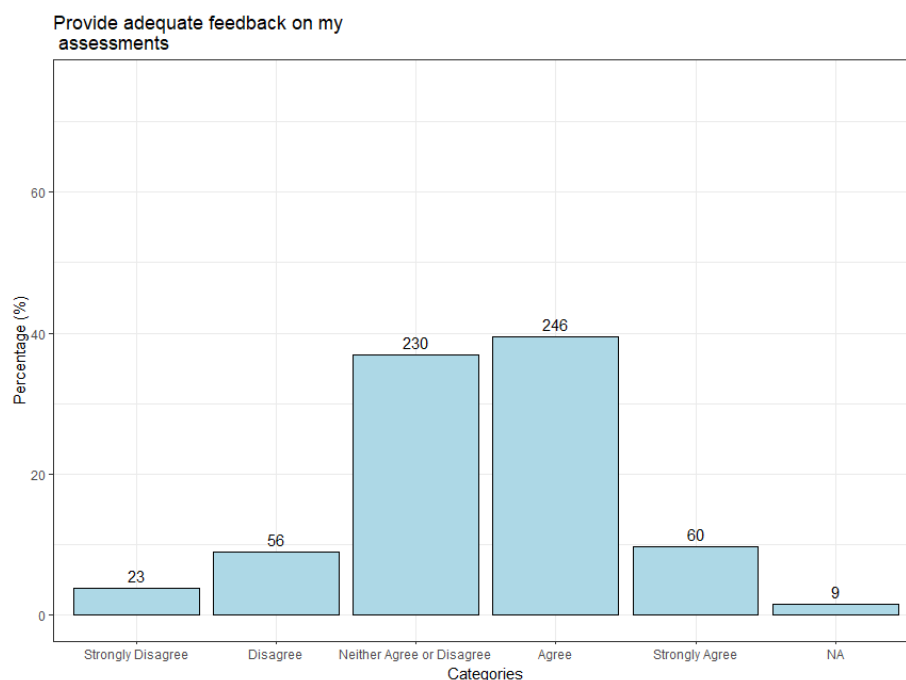
85% (n=531) er enige med at læreren eller seminarlederne tar seg tid til å svare studentene, der 57% (n=354) er enige mens 28% (n=177) er svært enige. 5% (n=29) er uenig i dette. Gjennomsnittet er 4,08 (SD= 0,78), de fleste er derfor enige.

3.2 Trygt miljø

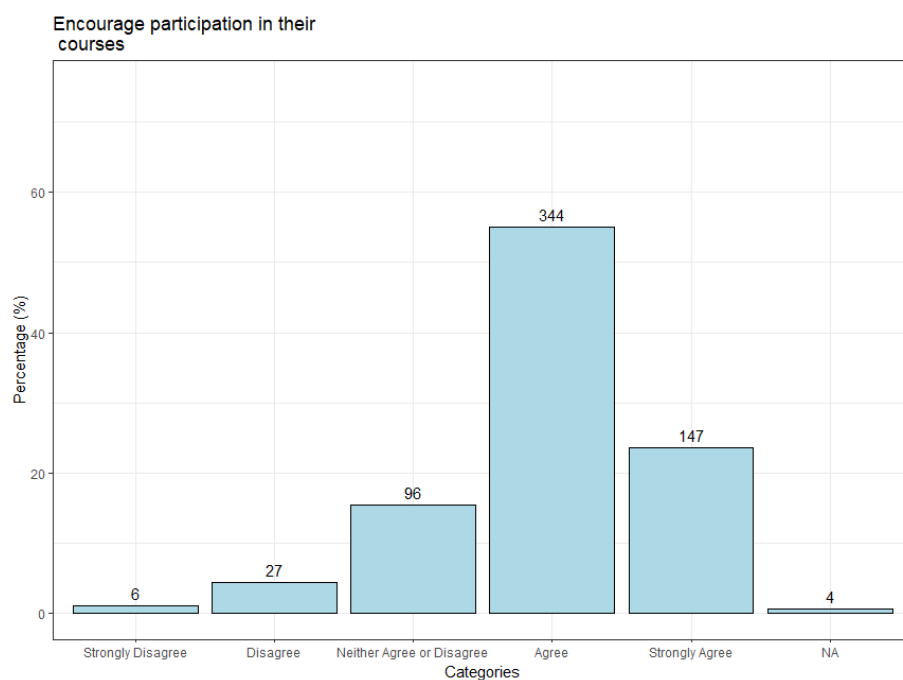
73% (n=452) er enige i at lærerne eller seminarlederne skaper et trygt miljø for samarbeid mellom studenter. 20% (n=127) er svært enige i dette mens 52% (n=325) er enige. 20% (n=126) er hverken enig eller uenig, mens 6% (n=36) er uenig. Gjennomsnittet er 3,85 (SD=0,85). De fleste er dermed enige.

3.3 Tilbakemelding

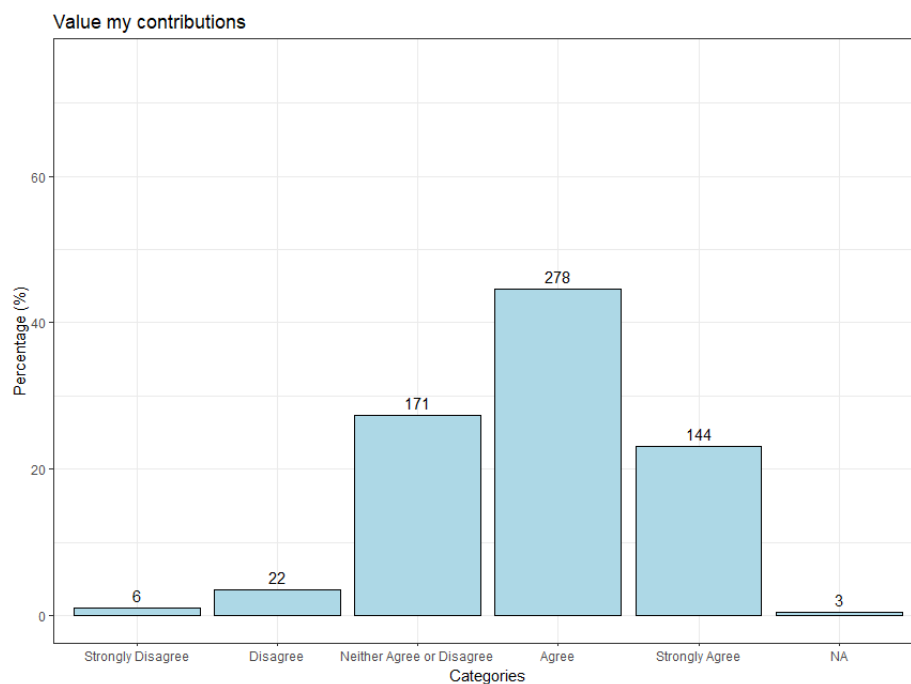
På spørsmålet om det blir gitt tilstrekkelige tilbakemeldinger på studentene sine oppgaver var 50% (n=306) enige i utsagnet. 10% (n=60) var svært enig mens 40% (n=246) var enig. 38% (n=236) var hverken uenig eller enig. 3% (n=79) var uenig. Gjennomsnittet var på 3.43 (SD=0,92) noe som viser at gjennomsnittet er hverken uenig eller enig. Medianen var 3.

3.4 Tilrettelegger for deltakelse

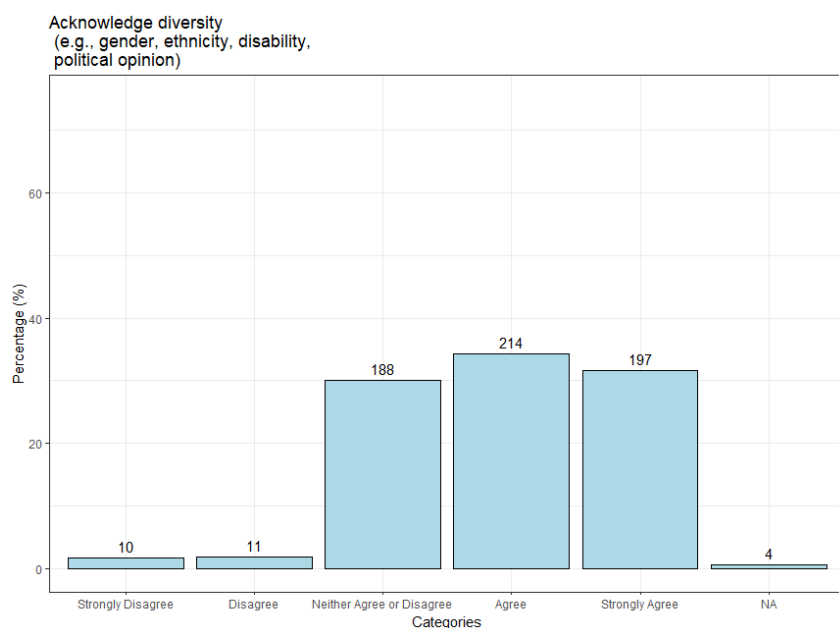
Når det kommer til spørsmålet om lærerne eller seminarlederene tilrettelegger for deltakelse i undervisningen svarer 79% (n= 491) at der er enige, der 24% (n=147) er svært enig mens 55% (n=344) er enig. 11% (n=96) svarer at de er verken uenige eller enige mens 5% (n=33) svarer de er uenige. Gjennomsnittet er på 3,97 (SD=0,81) som viser at studentene er enig.

3.5 Setter pris på bidragene

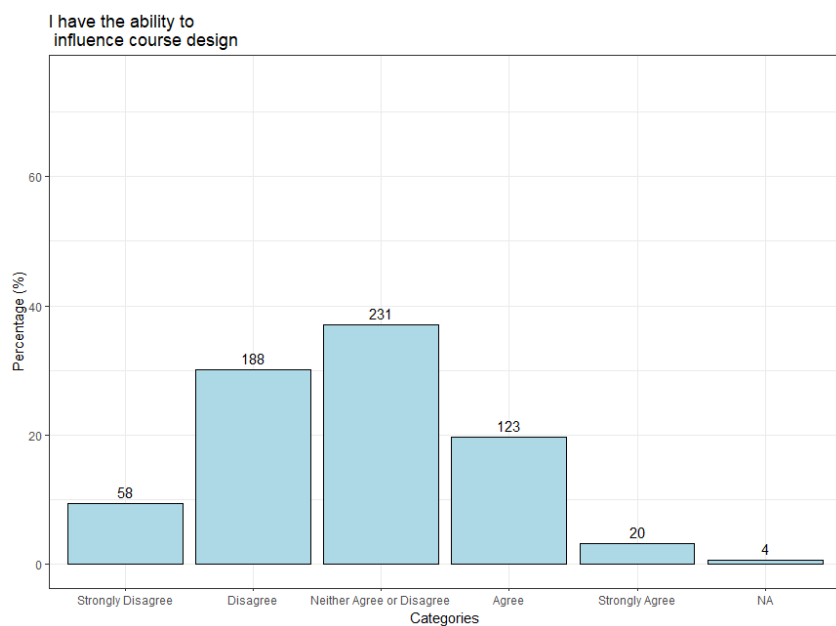
68% (n=422) var enige i at lærerne setter pris på deres bidrag der 45% (n=278) er enige mens 23% (n=144) er svært enige. 28% (n=171) er hverken uenig eller enig mens 5% (n=28) er uenig. Gjennomsnittet er 3,86 (SD=0,85).

3.6 Anerkjenner mangfold

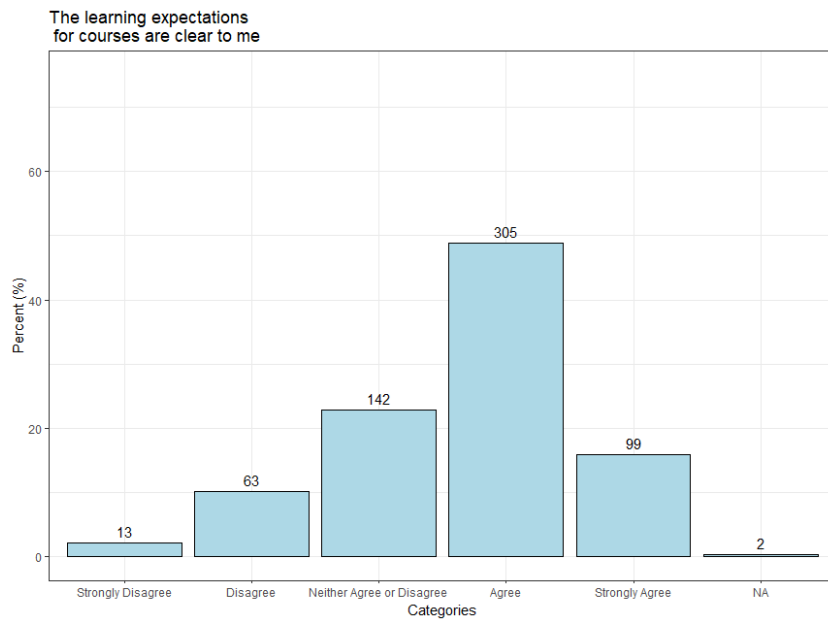
På spørsmålet om i hvilken grad studenten føler at forelesere og kursholdere anerkjenner mangfold (f.eks. kjønn, etnisitet, funksjonsevne og politisk synspunkt) svarer 66% (n=411) at de er enige at mangfold blir anerkjent. Av de 66% er 32% (n=197) svært enig mens 35% (n=214) er enig. 30% (n=188) er hverken uenig eller enig. 2% (n=10) var svært uenig mens 2% (n=11) var uenig. Gjennomsnittet var på 3,93 (SD=0,91), noe som viser at studenter flest var enig i at mangfold blir anerkjent.

4. Læringsdesign

På spørsmålet om studentene følte de hadde mulighet til å påvirke utformingen av undervisningen svarte 23% (n=143) at det var enige, 20% (n=123) var enige mens 3% (n=20) var svært enige. 37% (n=231) av studentene var hverken uenig eller enig. 40% (n=246) svarte

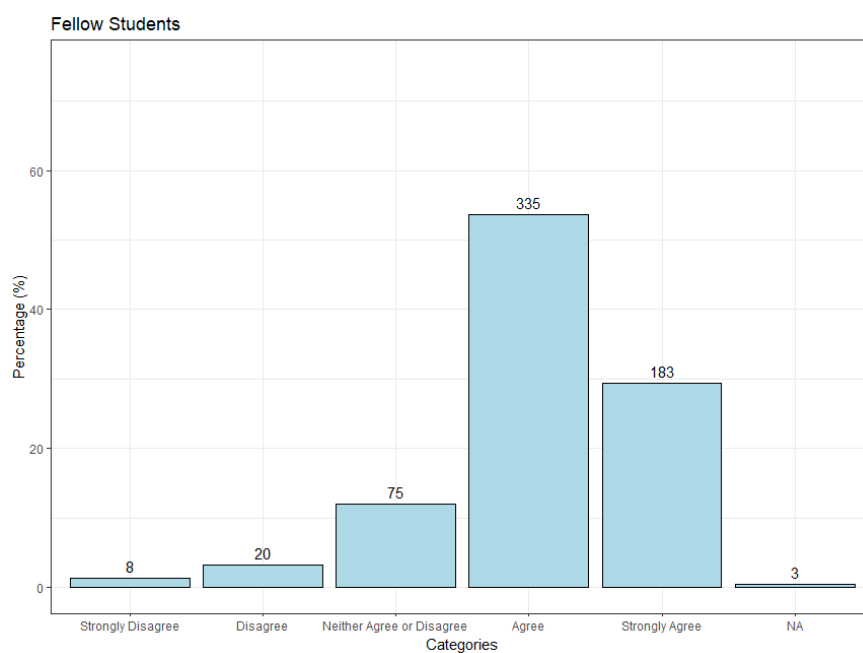
at de var uenige. Gjennomsnittet var 2,77 (SD=0,98) og medianen var på 3 noe som viser at gjennomsnittet er hverken uenig eller enig.

Når det kommer til spørsmålet om læringskravene er tydelige for studentene svarte 65% (n=404) at de var enige, der 16% (n=99) var svært enig mens 49% (n=305) var enige. 23% (n=142) var hverken uenig eller enig, mens 22% (n=139) var uenige. Gjennomsnittet var på 3,97 (SD=0,93) og medianen 4. Det viser at studenter flest var enig i at læringskravene er tydelige.

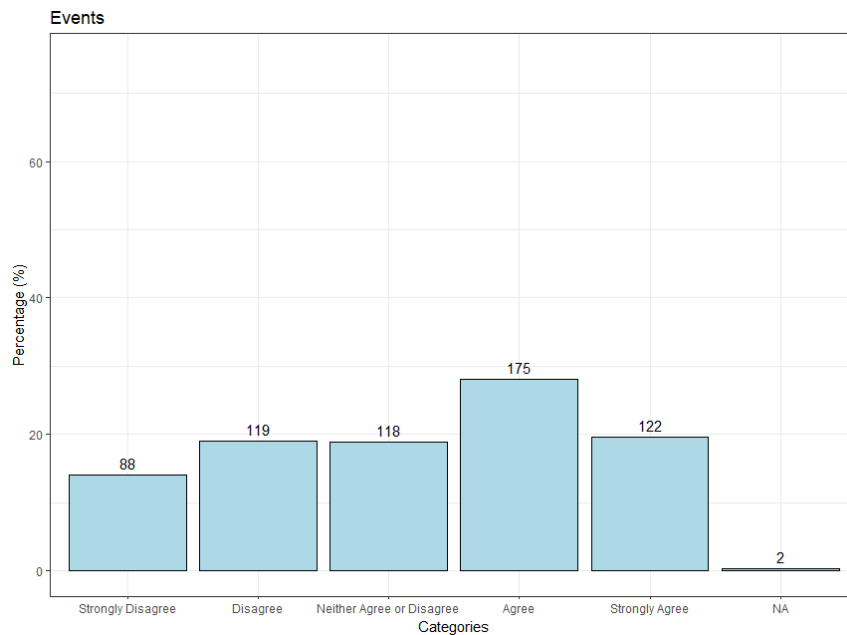
5. Sosialt miljø

5.1 Samarbeid med andre studenter

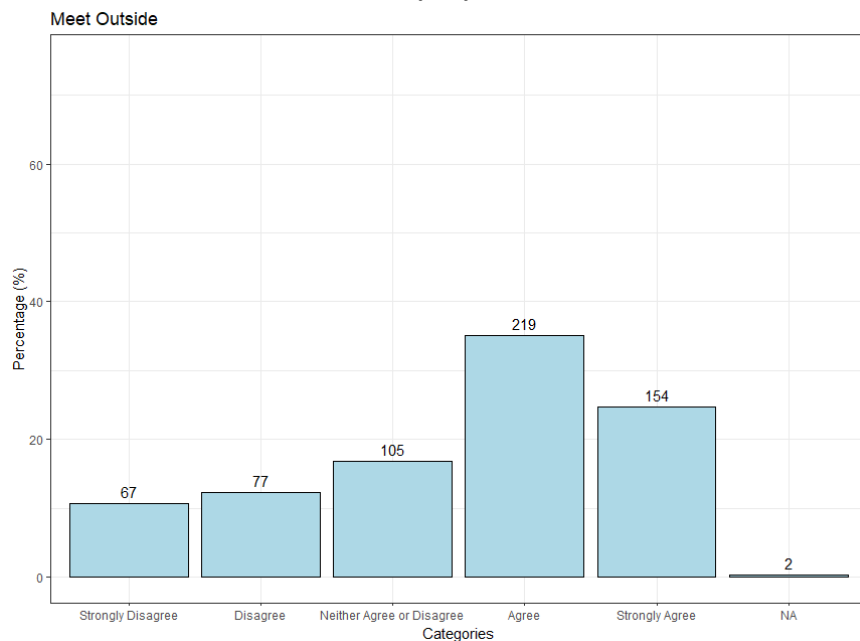
På spørsmålet om man samarbeidet godt med andre studenter svarte 83% (n=518) at de var enige, der 29% (n=183) var svært enig mens 54% (n=335) var enig. 12% (n=75) var hverken uenig eller enig. 5% (n=28) var uenig. Gjennomsnittet var på 4,07 (SD=0,81) og medianen 4, noe som viser at mesteparten av studenter er enig i at de samarbeidet godt med andre studenter.

5.2 Arrangementer organisert av studentforeninger

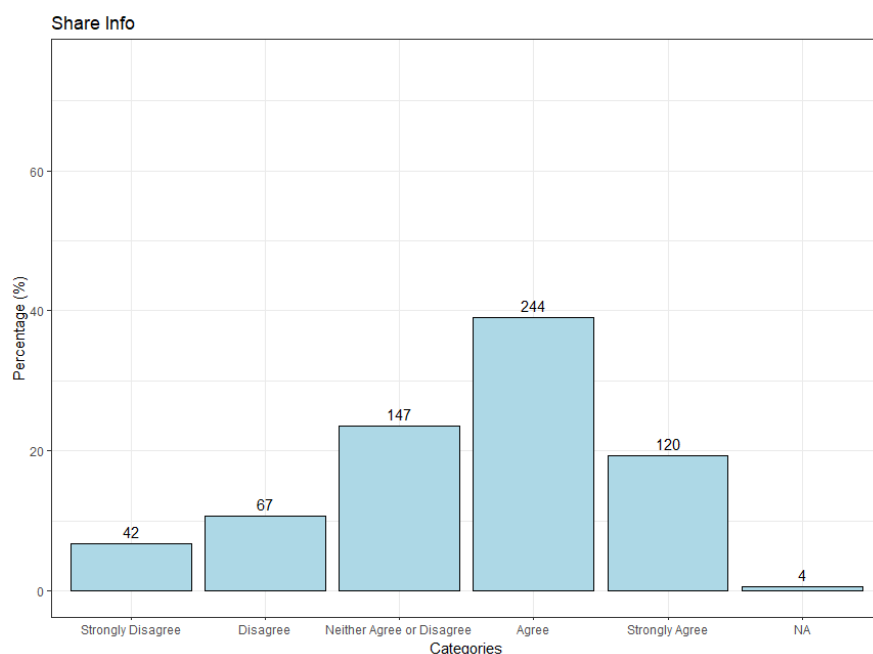
48% (n=297) svarte at de ofte deltar på arrangementer organisert av studentforeninger. Det var ganske likt fordelt mellom dem som var svært uenig (14 %), uenig (19 %), eller hverken uenig eller enig (19%). Til sammen var 33% (n=207) uenig i utsagnet om at de deltar på arrangementer. Medianen var 3 (hverken uenig eller enig) og gjennomsnittet 3.20 (SD=1,34)

5.3 Møte med medstudenter utenfor fakultetet

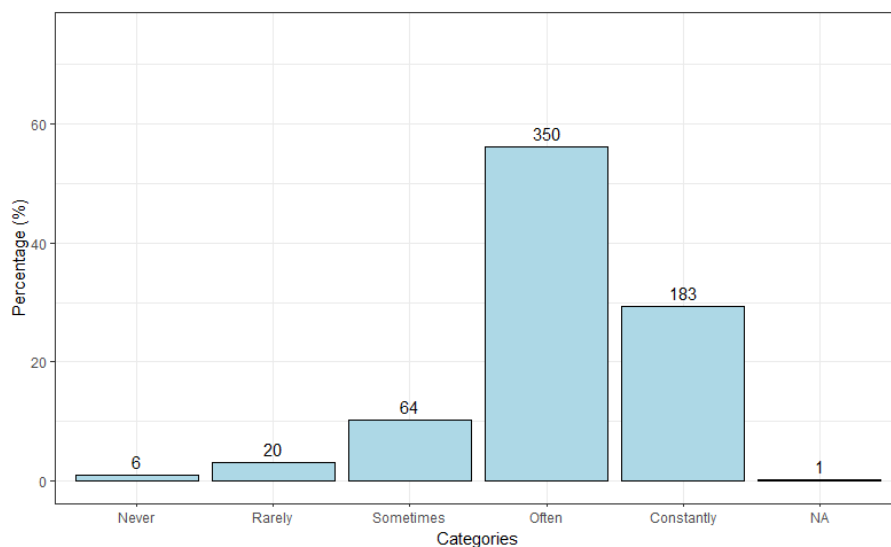
Til sammen var 60% (n=373) er enig i at de ofte møter medstudenter utenfor fakultetet, 35% (n=219) er enig mens 25% (n=154) er svært enig i utsagnet. 23% (n=144) av studenten er uenig. Medianen er 4 og gjennomsnittet 3,51 (SD=1,28) noe som viser at gjennomsnittet ligger mellom det å hverken være uenig eller enig og det å være enig.

5.4 Deler informasjon

På spørsmålet om man føler at medstudenter deler informasjon svarte 18% (n=109) seg enig, mens 59% (n=364) var uenig. Medianen var 2 (uenig) og gjennomsnittet 2,46 (SD=1,12).

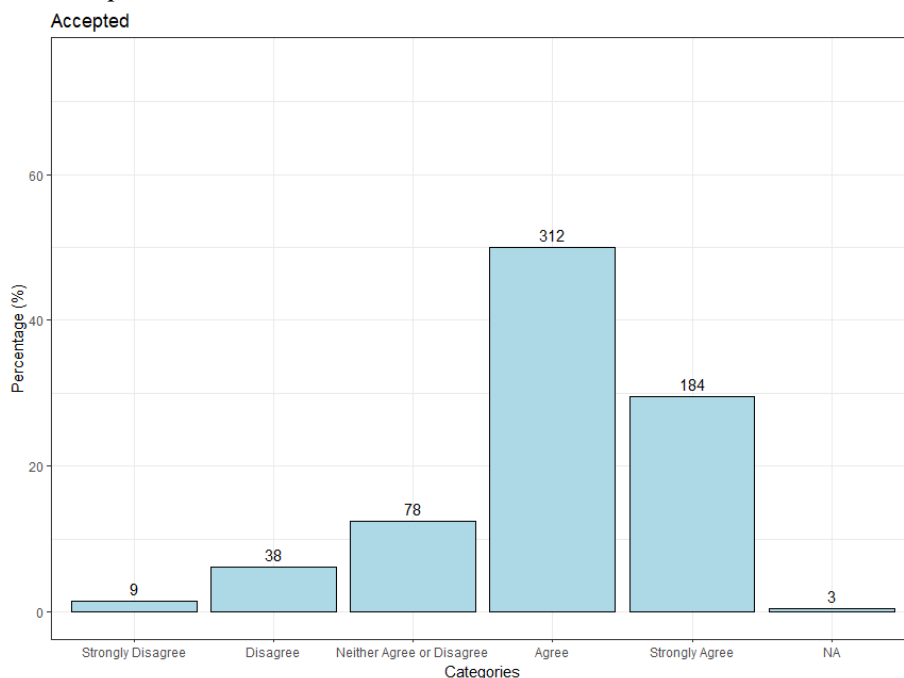
6. Sosiale medier

På spørsmålet om hvor ofte man bruker sosiale medier svarte 86% (n=533) at de bruker det ofte, 29% (n=183) bruker det konstant. Medianen var på 4 (ofte) mens gjennomsnittet var på 4,1 (SD=0,78). Det viser at den gjennomsnittlige studenter ofte bruker sosiale medier.

7 Følelse av tilhørighet

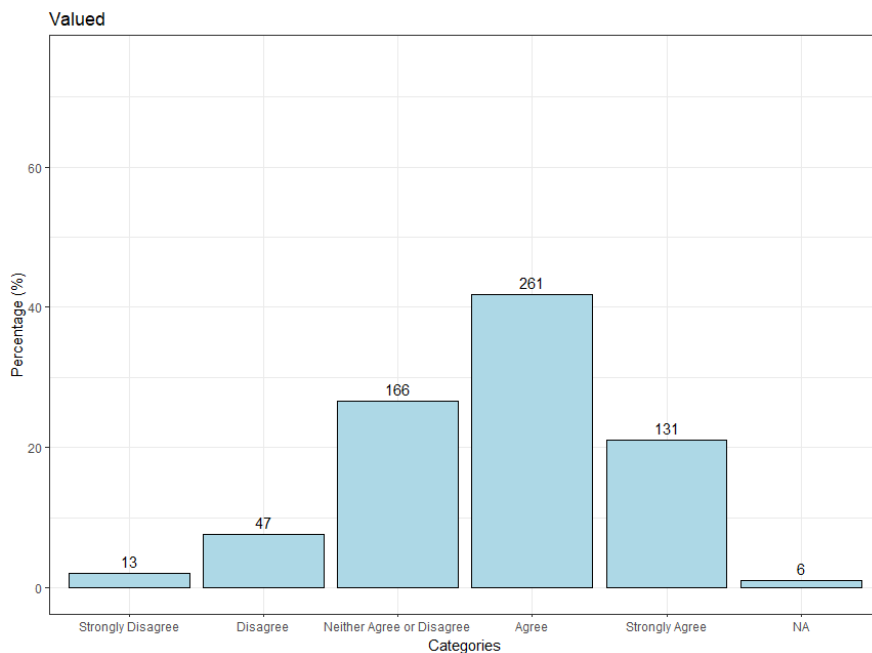
7.1 Aksept

På spørsmålet om man føler seg akseptert på studiet var 30 % (n=184) svært enig, mens 50 % (n=312) var enig i utsagnet. Til sammen var 80 % (n =496) enige i at de følte seg aksepterte. 8% (n= 47) var uenig og føler seg ikke akseptert, der 1% (n=9) var svært uenig. Median var

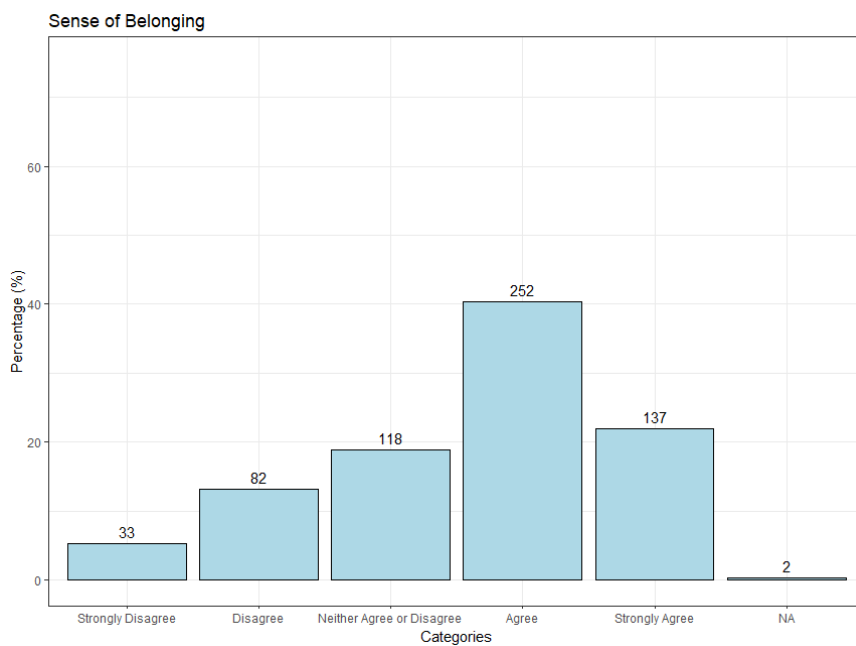
på 4 (enig) og gjennomsnittet var også på 4 (SD=0,89). Det viser at studenter flest føler seg aksepterte.

7.2 Verdssettelse

63% (n=392) var enige i at de følte seg verdsatt, 21% (n=131) var svært enig mens 42% (n=261) var enige. 27% (n=166) var hverken enig eller uenig. 10% (n=47) var uenig, der 8% (n=47) var uenig mens 2% (n=13) var svært uenig. Medianen var 4 og gjennomsnittet 3,73 (SD=0,95). Det viser at studenter gjennomsnittlig føler seg verdsatt.

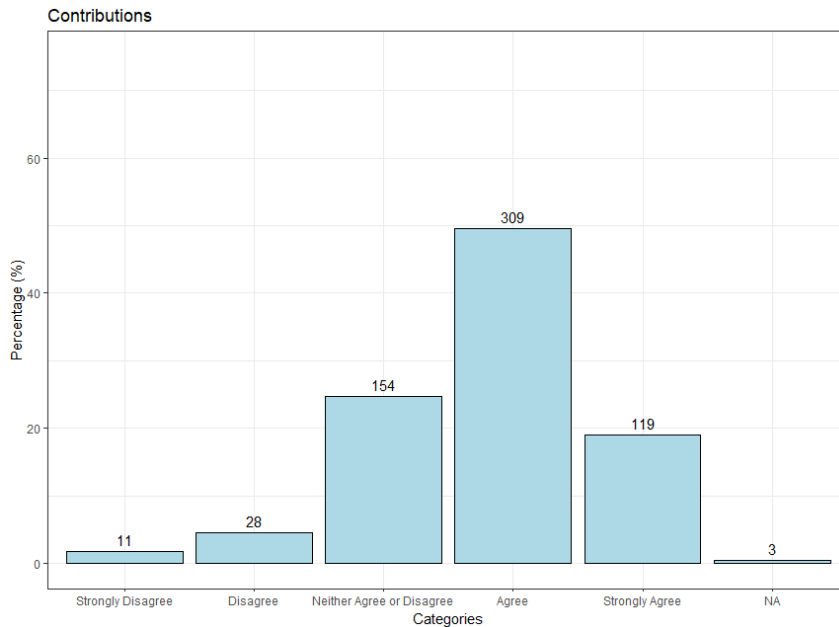
7.3 Følelse av tilhørighet

På spørsmålet om man føler en tilhørighet til fakultetet svarte 22 % (n=137) at de var svært enig i at de følte en tilhørighet. 41% (n=252) var enig. Til sammen var følte 63% (n=389) en form for tilhørighet til fakultetet. 19 % (n=118) var hverken uenig eller enig. 18% (n=115)

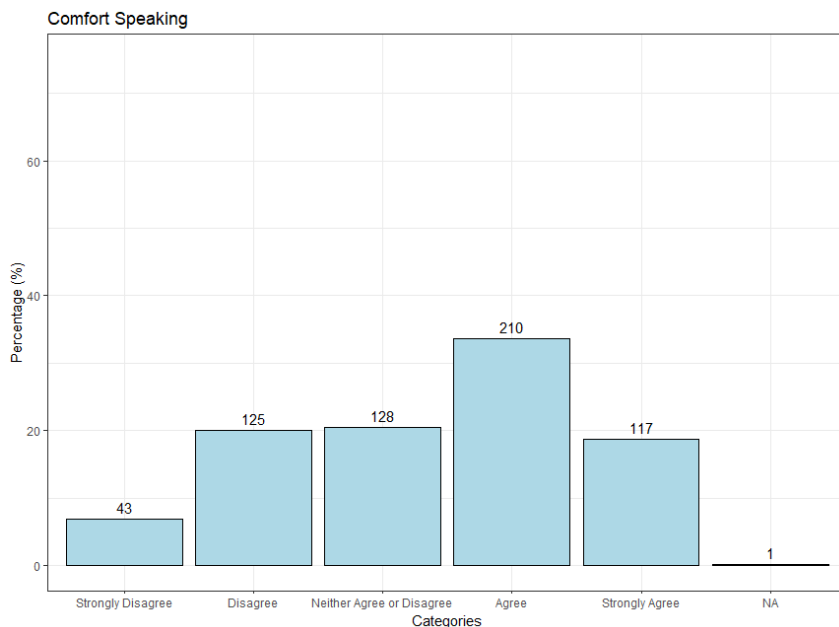
følte ikke en tilhørighet til fakultetet, der 5% (n=33) var svært uenig mens 13% (n=82) var uenig. Medianen var på 4 og gjennomsnittet på 3,61 (SD=1,12). Det viser at studenter flest ligger mellom det å være enig i at de har en tilhørighet og det at de hverken er enig eller enig.

7.4 Bidragene verdsatt

69% (n=428) var enig i at bidragene deres blir verdsatt av medstudentene, av de prosentene var 19% (n=119) svært enig. 25% (n=154) var hverken uenig eller enig mens 5% (n=28) var uenig og 2% (n=11) var svært uenig. Medianen var 4 og gjennomsnittet 3,80 (SD=0,86).

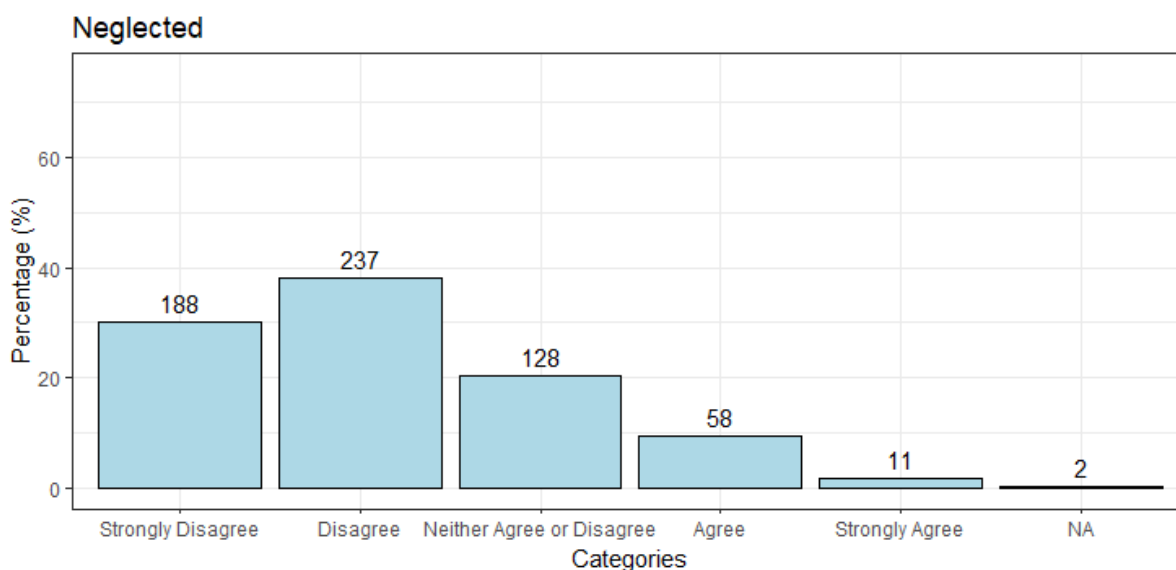
7.5 Komfortabel muntlig

52% (n=327) følte seg komfortable med å delta muntlig i undervisningen, hvorav 19% (n=117) var svært enig mens 34% (n=210) var enig. 20% (n=125) av studentene føler seg ikke komfortable med å delta muntlig. 7% (n=43) var svært uenig i utsagnet. Medianen var 4

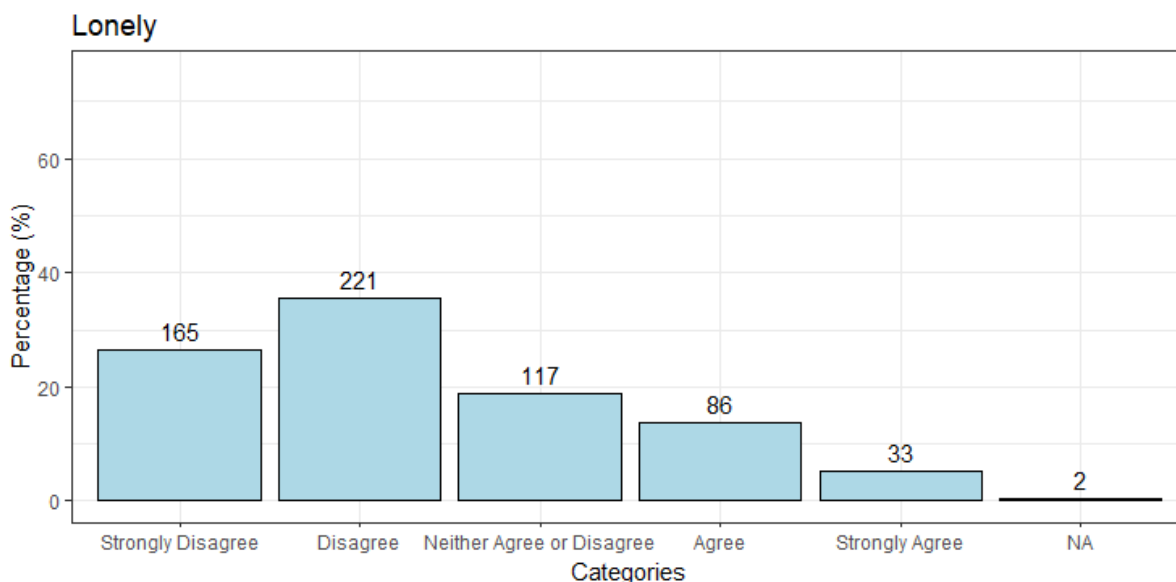
og gjennomsnittet 3,37 (SD=1,19). Den gjennomsnittlige student er derfor hverken uenig eller enig i om de føler seg komfortable med å delta muntlig.

7.6 Opplevelse av å være ubetydelig

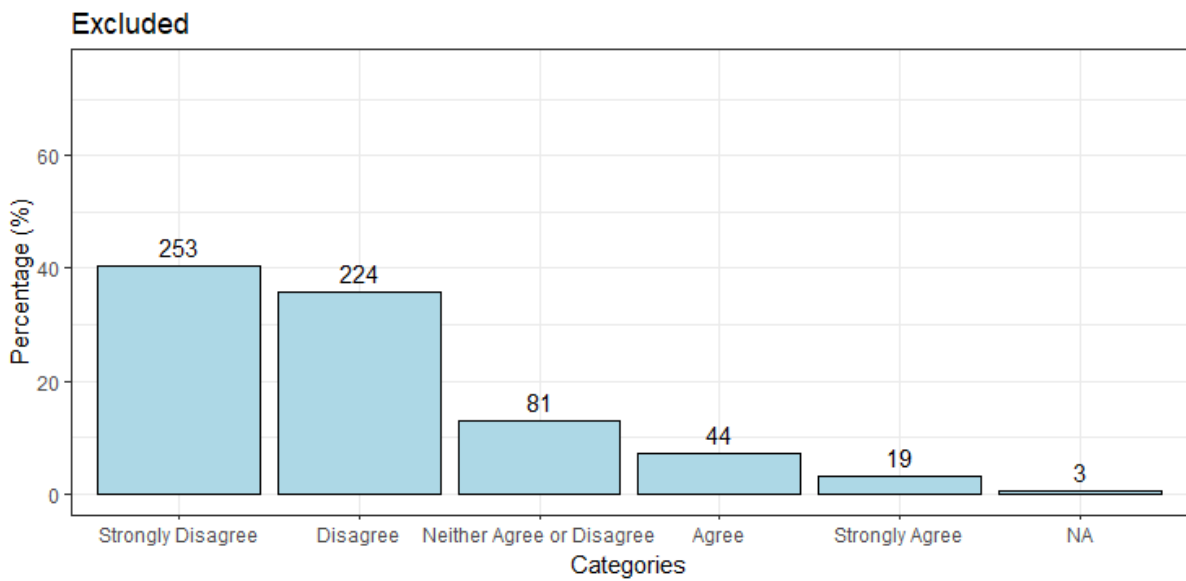
Til dette spørsmålet var påstanden «Jeg føler meg ubetydelig». 11% (n=69) svarte at de føler seg ubetydelig der 2% (n=11) var svært enig, mens 9% (n=58) var enig. 68% (n=425) var uenig i at de følte seg ubetydelige hvorav 38% (n=237) var uenig mens 30% (n=188) var svært uenig. Medianen var 2 og gjennomsnittet 2,14 (SD=1,01). Det viser at den gjennomsnittlige studenten føler seg ikke ubetydelig.

7.7 Ensomhet

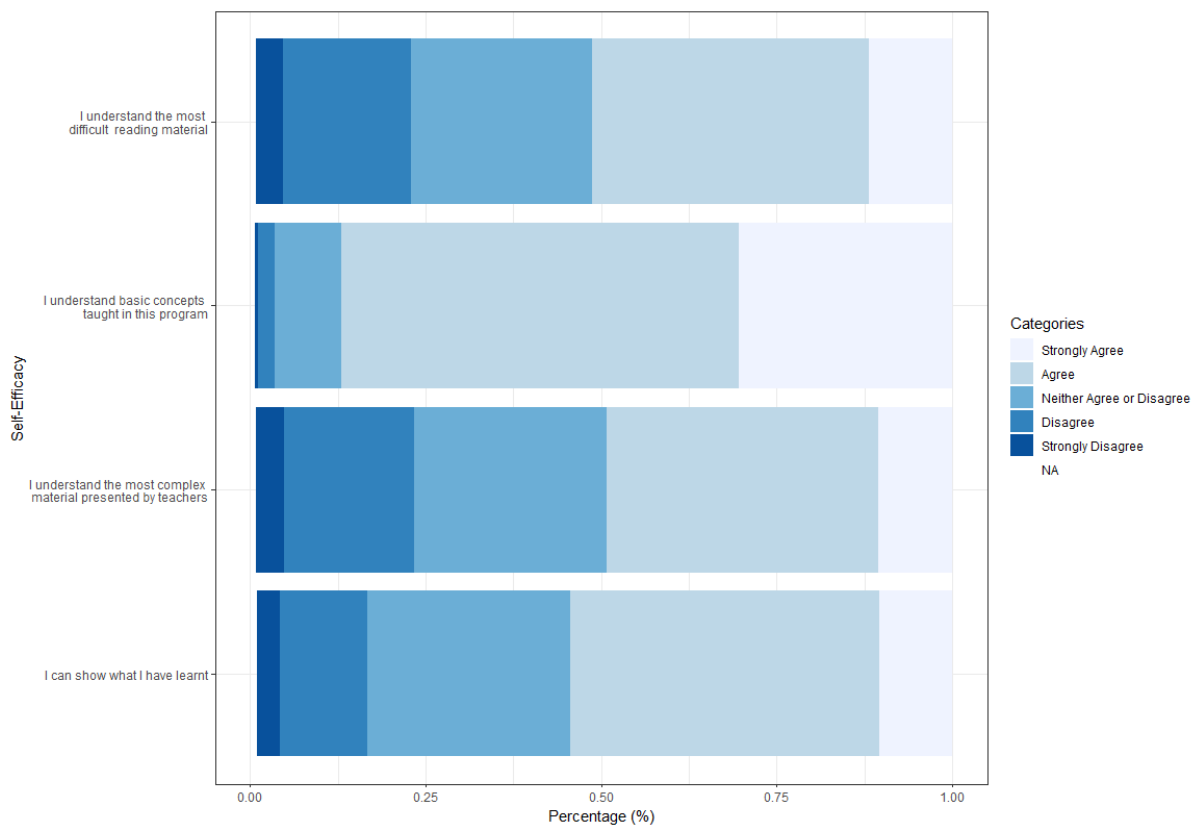
På påstanden «jeg føler meg ensom» svarte 19% (n=119) at de føler seg ensom, der 5% (n=33) sier seg svært enig i påstanden mens 14% (n=86) er enig. 62% (n=386) er uenige i at de føler seg ensom, hvorav 27% (n=165) er svært uenig. Medianen er 2 og gjennomsnittet 2,36 (SD=1,17).

7.8 Ekskludering

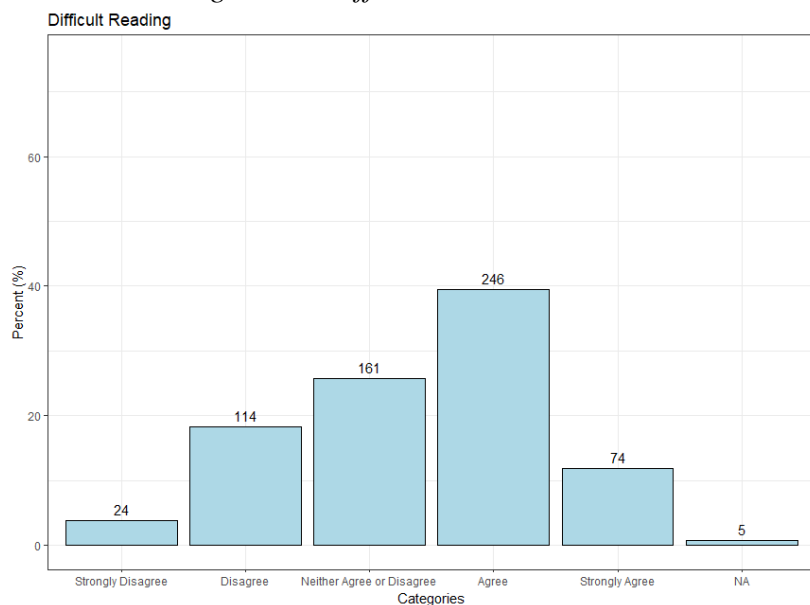

Når det gjaldt påstanden «Jeg føler meg ekskludert» svarte 10% (n=63) seg enig, 3% (n=19) var svært enig med påstanden. 77% (n=477) er derimot uenig i at de føler seg ekskludert, der 41% (n=253) er svært uenig. Medianen er 2 og gjennomsnittet 1,96 (SD=1,05). Det viser blant annet at gjennomsnittet føler seg ikke ekskludert.

8. Tro på egen mestring

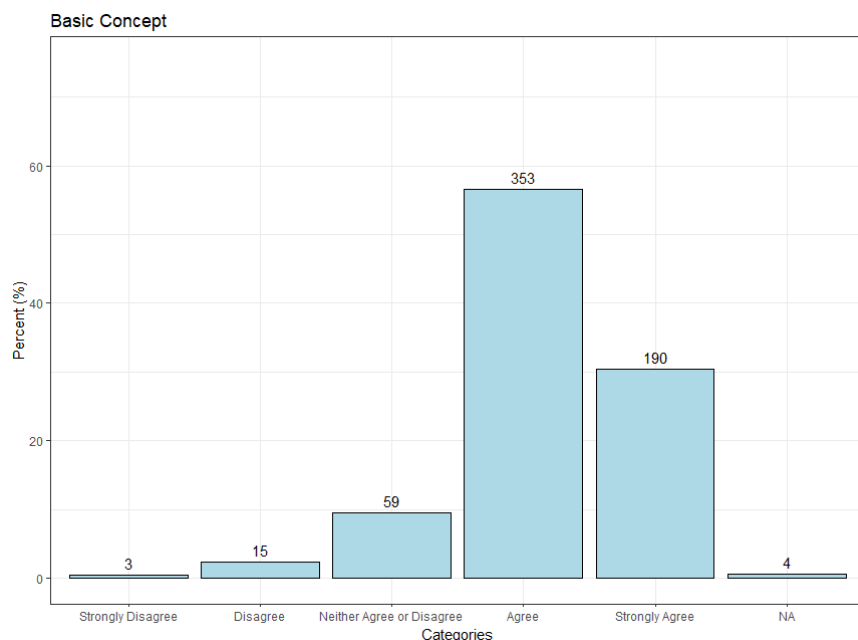

8.1 Det vanskeligste lesestoffet

På spørsmålet om man forstod det vanskeligste lesestoffet svarte 52% (n=324) at de var enige, 12% (n=74) var svært enig. Til sammen var 22% (n=138) var uenig i utsagnet og føler de ikke forstod det vanskeligste lesestoffet. 4% (n=25) var svært uenig mens 18% (n=114) var uenig. Medianen var 4 og gjennomsnittet 3,37 (SD=1,04). Den gjennomsnittlige studenten er derfor hverken uenig eller enig at de forstod det vanskeligste lesestoffet.

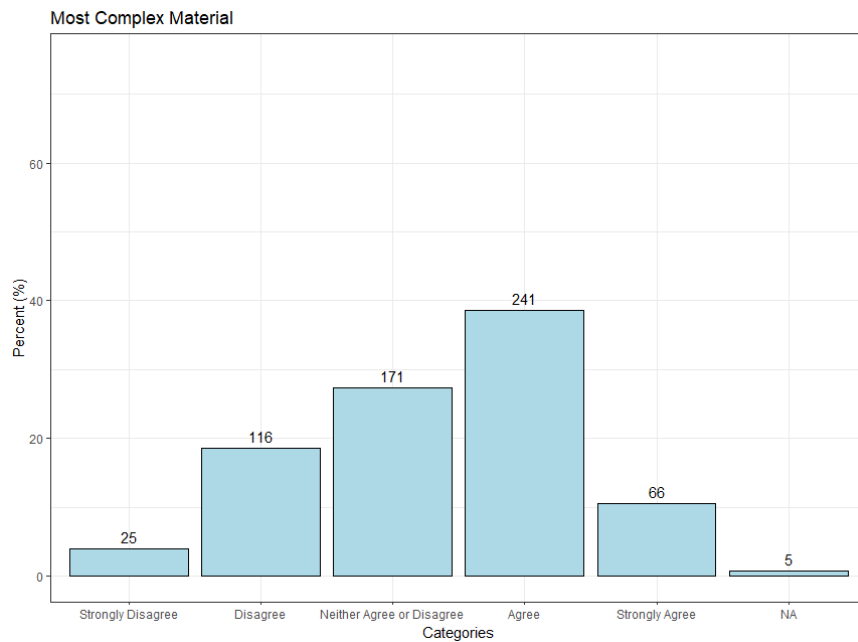
8.2 Forståelse av grunnleggende begrep

88% (n=543) var enig i at de kunne forstå grunnleggende begreper som undervises, 31% (n=190) var svært enig mens 57% (n=353) var enige. 3% (n=21) var uenige i at de kunne forstå grunnleggende begrepet. Medianen var på 4 og gjennomsnittet på 4,15 (SD=0,72). Det

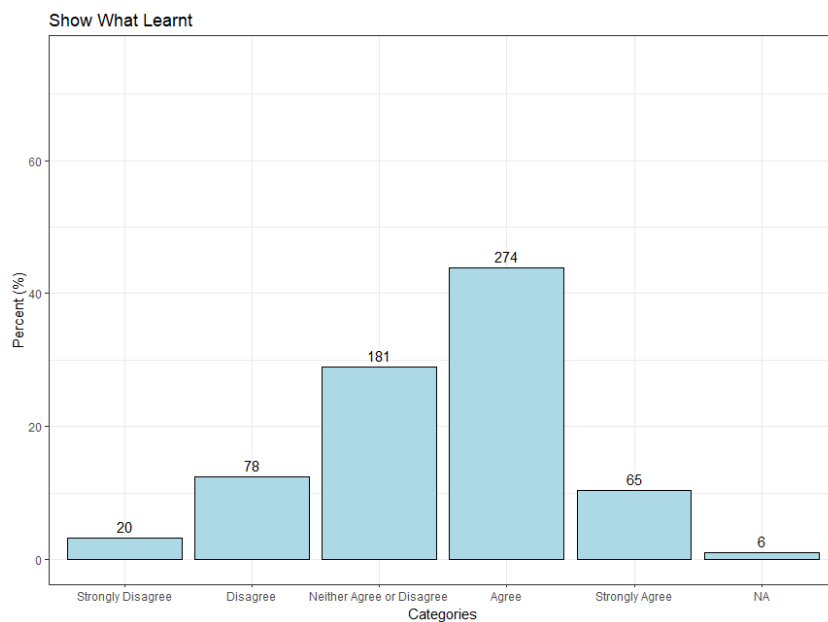
viser at den gjennomsnittlige studenten føler de forstår de grunnleggende begrepene som undervises.

8.3 Forstå det mest komplekse stoffet

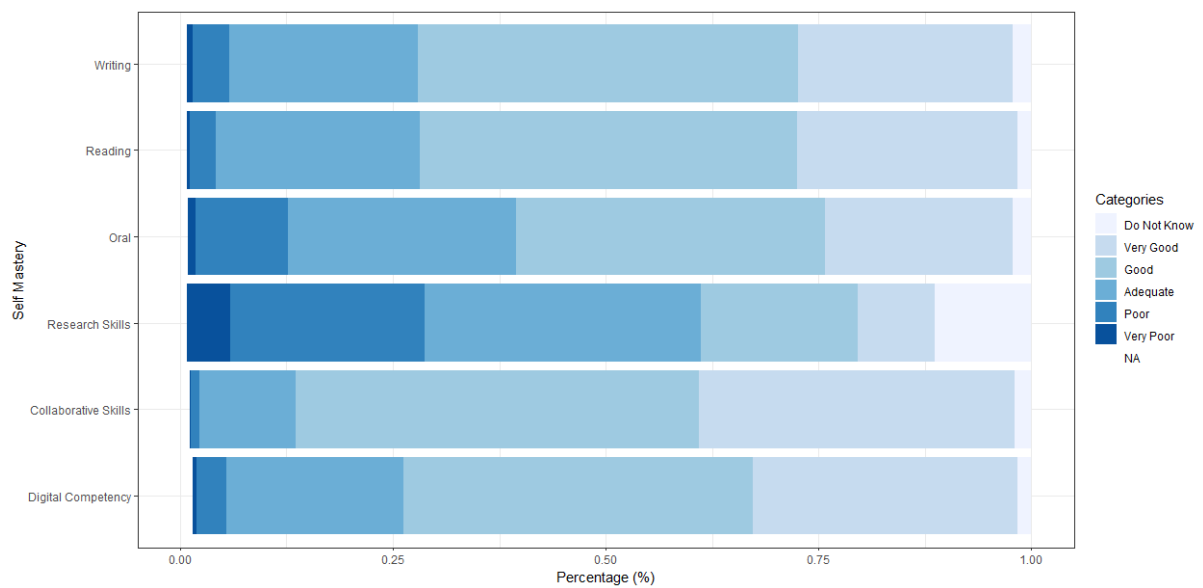
50% (n=307) var enige i at de kunne forstå det mest komplekse stoffet som presenteres av lærere. 11% (n=66) var svært enig mens 39% (n=241) var enig. 23% (n=141) var uenig der 19% (n=116) var enig mens 4% (n=25) var svært uenig. 28% (n=171) var hverken uenig eller enig. Gjennomsnittet var på 3,33 (SD=1,03) og medianen 3. Det viser at studenter flest var hverken uenig eller enig.

8.4 Vise hva man har lært

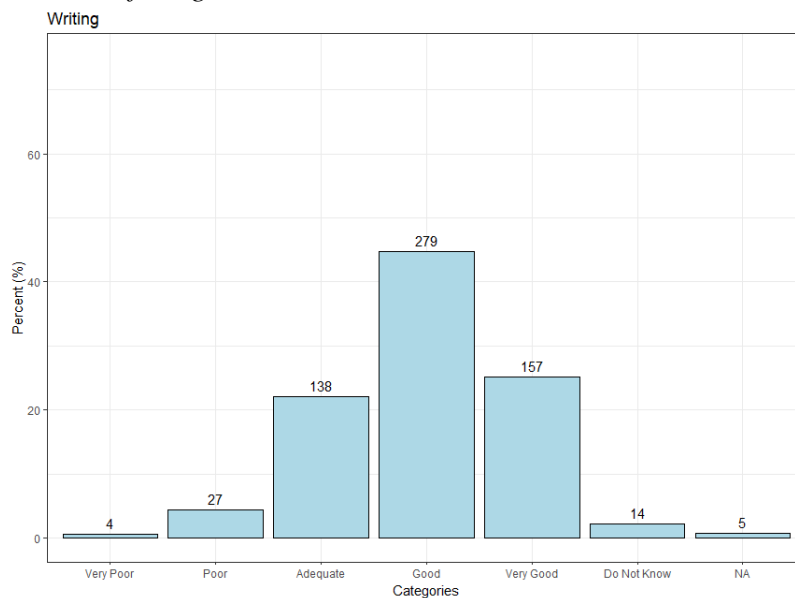

55% (n=339) var enige i at de kunne vise hva de har lært, hvor 11% (n=65) var svært enig mens 44% (n=274) var enig. 16% (n=98) var uenige der 3% (20) var svært uenig mens 13% (n=78) var uenig. Gjennomsnittet var på 3,46 (SD=0,5) og medianen var på 4.

9. Evnen til å mestre ferdigheter

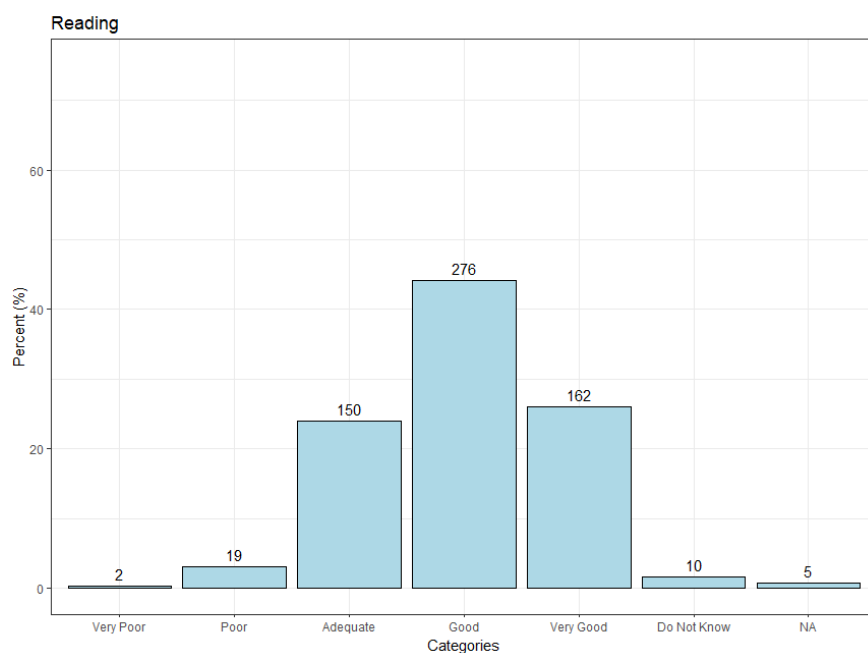

9.1 Skriveferdigheter

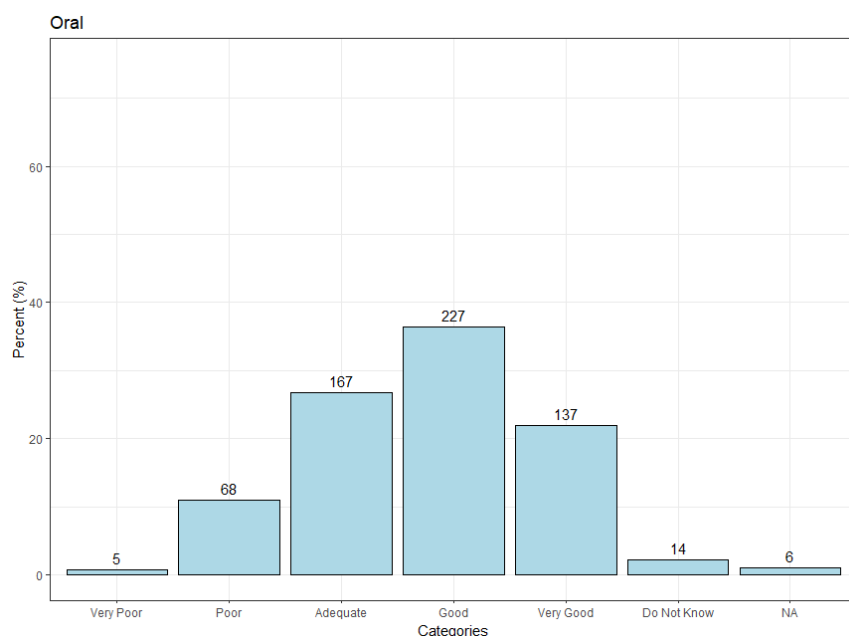
På spørsmålet om skriveferdigheter (f.eks. akademiske og/eller juridiske tekster) svarte 70% (n=436) at de følte ferdighetene deres var gode, hvor 25% (n=157) svarte at skriveferdighetene var veldig gode, mens 45% (n=279) svarte at de var gode. 22% (n=138) svarte at de hadde tilstrekkelige ferdighet, mens 5% (n=31) svarte at de hadde dårlige ferdigheter. Studenter flest mente de hadde gode skriveferdigheter (median 4), og gjennomsnittet var 3,98 (SD=0,89).

9.2 Leseferdigheter

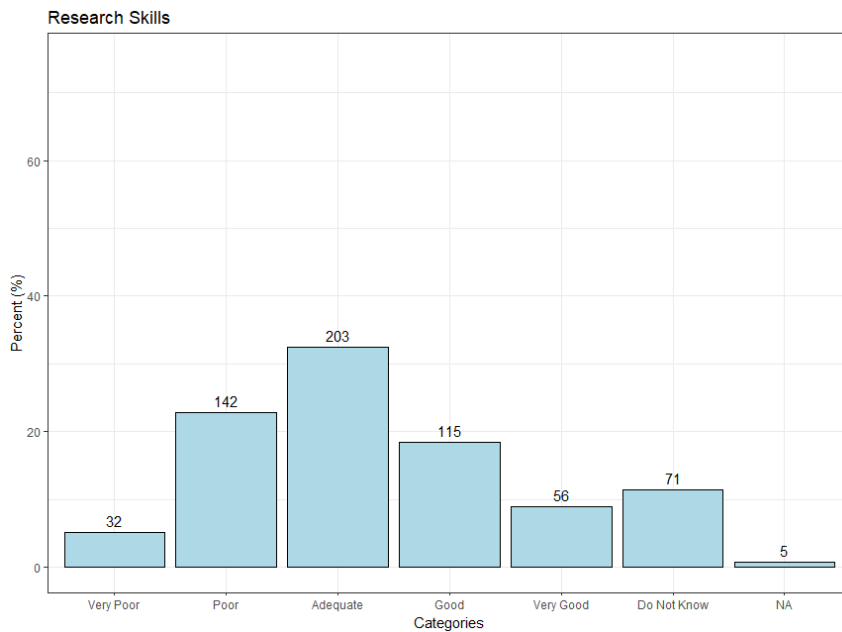
71% (n=438) svarte at de hadde gode leseferdigheter, hvor 26% (n=162) svarte de hadde veldig gode leseferdigheter mens 45% (n=276) mente de hadde gode. 24% (n=150) mente de hadde tilstrekkelig leseferdigheter. 3% (n=19) mente de hadde dårlige ferdigheter. Studenter flest mente de hadde gode leseferdighet median (4), og gjennomsnittet var 3,98 (SD=0,85).

9.3 Muntlige ferdigheter

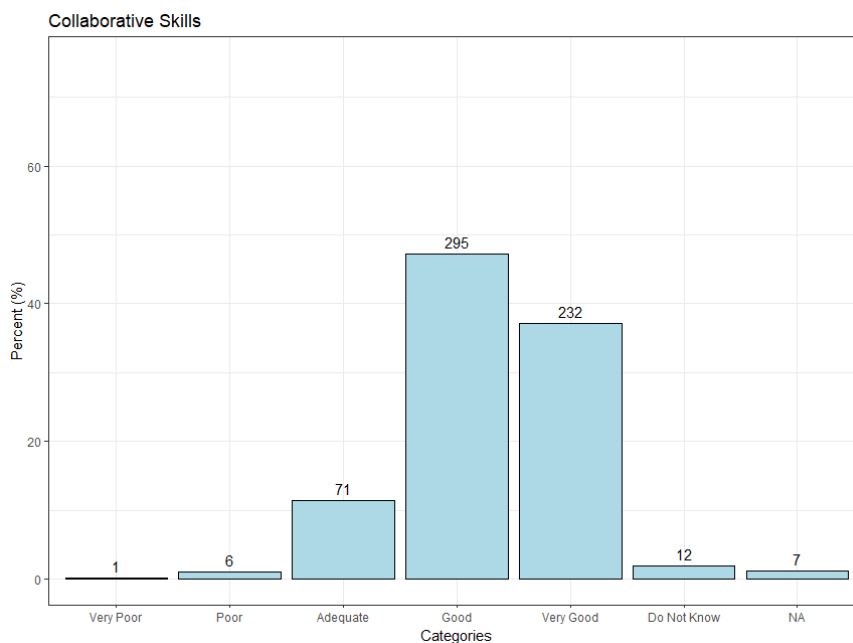
På spørsmålet om muntlige ferdigheter (f.eks. argumentere, presentere) mente 59% (n=364) at de hadde gode ferdigheter, hvor 22% (n=137) mente de hadde veldig gode ferdigheter mens 37% (n=227) mente de hadde gode. Medianen var på 4 og gjennomsnittet var på 3,75 (SD=1,02) noe som viser at studenter flest mener de har gode muntlige ferdigheter.

9.4 Forskningsferdigheter

28% (n=171) mente de har gode forskningsferdigheter (f.eks. kvantitative og kvalitative analyser), der 9% (n=56) mente de hadde veldig gode ferdigheter og 19% (n=115) mente de hadde gode ferdigheter. 33% (n=203) av studentene mente de hadde tilstrekkelige forskningsferdigheter. Når det kom til dårlige ferdigheter mente 28 % (n=174) at de hadde dårlige ferdigheter, der 23% (n=142) mente de hadde dårlige mens 5% (n=32) mente de hadde svært dårlige forskningsferdigheter. 11% (n=71) visste ikke hvordan de ville rangere sine forskningsferdigheter. Gjennomsnittet var på 3.38 (SD=1,37) og medianen 3. Den gjennomsnittlige studenten føler de har tilstrekkelige forskningsferdigheter.

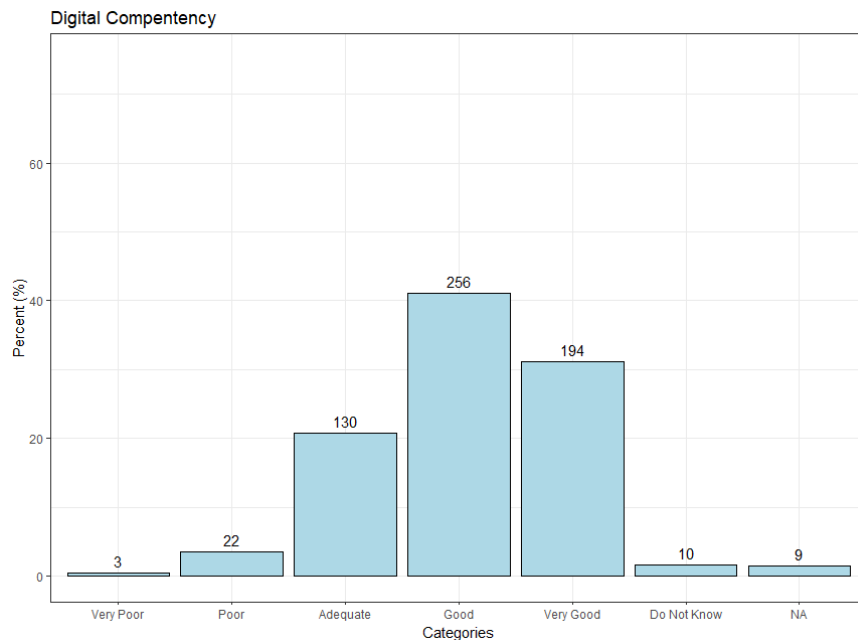
9.5 Samarbeidsferdigheter

85% (n=527) mente de hadde gode samarbeidsferdigheter, der 38% (n=232) mente de hadde veldig gode ferdigheter, mens 48 % (n=295) mente de hadde gode. 12% (n=71) mente de

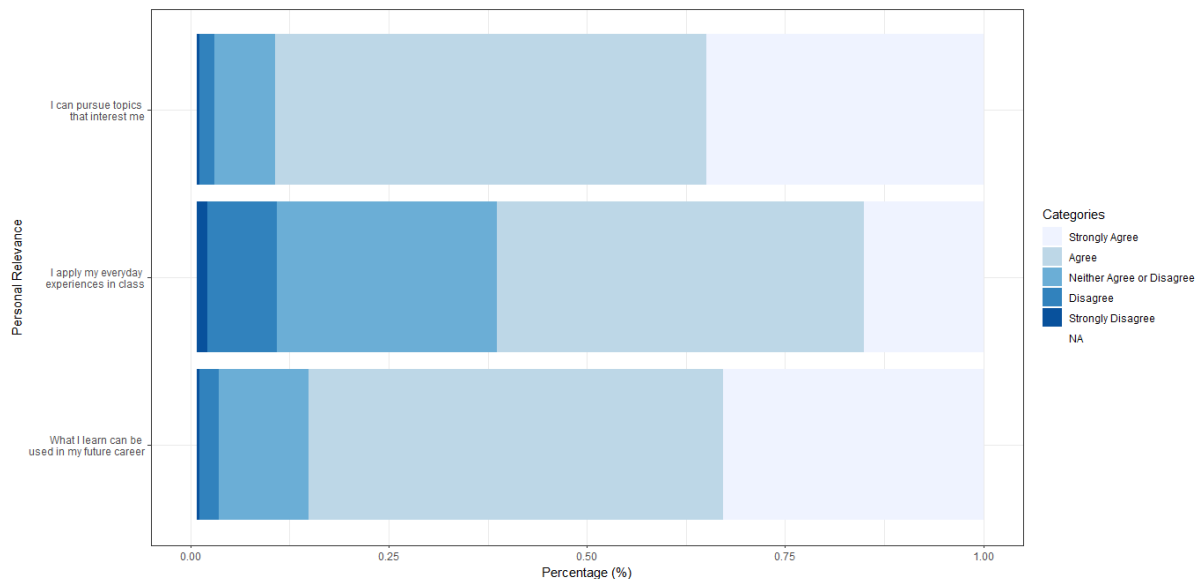
hadde tilstrekkelige mens 1% (n=7) mente de hadde dårlige samarbeidsferdigheter. Medianen var på 4 og gjennomsnittet var 4,28 som viser at studenter flest mente de hadde gode samarbeidsferdigheter.

9.6 Digitale ferdigheter

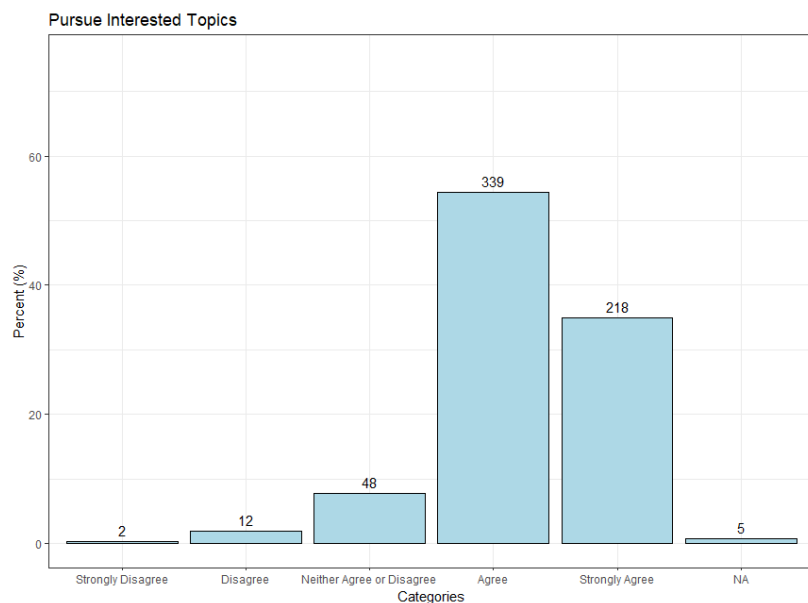

På spørsmålet om digitale ferdigheter mente 73% (n=450) at de hadde gode digitale ferdigheter, der 32% (n=194) mente de hadde veldig gode ferdighet og 42% (n=256) mente de hadde gode. Medianen var på 4 og gjennomsnittet 4,05 (SD=0,88).

10. Personlig relevans

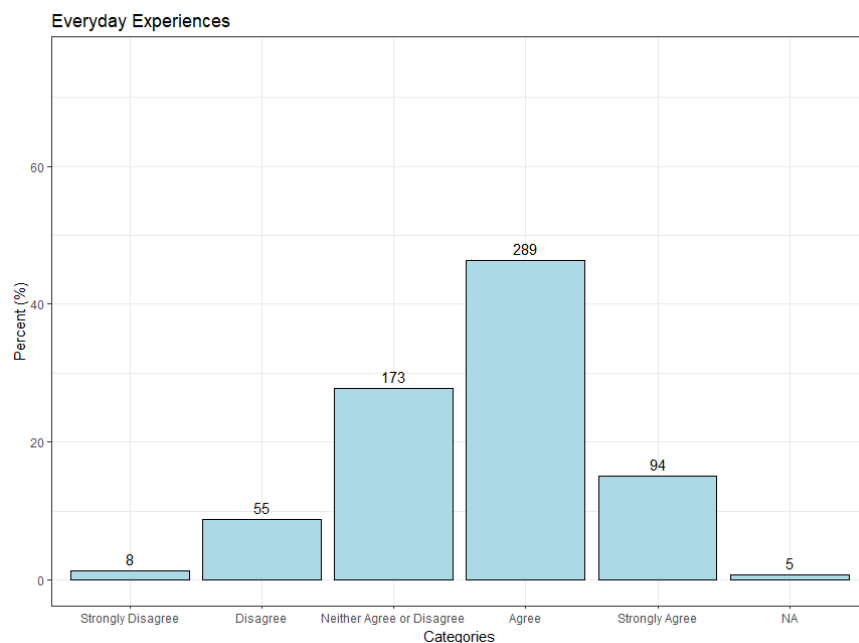

10.1 Tema som interesserer

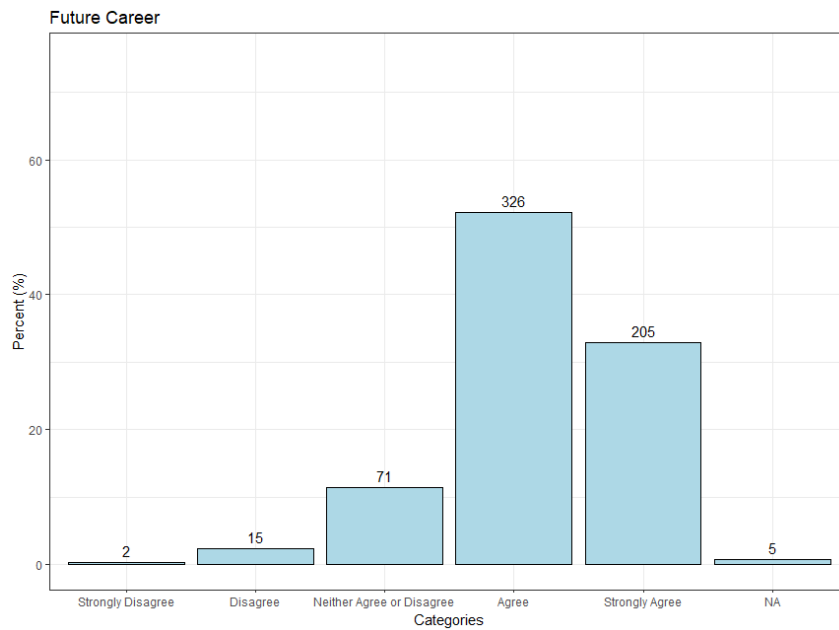
På spørsmålet om studenter føler de kan følge temaer som interesserer dem i undervisningen svarte 90 % (n=557) seg enig. 35% (n=218) var svært enig mens 55% (n=339) var enig. 8% (n=48) var hverken uenig eller enig, og 2% (n=14) var uenig. Gjennomsnittet var 4,23 (SD=0,70) og medianen 4 som viser at flesteparten av studentene er enig i at de kan følge temaer som interesserer dem.

10.2 Hverdagserfaring i undervisningen

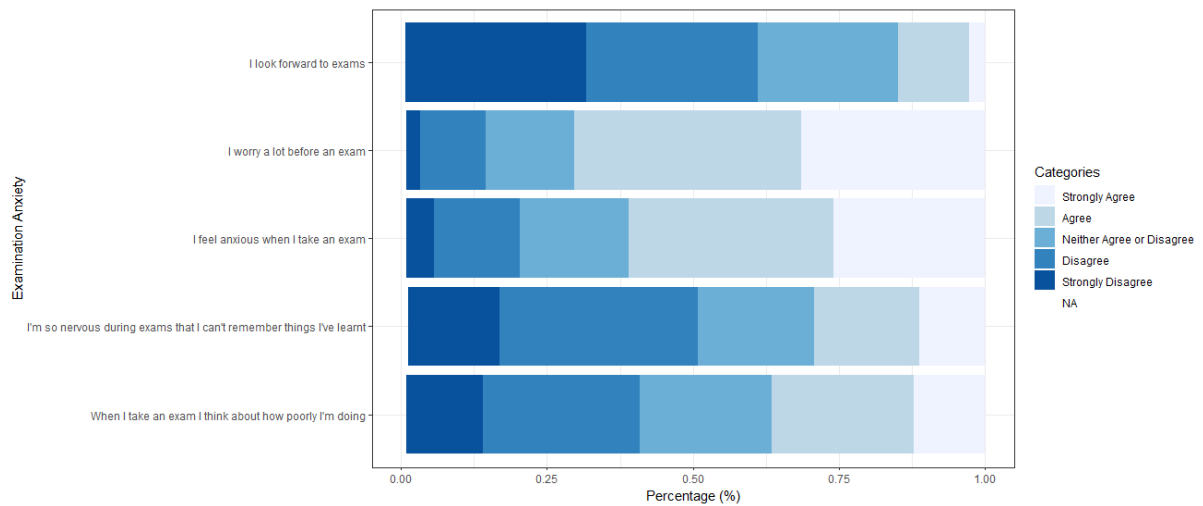
62% (n=383) var enige i at de kan bruke sin hverdagserfaring i undervisningen. 15% (n=94) var svært enig mens 47% (n=289) var enig. 28% (n=173) var hverken uenig eller enig, mens 10% (n=63) var uenig i at de kan bruke sin hverdagserfaring. Medianen var på 4 og gjennomsnittet 3,66 (SD=0,89).

10.3 Fremtidig karriere

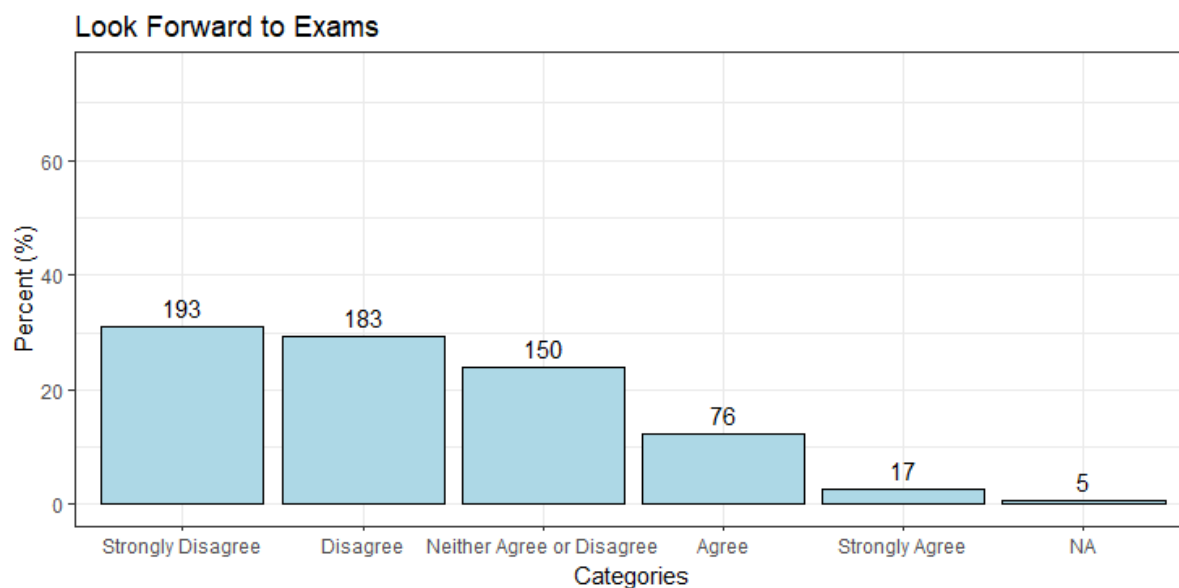

86% (n=531) var enige i at det de lærer kan brukes i deres fremtidige karriere. 33% (n=205) var svært enig mens 53% (n=326) var enig. 3% (n=17) var uenig, og 11% (n=71) var hverken uenig eller enig. Medianen var på 4 og gjennomsnittet 4,16 (SD=0,74). Gjennomsnittet er dermed enige at det de lærer kan brukes i deres fremtidige karriere.

11. Eksamen

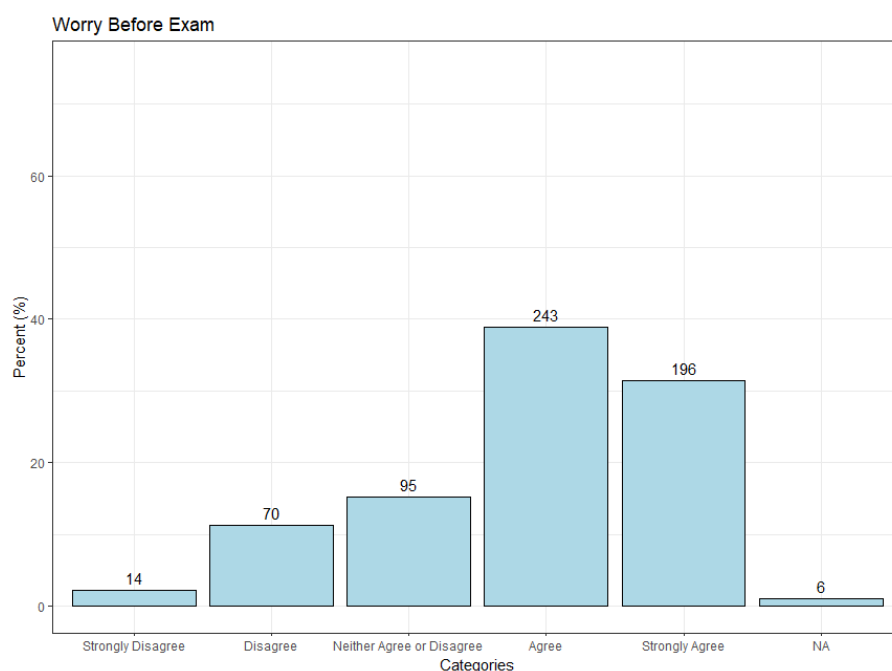

11.1 Ser fram til eksamen

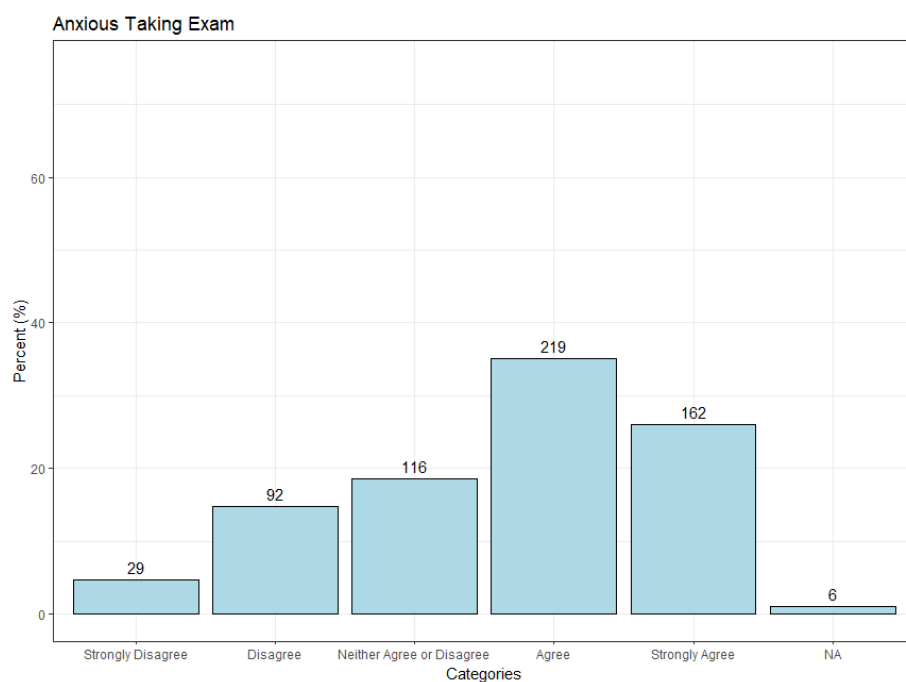
15% (n=93) ser fram til eksamen, der 2% (n=17) er svært enig mens 12% (n=76) er enig. Til sammen er 61% (n=376) er uenige i at de ser fram til eksamen, der 31% (n=193) er svært uenig mens 30% (n=183) er uenig. Medianen er på 2 og gjennomsnittet er på 2, 26 (SD=1,11) noe som viser at studenter flest er uenig i at de ser fram til eksamen.

11.2 Gruer seg til eksamen

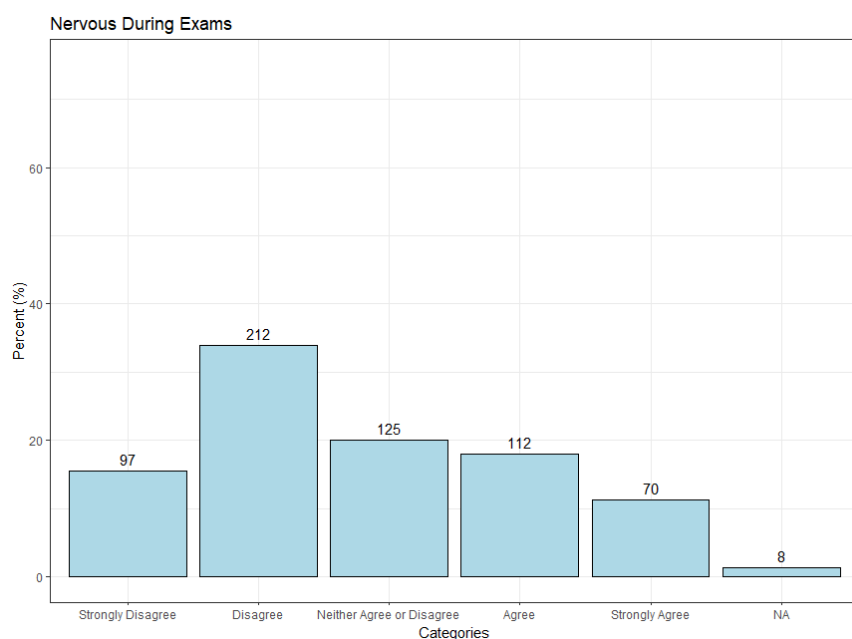
71% (n=439) gruer seg til eksamen, der 32% (n=196) er svært enig mens 39% (n=243) er enig i at de gruer seg. 15% (n=95) er hverken uenig eller enig, mens 14% (n=84) var uenig der 2% (n=14) var svært uenig i at de gruer seg til eksamen. Medianen var på 4 og gjennomsnittet var på 3,87 (SD=1,05) noe som viser at studenter flest gruer seg til eksamen.

11.3 Engstelige under eksamen

Til sammen er 62% (n=381) er engstelige når de tar eksamen, der 26% (n=162) er svært enig mens 35% (n=219) er enig. 20% (n=121) er uenig der 5% (n=29) er svært uenig at det blir engstelige mens 15% (n=92) er uenige. Medianen er 4 som viser at studenter flest blir engstelige under eksamen, gjennomsnittet er 3,64 (SD=1,16).

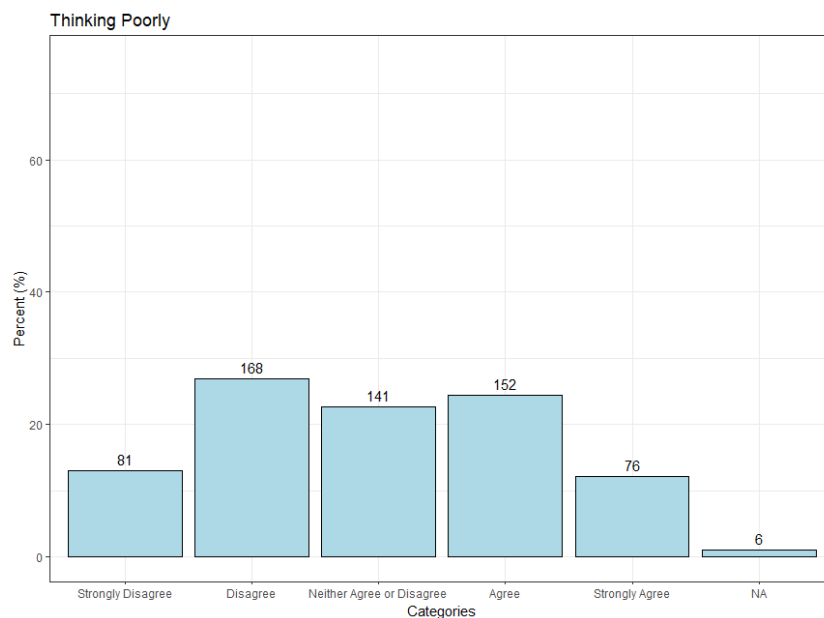
11.4 Nervøs under eksamen

Påstanden i denne grafen reflekterer «Jeg er så nervøs i eksamenssituasjonen at jeg ikke klarer å huske ting jeg har lært». 30% (n=182) svarer at de er så nervøse i eksamenssituasjonen at de ikke klarer å huske ting de har lært. Blant disse er 11% (n = 70) sterkt enige med påstanden, mens 18% (n = 112) er enige. På den annen side er det 20% (n = 125) som verken er uenige eller enige. På motsatt side finner vi 50% (n = 309) som er uenige,

herav 16% (n = 97) som er sterkt uenige og 34% (n = 212) som er uenige. Medianen for disse svarene er 2, og gjennomsnittet ligger på 2,75 (SD = 1,25). Det viser at den gjennomsnittlige studenten er uenige i påstanden.

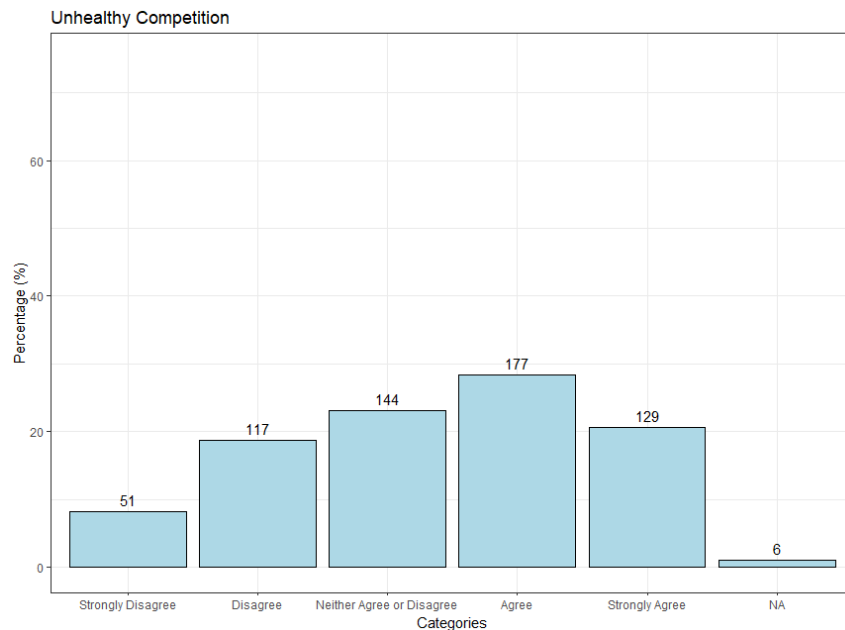
11.5 Hvor dårlig man gjør det under eksamen

Grafen viser at 37% (n = 228) av deltakerne er enige med påstanden "Når jeg tar eksamen, tenker jeg på hvor dårlig jeg gjør det". Blant disse er 12% (n = 76) svært enige, mens 25% er enige. På den annen side er 40% (n = 249) av deltakerne uenige, hvorav 13% (n = 81) er sterkt uenige. Videre så er 23% (n = 141) av deltakerne er nøytrale og verken enige eller uenige. Gjennomsnittet for svarene er 2,96 (SD = 1,24), og medianen er 3. Disse funnene indikerer en viss grad av bekymring og usikkerhet blant studentene når de tar eksamener.

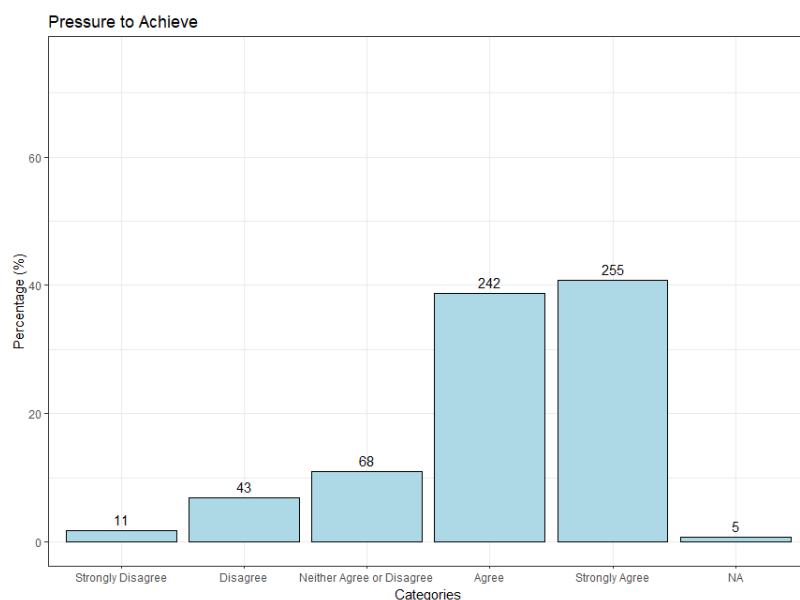
12. Karakterpress og stress

12.1 Usunn konkurranse

På spørsmålet om studenter opplever at det er usunn konkurranse blant sine medstudenter, viser resultatene at 50% (n = 306) av deltakerne er enige i dette. Blant disse er 21% (n = 129) svært enige, mens 29% (n = 177) er enige. På den annen side er 27% (n = 168) uenige, hvorav 8% (n = 51) er sterkt uenige. Medianen for svarene er 3, og gjennomsnittet er 3,35 (SD = 1,23). Disse funnene indikerer at en betydelig andel av studentene opplever at det er en usunn konkurransesituasjon blant medstudentene.

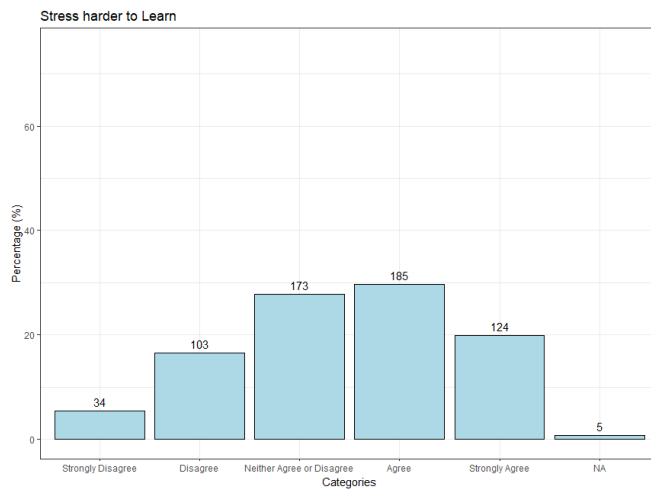
12.2 Press for å oppnå gode karakterer

Grafen viser at 80% (n = 497) av deltakerne er enige i at de føler et press for å oppnå gode karakterer. Blant disse er 41% (n = 255) svært enige, mens 39% (n = 242) er enige. 11% (n = 68) av deltakerne har ingen klar mening om dette spørsmålet og er verken enige eller uenige. Videre er 9% (n = 54) av deltakerne uenige i at de føler press for gode karakterer. Medianen

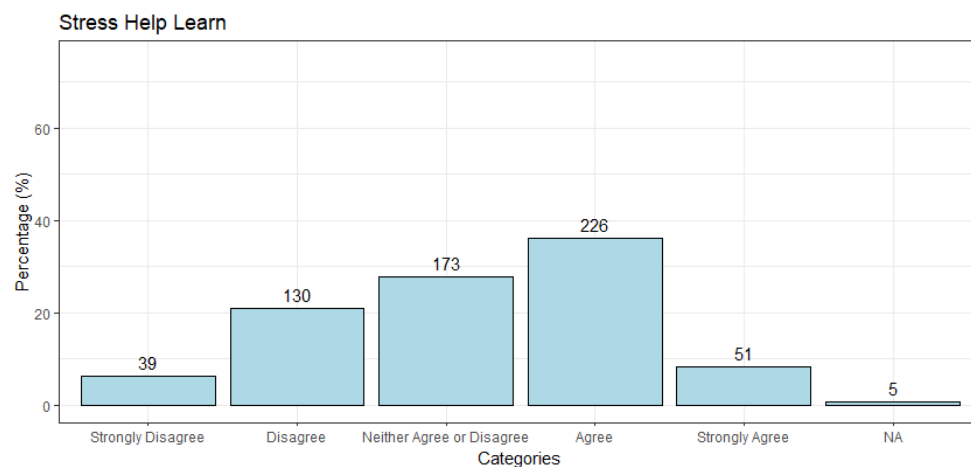
for svarene er 4, og gjennomsnittet er 4,11 (SD = 0,97). Dette indikerer at flertallet av deltakerne opplever et betydelig press for å oppnå gode karakterer.

12.3 Stress som gjør det vanskeligere å lære

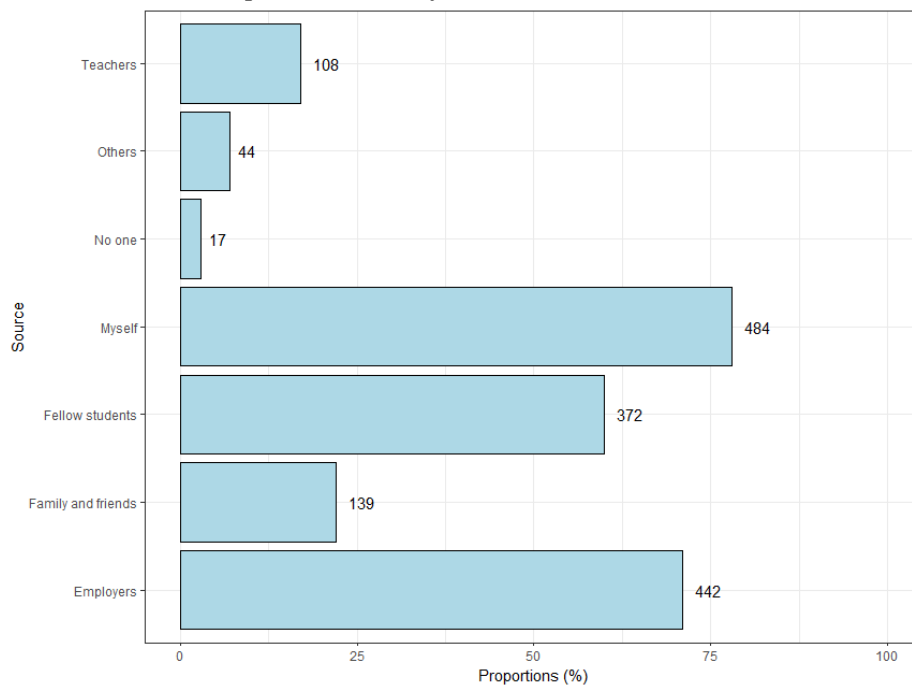
Resultatene viser at 50% (n = 309) av deltakerne mener at stress gjør det vanskeligere for dem å lære og utvikle seg som studenter. Av disse er 20% (n = 124) svært enige, mens 30% (n = 185) er enige. 28% (n = 173) av deltakerne er nøytrale og verken uenige eller enige. På den andre siden er 17% (n = 103) uenige i at stress påvirker deres læring og utvikling, mens 5% (n = 34) er sterkt uenige. Medianen for svarene er 3, og gjennomsnittet er 3,42 (SD = 1,14). Gjennomsnittet er dermed hverken uenig eller enig.

12.4 Stress som hjelper å lære

Resultatene viser at 45% (n = 277) av deltakerne er enig i påstanden "Stress kan hjelpe meg å lære og utvikle meg som student". Av disse er 8% (n = 51) svært enige, mens 37% (n = 226) er enige. 28% (n = 173) av deltakerne er nøytrale og verken uenige eller enige. På den annen side er 27% (n = 169) uenige i utsagnet, hvorav 6% (n = 39) er sterkt uenige. Medianen for svarene er 3, og gjennomsnittet er 3,19 (SD = 1,06). Det viser at gjennomsnittet er hverken uenig eller enig.

12.5 Hvor karakterpress kommer fra

På spørsmålet om hvor karakterpress kommer fra svarte 78 % (n=484) at karakterpresset kommer fra dem selv. 71 % (n=442) svarte at karakterpresset kommer fra arbeidsgivere. 60 % (n= 372) svarte at karakterpresser kommer fra medstudenter. Det er viktig å merke seg at i dette spørsmålet kunne man velge flere svaralternativ.